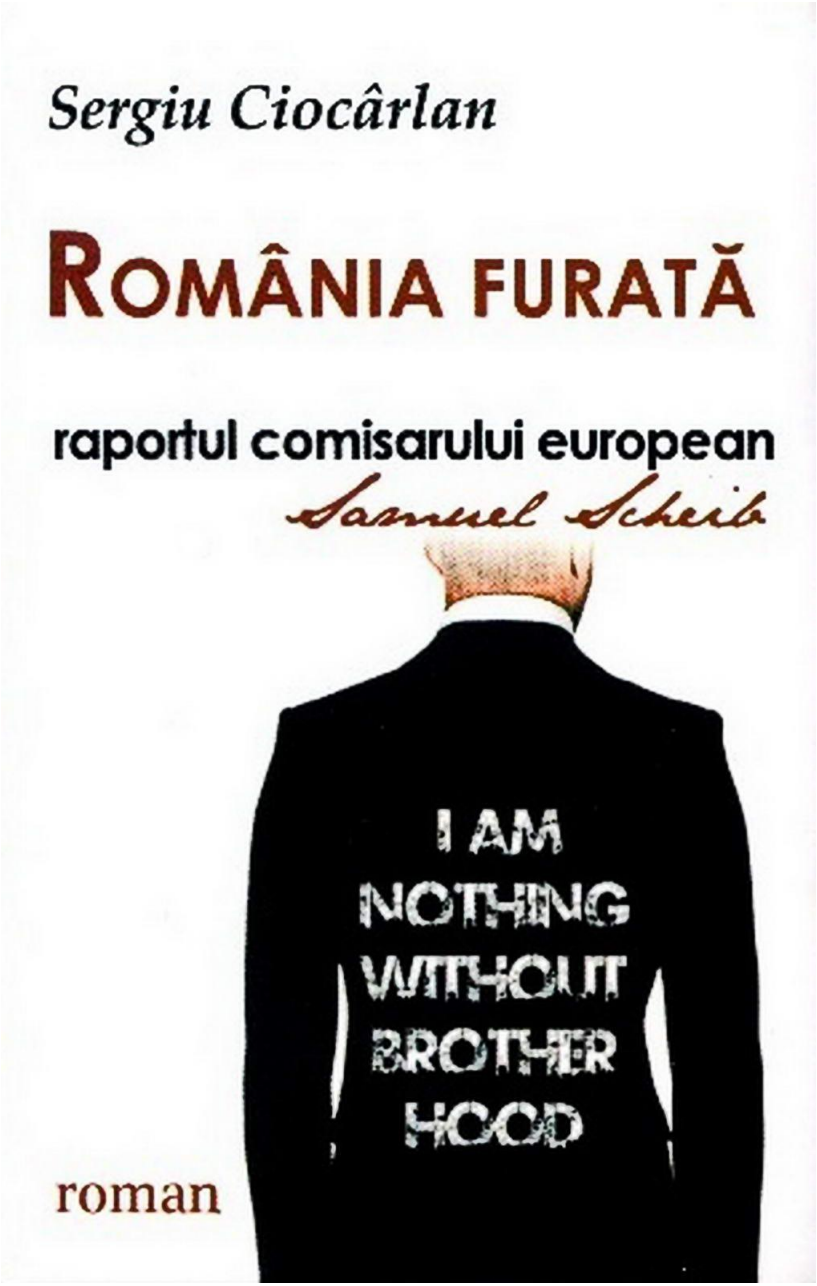

Sergiu Ciocârlan
România furată raportul comisarului european Samuel

Scheib

„Dispreţuind Biserica noastră naţională şi înjosind-o, atei şi francmasoni cum sunt toţi, ei ne-au lipsit de arma cea mai puternică în lupta naţională; dispreţuind limba prin împestriţări şi prin frazeologie străină, au lovit un al doilea element de unitate; dispreţuind datinele drepte şi vechi şi introducând la noi moravurile statelor în decadenţă, ei au modificat toată viaţa noastră publică şi privată, în aşa grad încât românul ajunge a se simţi străin în ţara sa proprie.

Odinioară o Biserică plină de oameni, toţi având frica lui Dumnezeu, toţi sperând de la El mântuire şi îndreptându-şi vieţile după învăţăturile Lui. Spiritul speculei, al vânătorii după avere fără muncă şi după plăceri materiale a omorât sufletele.”

Mihai Eminescu, 14 august 1882

Dedic acest roman Ionelei Cosette Cârâc, iubitoarea de Hristos şi mult ostenitoarea, care s-a mutat la Domnul pe 1 iulie 1997

Sergiu Ciocârlan (n. 1979, Brăila) este profesor de Limba şi Literatura română. în 2011 obţine titlul de doctor în filologie cu teza Sensul tradiţiei în proza lui Ioan Slavici, Fac. de Litere, Univ. Bucureşti (Conducător ştiinţific: Prof. univ. dr. Mircea Anghelescu). Are articole publicate în Cuvântul, Luceafărul, Lumea credinţei, Ortodoxia, Tabor, Tribuna. De asemenea, a publicat articole de specialitate în volumele Studii de literatură română şi comparată, Bucureşti, Ed. Universităţii, 2009, şi Cercetări şi studii. Volumul Şcolii Doctorale a Facultăţii de Litere, Bucureşti, Universitatea din Bucureşti, 2010 (editori: Liliana Ionescu Ruxăndoiu şi Mircea Anghelescu). în 2013 publică Jertfa unui preot mucenic miercurea Patimilor şi Fără frică despre curajul mărturisirii lui Hristos, două romane simetrice care propun soluţii de ieşire din universul concentraţionar de ieri (închisoare, lagăr, Canal) şi de azi, respingând atitudinea bicefală, spectrul umanităţii intrate în malaxorul dublului limbaj.

Preluarea textului (fie în formă tipărită în ziare, reviste, foi parohiale sau în formă electronică, pe blog-uri sau site-uri) este liberă, cu menţionarea exactă a sursei citate. Pentru varianta în formă electronică se va prelua textul postat pe sergiuciocarlan. ro.

© Pentru prezenta ediţie, Editura Areopag www.areopag. ro

ISBN 978-606-8451-52-7

Sergiu Ciocârlan

ROMÂNIA FURATĂ

RAPORTUL COMISARULUI EUROPEAN SAMUEL SCHEIB

Carte apărută cu binecuvântarea înalt Preasfinţitului Arhiepiscop Justinian Chira al Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului

Editura Areopag Bucureşti, 2014

Prefaţă

Pr. prof. dr. Mihai VALICĂ

Romanul lui Sergiu Ciocârlan România furată raportul comisarului european Samuel Scheib, la prima vedere, pare doar un roman. Acţiunea se petrece pe mai multe planuri începând cu cel al controlului persoanei umane, fără frontiere, la graniţa unei ţări, prin tehnologia biometrică şi a tehnicii de scanare avansată, a călătorilor, fără ca aceştia să mai prezinte un paşaport sau act de identitate, ci însuşi corpul lor este folosit ca obiect de identificare, cu o eficienţă uimitoare, întrucât „într-o fracţiune de secundă irişii fură scanaţi şi uşile se deschiseră instantaneu" –, continuând cu planul europenizării cu orice preţ, al mondializării fără Dumnezeu şi împotriva intereselor naţionale şi sfârşind cu încercarea unora de a demola şi a des-biserici Ortodoxia din interior, cu ajutorul elitelor culturale „ortodoxe".

Având în vedere că aceste acţiuni se petrec deja în lume, iar tehnologia RFID precum şi scanarea persoanei umane sunt deja în practică în UE, romanul devine o realitate care depăşeşte deja ficţiunea.

Partea care şochează este tocmai ceea ce hotărăşte Consiliul Suprem, atunci când spune răspicat: „Sunt două direcţii pe care trebuie să insistăm. Prima este aceea a redefinirilor şi a noilor receptări prin care trebuie să oferim societăţii actuale opţiuni de desprindere definitivă din plasma lumii vechi. Iar a doua direcţie este aceasta: cât timp existăm noi, lumea veche trebuie strânsă într-o insulă şi aruncată în pustietatea unui ocean. Noi suntem lumea nouă! Noi trebuie să fim creatorii omului recent! Am ajuns la sfârşitul istoriei şi tocmai de aici începem noi să construim"!

De aici începe ficţiunea, şi poate îngrijorarea, când lumea nouă începe să distrugă lumea veche, pentru a crea omul recent, deoarece noii artizani se cred stăpânii unici ai lumii, aşa cum diavolul, pe Muntele Carantaniei, se credea stăpânul împărăţiilor lumii şi a slavei

lor (Matei 4, 8) şi le oferea la schimb pe toate, cu condiţia ca Iisus Hristos să i se închine. Deci, diavolul era hoţ, mincinos şi impostor, deoarece momea cu ceva ce nu-i aparţinea. Mântuitorul îi arată că de fapt El este adevăratul Stăpân, întrucât al Domnului este pământul şi plinirea lui, lumea şi toţi ce locuiesc în ea (Ps. 23,1) şi îl respinge ferm, alungându-l, ca un adevărat Stăpân al lumii.

Noii ideologi şi diriguitori ai lumii noi, închipuite doar de ei, de fapt nu construiesc şi nu creează nimic, ci doresc să de-creeze lumea, creată şi răscumpărată de Iisus Hristos. Diavolul va putea de-crea ceva, în lume sau în noi înşine, doar în măsura în care noi ne dăm acordul, nu rămânem treji întru toate, şi îl recunoaştem ca stăpân, şi-i facem jocul, dacă punem accentul pe ce avem, şi nu pe ce suntem sau putem deveni.

Viclenia diavolului s-a perfecţionat, între timp, întrucât el deţine arta de a nu mai face martiri, aşa că el nu mai vrea eroi: „Suntem sătui de martiri şi sfinţi închipuiţi! Trebuie găsită o metodă adecvată care să excludă din start eroismul, martiriul, fiindcă românii au predispoziţia de a se sacrifica pentru Dumnezeul lor, pentru ţara lor", scrie autorul în romanul său. Deci execuţia o vrea lentă şi fără durere, de nici nu va şti când a fost sugrumat, dacă nu cumva s-a şi petrecut, având în vedere starea jalnică a României recente!

Şansa de supravieţuire sau de revenire a ţării constă în credinţa şi mărturisirea oamenilor cum este Cossette, care îl mărturiseşte pe Hristos oriunde merge, şi îl identifică drept Persoana prin excelenţă, Adevărul cel veşnic.

Din discuţia comisarului imaginar Samuel Scheib despre poporul român constatăm percepţia despre noi a celor ce conduc Europa şi lumea şi vedem modul viclean în care aceştia manipulează opinia publică internă şi internaţională. Acest aspect se acutizează în discuţia pe care o are cu primarul despre Tratatul de la Maastricht, atunci când îi momeşte cu himere economice şi demnitate comunitară egală pe români!

Dialogul ne aduce aminte de Ferma animalelor. Orwell, în contextul actual, ar putea fi depăşit, întrucât ipocrizia şi impostura fac ca eşecul şi criza economică să fie puse în spinarea Ortodoxiei şi nicidecum pe seama hoţiei şi a proastelor guvernări.

Din Disciplina absolută din fişele lui Scheib descrisă în Raportul

în stadiul de eboşă, deducem că, de fapt, toate cele de mai sus concentrează un întreg program de destabilizare naţională, care avea ca motto anunţul prim-ministrului român: „Industria românească este un cimitir de fiare vechi! Şi românii sunt atât de naivi şi îl cred! Şi pe cine cred? Pe ăsta, care în viaţa lui de până acum nu păşise într-o uzină să vadă cu ce se mănâncă industria românească! Mda! Păi, asta înseamnă încă o liniuţă la profilul psihologic al societăţii româneşti aşa cum am găsit-o eu!, îşi zise în barbă Scheib. Dacă acest popor înghite un astfel de enunţ şi nu-l desfiinţează, înseamnă că putem merge şi mai departe!" „... elita politică a României joacă precum i se cântă, iar asta înseamnă că treburile merg conform planului stabilit. Restul va veni de la sine". Aceste pasaje din roman sunt grăitoare pentru a înţelege mesajul cărţii şi pentru a ne pune pe gânduri.

Adevărul ca poveste, Discreditarea instituţională a Bisericii Ortodoxe, mondializarea şi cosmetizarea Bisericii cu veşmintele reeducării Piteştiului globalist actual, care urmăresc să înlocuiască „liturghia vie" cu un „Dumnezeu" economic, deoarece „e mai sigur, mai palpabil", lucru făcut fără durere prin elitele intelectuale, care pot crea o cultură ortodoxă, care va reorienta un popor debusolat, fiindcă adevărul acestei culturi va fi pur şi simplu o poveste: povestea spusă nu bine, ci excelent, reprezintă punctul culminant al romanului, care arată că românul este supus sistematic unui jaf material, dar şi unei mutilări sufleteşti.

Soluţia o vedem din discuţia lui Cosette cu Iancu: „Iubirea de Hristos şi iubirea de ţară nu sunt două iubiri diferite: doar iubindu-L pe Hristos îţi iubeşti cu adevărat ţara... care este plină de morminte. Rapoartele au înmormântat tot ce le-a stat în cale: glasuri, conştiinţe, fabrici, agricultură, familia, tradiţia, istoria, Adevărul care e Hristos, libertatea, iubirea de ţară şi de strămoşi, adevărul istoric, însă dau mlădiţe. Istoria iese din ţărână. E prea strâmt pământul pentru atâta istorie a neamului românesc. Iar dacă vrei să asculţi glasuri care spun adevărul, apleacă-te şi ascultă cu atenţie. Eroi, martiri, sfinţi, cărturari, poeţi, ei toţi călăuzesc poporul acesta asupra căruia se pogoară bezna cea mai adâncă a europenizării. Există Adevăr şi Hristos este Adevărul."

Noi suntem chemaţi ca şi creştini şi Biserică la îndumnezeire şi nu la mondializare. Sfântul Ioan Gură de Aur descrie dumnezeieşte

lungul drum spre îndumnezeire, atunci când compară Biserica cu corabia lui Noe. El scrie: „... corabia a luat numai necuvântătoare şi a salvat necuvântătoare; Biserica a luat oameni necuvântători şi nu numai că i-a mântuit, ci i-a şi schimbat; corabia a luat corb şi a dat drumul tot unui corb; corb ia şi Biserica, dar îi dă drumul porumbiţă; ia lup, şi-i dă drumul oaie... care îşi dă până şi lâna ei". Pentru a atinge şi a împlini o asemenea chemare, slujitorii Bisericii trebuie să lupte cu timp şi fără timp, să îndure potrivnicia lupilor şi a fiarelor sălbatice din Corabia mântuitoare, să rabde până la prigoană, şi nicidecum să-i asmuţă, sau să se răzvrătească sau să se revolte împotriva lor, sau să părăsească ei Corabia pe motiv că nu le mai suportă mizeria, ci scopul lor este să-i transforme în fiinţe eclesiale hristice, prin consecvenţă şi statornicie în adevărul cel veşnic (Iisus) şi în păzirea poruncilor lui Dumnezeu: „Aici este răbdarea sfinţilor, care păzesc poruncile lui Dumnezeu şi credinţa lui Iisus" (Apoc. 14, 12). Sfântul Ioan Gură de Aur continuă: „Nimeni nu a ieşit din corabie, decât corbul, care este trimis şi care simbolizează răul, păcatul urât, erezia, necredinţa, doar acestea se separă de Biserică; porumbiţa singură îi va rămâne fidelă". Deci, noi trebuie să luptăm din lume şi în lume. în acest sens este chemat creştinul să activeze şi să-şi dezvolte mai departe credinţa, cultura naţională şi conştiinţa de sine a unei naţii şi să-şi tămăduiască ţara atunci când este bolnavă şi rănită. în 2 Cronici 7,14 scrie: „Şi se va smeri poporul Meu, care se numeşte cu numele Meu, şi se vor ruga şi vor căuta faţa Mea, şi se vor întoarce de la căile lor cele rele, atunci îi voi auzi din cer, le voi ierta păcatele lor şi le voi tămădui ţara".

Clarviziunea autorului la problemele actuale şi perspectiva tămăduirii ţării şi a neamului prin Hristos şi Biserica Ortodoxă dau adevărata valoare a romanului. Autorul poate fi considerat un mărturisitor al vremurilor noastre, care atenţionează hristic, în limbaj literar deosebit de frumos şi plăcut, asupra pericolelor şi capcanelor prezente şi viitoare ale ocultei globaliste.

Aştept şi un raport al comisarului Scheib despre minele şi rămăşiţele Europei, Post-Uniunea Europeană sau Postmondializare.

Europenizarea, globalizarea sau mondializarea, în faza actuală, nu reprezintă numai „o mină a sufletului", ci „o iluzie ceva mai bine organizată" după modelul ispitirii lui Iisus Hristos de către diavol. Creştinul şi Biserica Ortodoxă trebuie să rămână în Organismul viu al

lui Hristos, sub sintagma: una, sfântă, sobornicească, apostolească şi patristică Biserică şi nu să devină parte a globalizării.

15 ianuarie 2014, Vatra Dornei

Nota editorului:

Un manifest al rezistenţei

Cartea de faţă nu este un roman. Nu este, de fapt, o carte. Este doar un manifest non-conformist, un semnal de alarmă, care prezintă planurile de distrugere a României pe diferite planuri economic, social, cultural, religios. Vinovatul este Noua Europă, Europa care s-a lepădat de Hristos, Europa care în numele ecumenismului a sufocat Ortodoxia, cea care în numele multiculturalismului ne-a presat să ne redefinim valorile şi tradiţiile.

Sfântul Nicolae Velimirovici scria: „Hristos a plecat din Europa, precum odinioară din ţinutul Gadarenilor la poftirea acelora: dar îndată ce a plecat a venit război, urgie, spaimă, ruină, distrugere. S-a întors în Europa barbaria de dinainte de creştinism: a avarilor, a hunilor, a longobarzilor, a africanilor, numai că de o sută de ori mai înfricoşătoare. Hristos Şi-a luat crucea şi binecuvântarea Sa şi a plecat. A rămas în urmă întuneric şi putoare. Iar voi hotărâţi-vă acum cu cine vreţi să fiţi: cu întunecata şi puturoasa Europă, sau cu Hristos?”[1] Cei care preferă Europa apostată contestă, cu o intensitate mai mare sau mai mică, verdictul pronunţat de Sfântul Nicolae Velimirovici şi dezvoltat în acest text, în care prin glasul lui Sergiu Ciocârlan ne vorbesc noii mărturisitori şi mucenici[2]. Adevărul trebuie iubit, Adevărul trebuie mărturisit, Adevărul trebuie apărat chiar cu preţul vieţii. Samuel Scheib nu este un personaj real şi tocmai pentru a nu fi înţeles greşit autorul plasează în primul capitol al cărţii elemente de supraveghere (cum este Conectorul din Bruxelles) care în anul 1992

---

[1] Citat preluat din volumul Sfântului Justin Popovici Biserica Ortodoxă şi Ecumenismul, Mănăstirea Sfinţii Arhangheli, 2002, p. 133 (n. red.).

[2] De altfel, bătrânul Octavian Anastasescu, fostul deţinut politic la care se face referire la un moment dat în roman, este personaj real, este un bun prieten al autorului mai multe despre viaţa acestuia se pot citi în volumul Lângă Valeriu Gafencu – în curs de apariţie la Editura Areopag (n. red.).

păreau că ţin de viitorul îndepărtat. Dar, din păcate, prin Samuel Scheib autorul prezintă un profil, cu care încet-încet mass-media ne familiarizează, fără ca noi să ne dăm seama că ea ne prezintă însă doar trăsăturile care i-au fost sugerate, dacă nu impuse. Deşi Samuel Scheib nu există, sistemul pe care îl reprezintă este real. Şi lupta pentru descreştinarea României, şi pentru distrugerea ei din punct de vedere economic şi politic, este la fel de reală.

Citirea acestei cărţi presupune o jertfă lăuntrică (nu o poţi citi pentru a afla informaţii noi despre sistem, pentru că nu este o carte din seria Teoria conspiraţiei) aceea de a avea curajul asumării unei atitudini…

Există totuşi un minus al volumului, semnalat de cititorii manuscrisului şi anume că limbajul folosit de autor este, pe alocuri, dificil de înţeles. De aceea, cititorii sunt rugaţi să îl parcurgă cu răbdare, făcând mica nevoinţă de a nu se poticni de stilul prea elevat folosit în text (n. red.).

Capitolul I

Un uluitor proiect: Conectorul din Bruxelles, construcţia multifuncţională care fluidizează traficul a milioane de pasageri anual

Paşaportul dumneavoastră, s'il vous plaît! solicită ofiţerul de la ghişeu, zâmbind publicitar.

Nu-i nevoie de el! rosti, cât se poate de firesc, unul dintre ei.

Nu aveţi paşaport? se alarmă imediat ofiţerul, gata să pună mâna pe telefon.

E costisitor. Too expensive! De fapt întreaga lume veche is too expensive! Cine să o mai suporte astfel?

Ofiţerul privi uluit la diplomatul care trecuse de poarta electronică şi acum îi făcea semn să privească în computer. I se părea magie. Toate datele apăreau acolo în mod real. Verifică o dată şi încă o dată şi iarăşi… Crezuse că un asemenea sistem informatic permitea semnalarea unor obiecte din fier, a armelor etc., în niciun caz scanarea corporală în detaliu, aşa cum vedea pe ecranul lat al computerului.

Totul e în regulă! exclamă el, după ce verifică pe fiecare în parte.

Există minţi luminate care proiectează o minunată lume nouă,

accesibilă fiecăruia dintre noi. Nu mai e nevoie de atâta hârţogăraie. Time is money!

Ok! Sunt absolut de acord! spuse ofiţerul, marcat de ce i se întâmplase (o adevărată revelaţie, gândea). Deci, fără documente…

Eu însumi sunt documentul! replică sentenţios diplomatul.

Echipa diplomaţilor europeni trecu de check-in şi se îndreptă direct către poarta de îmbarcare, atrăgând privirile pasagerilor de diverse categorii ce-şi aşteptau cursa sau roiau pur şi simplu prin zona comercială a noului Conector. Nu croiala impecabilă a costumelor şi nici acel rulaj impresionant al servietelor, mapelor şi minigenţilor de mână stârnea atenţia celor din jur, ci mai degrabă o atmosferă care se concentra ca o pălărie electronică invizibilă pe un chip general, fără trăsături. Pe om îl vezi şi îl recunoşti după ceea ce are distinctiv, după privire, tăietura buzelor, pomeţi, aşezarea părului, gesturi, ticuri, deprinderi. Acest grup diplomatic sugera o anomalie prin modul în care elida individualitatea, deoarece oricât ar fi încercat careva aflat în trecere prin structurile intermediare ale aeroportului din Bruxelles să reţină trăsături individuale, nu reuşea şi de aceea privirea aluneca de pe un chip pe altul într-o continuă şi frenetică intenţie de a căuta, obosind şi nedumerind pe observator. O franţuzoaică grasă cu trei copii lângă ea chiar se oprise locului câteva secunde, exclamând în şoaptă: „Quelle horreur!”. Ce văzuse franţuzoaica aceea care sfida prin proporţiile ei mecanica perfectă a paradelor de modă din capitala ţării sale? Probabil indecenţa acestei etalări de forme uniformizate, create parcă după un prototip, ca un snop de bancnote cu aceeaşi serie.

De câţiva ani lumea se recunoştea oriunde, pe motivul absolut curios că valorile se nivelau, comportamentele nu mai înregistrau diferenţe notabile, nu doar în sensul că o haină purtată la Paris putea fi văzută şi în Tokyo şi la New York, ci şi în aceea că erau împrumutate gesturi, atitudini, manifestări, exprimări, încât devenise aproape imposibil să recunoşti originalitatea unui comportament şi să-l încadrezi într-un anumit tip cultural. Mijloacele de comunicare se eficientizaseră şi orice informaţie ajungea aproape în acelaşi timp în toate colţurile planetei, aşa că oamenii erau conectaţi la acelaşi tip de activitate, la aceleaşi „ştiri”, la aceleaşi imagini, participând din fotoliu sau din pat la propria lor viaţă segmentată în episoade de bucurie sau durere, melancolie, duioşie sau dezamăgire, speranţă sau indignare.

Cum să distingi în astfel de condiţii frontierele unei culturi? Totul se amesteca rapid, ştergându-se identitatea culturală, obţinându-se un produs cultural comun nou, din care se înfruptau toţi. Se vorbea de multiculturalism, se promovau pe toate canalele ideile care trebuie să conducă la edificarea unei societăţi care să corespundă cerinţelor epocii. Update.

Se îndreptau către Jetee A. Conectorul era în construcţie încă şi lucrările fuseseră încredinţate Biroului de arhitectură CTHM (Chapman Taylor bureau Happold MOSS). Era confortabil să fii privit din toate unghiurile de camere video care-ţi scanau irisul în timp real. Cei mai mulţi nu o ştiau, dar el ştia. Ştia multe despre lumea nouă care se construia treptat sub privirile înţepenite şi suspicioase ale speciei de oameni care se agăţau de valori prăfuite precum libertate, iubire, adevăr, cultură, Dumnezeu. Eradicarea acestor reminiscenţe ale gândirii şi sensibilităţii lumii vechi se impunea cu precădere acum, la cumpăna dintre milenii. The Brotherhood. Minţile care aveau să răstoarne ordinea creştină a lumii vechi pentru a impune Novus Ordo Seculorum. Tocmai de aici se mişcă lucrurile prin fire nevăzute. Numai că doar cei puţini văd asta, iar cei mai mulţi nu. O turmă de oameni docili, condusă de câţiva experţi. Aproape robotic îşi şopti în sine: „I am nothing without the brotherhood!". îşi aduse aminte de Consiliul Suprem la care fusese chemat şi unde se spusese răspicat:

Sunt două direcţii pe care trebuie să insistăm. Prima este aceea a redefinirilor şi a noilor receptări prin care trebuie să oferim societăţii actuale opţiuni de desprindere definitivă din plasma lumii vechi. Iar a doua direcţie este aceasta: cât timp existăm noi, lumea veche trebuie strânsă într-o insulă şi aruncată în pustietatea unui ocean. Noi suntem lumea nouă! Noi trebuie să fim creatorii omului recent! Am ajuns la sfârşitul istoriei şi tocmai de aici începem noi să construim!

Panouri publicitare, ecrane cu tot felul de imagini, tomuri întregi de impresii roiau în mintea sa sclipitoare, în care se investise enorm. îi veniră în cap (de ce tocmai acum?) instantanee ale copilăriei sale la Zastavna (Buchenland), un orăşel cu un amestec de graiuri, de porturi şi de credinţe care-l uimea. Se vedea intrând în bisericuţa de lemn cu acoperiş şindrilit, de-o şchioapă fiind, înconjurat dintr-odată de icoane vechi, sfinţi cu priviri aspre, care îl urmăreau peste tot,

făcându-l să simtă o sfială adâncă şi o mulţumire parcă pentru că exista, deşi niciodată nu se gândise la asta, dar acolo, în mijlocul locaşului, accesibilitatea gândului la o astfel de realitate de dincolo de ritmul cotidian al cunoaşterii îl izbea în centrul fiinţei sale, pentru că era fiinţă şi aflându-se unde se afla înţelegea că este fiinţă.

Aici nu e nimeni? se trezi că întrebase şi cuvintele sale răsunaseră aproape melodios în biserica goală. Chiar nu e nimeni?

Aici e întotdeauna Cineva, îi răspunse un bătrân îmbrăcat într-un veşmânt lung şi negru, care ieşise de undeva de după un perete de lemn, pe care erau pictate sumedenie de sfinţi. Este El! Şi-i arătase un chip blând, aşezat în dreapta pe peretele din lemn.

Cine este El?

Hristos! Lumina învierii noastre!

Nu se poate! Tata mi-a zis că Mesia va veni în curând! Nu se poate să fi venit şi noi să nu ştim!

Copile, du-te şi întreabă-L singur pe Hristos, că El îţi va răspunde. Du-te la El, uită-te în ochii Lui şi vezi Adevărul!

Atunci se apropiase de Hristos şi-L întrebase toate întrebările şi primise la toate răspuns. Era adevărat. Nicăieri nu trăise miracolul acestui gând, nici acasă, nici la locaşul fără sfinţi la care îl duceau părinţii. îl certaseră ca niciodată pentru faptul că fusese atât de neatent şi călcase în biserica creştină a comunităţii ortodocşilor din orăşel. Se spurcase. De ce? Nu înţelegea. Cu cine să vorbească despre ce trăise acolo? Nimeni din familia şi comunitatea lor nu era dispus să-l asculte. Acestea erau grozăvii.

Priviţi la cameră! rosti către cei din grupul său, adunându-se imediat dintr-un timp atât de îndepărtat.

Într-o fracţiune de secundă irişii fură scanaţi şi uşile se deschiseră instantaneu, permiţând trecerea diplomaţilor spre avionul care trebuia să decoleze spre Bucureşti. Poate că şi amintirea aceea se actualizase tocmai acum, pentru că avea o destinaţie asupra căreia se informase de ajuns pentru a înţelege conexiunea. Păşea către o lume cu o socoteală a naibii de încâlcită, însă tocmai pentru aceasta fusese ales el, pentru a rezolva situaţii excepţionale.

Ecoul unor avertismente îi răsuna limpede în minte:

Poporul acesta e uşor de dezbinat, însă e greu de convins să meargă pe drumul pe care l-am gândit. Va trebui silit într-un fel. Dar

fără eroi! Suntem sătui de martiri şi sfinţi închipuiţi! Trebuie găsită o metodă adecvată care să excludă din start eroismul, martiriul, fiindcă românii au predispoziţia de a se sacrifica pentru Dumnezeul lor, pentru ţara lor.

El avea toate instrumentele pregătite pentru o execuţie lentă. Acesta va fi poporul care nici nu va şti când a fost sugrumat. îşi ocupă locul său cu numărul 13 (dacă românii se tem de ghinion… de ce te temi de aia nu scapi!) în avionul Lufthansa, îşi puse căştile la urechi şi dădu drumul Simfoniei nr. 3 în La minor, op. 56 (Simfonia Scoţiană) a lui Felix Mendelssohn, compozitorul pe care îl aprecia într-atât, încât trecuse în câteva rânduri pe la mormântul său aflat la Dreifaltigkeitsfriedhof din Berlin-Kreuzberg. Nu dura mai mult de zece minute. îi plăcea îndeosebi partea a patra, Finale guerriero, pentru elanul pe care îl luau instrumentele. în fond şi el pornea tot la război, un tip de război programat în cele mai neînsemnate (nimic nu-i neînsemnat!) detalii, iar tonalităţile alegre ale simfoniei îi transmiteau starea necesară pentru a duce totul la bun sfârşit.

Avionul decola. îşi prinse centura de siguranţă, apoi se uită la ceas. Era 15:45. în două ore şi patruzeci de minute avea să aterizeze pe pista aeroportului Otopeni. El Conquistador! Un zâmbet i se iscă pe buze. Pe român îl cheamă Gheorghe sau Ion. Nea Ion. Uncle John. El venea cu o ofertă de nerefuzat la nea Ion.

Nea Ioane, tu ai un kilogram de aur în curte şi ţi-l scot eu, iar pentru asta o să primeşti 60 de grame de aur redevenţă. E lucru simplu: ceea ce ai nu vinzi, dai în concesiune, e un contract ferm, la noi e multă seriozitate. Şi, uite, dacă mă ajuţi să scoatem în 20 de ani, îţi dau şi de muncă, cu un salariu de 5 grame pe an. De fapt, contribuţia mea e minimă. Eu îţi pun la dispoziţie logistica, aparatele, instrumentele necesare, iar tu faci tot, iar la urmă vei primi o distincţie europeană, ca să înţelegi că Europa nu uită niciodată să-şi recompenseze truditorii. Nea Ioane, într-un timp bine definit trebuie să facem curăţenie în curtea matale. Ascultă-mă bine! Vom săpa, tu vei săpa!, şi ce vei găsi, îmi vei raporta. Eu cam ştiu ce vei găsi şi îţi spun de pe-acum ca să ştii la ce să te-aştepţi: vei găsi bolovanul de aur despre care ţi-am explicat cum stă treaba. Vei găsi multe alte resurse pe care nu ştii să le scoţi, dar eu te voi învăţa. Eşti înapoiat, asta e, nu trebuie să deznădăjduieşti. Eu pentru asta am venit la tine: pentru a te

încuraja. îţi redau speranţa, dacă promiţi că eşti un elev docil şi asculţi de profesorul tău care îţi vrea binele şi numai binele. în fine, vei găsi în acel pământ din curtea casei tale oase. Da, ai auzit bine: oase. Acele oase sunt istoria ta, care vezi limpede că nu te-ajută cu nimic. Un şir nesfârşit de războaie pentru apărarea unui pământ în care îţi vor zăcea oasele în cele din urmă. Eu îţi vorbesc de pace, nu de război. Vreau ca tu să fii un om care să nu se mai împotrivească la orice cuvânt, chiar dacă acel cuvânt înseamnă deposedare, delegitimare, desfiinţare. E clar? Nea Ioane, eu tocmai ţi-am predat un curs european de toleranţă şi consider că eşti unul dintre absolvenţii pe care pot să mă bazez şi care are în faţă tot viitorul plin de promisiuni şi strălucire. Un lucru mai am să-ţi precizez. Fă bine şi aruncă icoana pe care o ţii pe perete, fiindcă din cauza ei nu se dărâmă peretele casei. E lucru ciudat! Cercetătorii noştri, vreau să spun cei mai titraţi, cei din centrele de prestigiu, au găsit o explicaţie ştiinţifică oarecum bizară. Ei susţin că nu peretele ţine icoana, deşi noi asta vedem şi aşa am văzut secole de-a rândul. Cel puţin dinspre vest aşa se vede. Deci nu peretele ţine icoana, ci icoana ţine peretele ăsta blestemat de lut care te apără de tot felul de intemperii. Tu trebuie să dai frumuşel icoana jos ca să pice dracului odată şandramaua asta, că în Europa nu ai cum să intri cu pământ şi paie, ci cu material nou, aşa cum îţi voi vinde eu la un preţ pe care o să-l plătească nepoţii şi strănepoţii tăi, fiindcă tu n-ai să poţi niciodată să acoperi cheltuiala pe care o să ţi-o pun în cârcă. Cu Dumnezeu din icoana matale nu ştiu ce voi face… Vorba vine că nu ştiu… Eu ştiu tot. Te urmăresc dintotdeauna. Ia uită-te pe ecranul ăsta! Ce vezi? Exact. Eşti tu de ieri, de acum o sută de ani, de acum două mii de ani, eşti tu, care te trezeşti dimineaţă şi îţi faci cruce şi săruţi pământul ţării tale. Dar dacă icoana nu-i pe perete, la ce să te mai închini? Şi dacă pământul nu mai e al tău, la ce să-l săruţi? Nea Ioane, uită-te la mine! Cine eşti tu? Tu nu eşti Ion! Zi după mine: „Eu nu sunt Ion!”. Repetă-ţi tot timpul lucrul ăsta, e foarte important. O să scapi de povara injustă a identităţii naţionale. Când ai ezitări, cheamă-mă şi eu îţi voi aduce aminte lecţia. Memoria nu este bună, creează obsesii. Şi n-aş vrea ca tocmai tu să fii catalogat ca având obsesii naţionaliste, religioase. Trăim într-o epocă în care pe mine mă interesează ce ai, nu cine eşti. Zi încă o dată după mine: „Eu nu sunt Ion!”. Foarte bine! Mai zi o dată! Vezi câtă muncă e ca să distrugi un popor?

Avionul se profila acum pe cerul senin al României. Din curtea

unui ţăran din Căşeiu, un sat la vreo câţiva kilometri de Dej, fu văzut de doi copii care se jucau cu o minge de cauciuc fără să se lase biruiţi de căldura aceea de foc a sfârşitului de iunie. Amândoi se opriră din joacă şi fluturară mâna dreaptă în semn de bun sosit. Aşa fuseseră învăţaţi de părinţi şi părinţii de bunici: să primească, să fie bune gazde, să poftească la masă, să ofere ce-i mai bun, să nu se simtă străinul străin, ci prieten, rudă, neam.

Capitolul 2

Personalul care întârzie nejustificat. Un pachet de la Bucureşti. „Pasărea cu lumină în plisc"

În timp ce avionul efectua cursa specială Bruxelles-Bucarest, pe peronul gării oraşului de pe malul stâng al Dunării lumea începuse să devină nerăbdătoare. Trenul personal plecat din Bucureşti avea deja o întârziere de o oră şi jumătate şi nu se mai anunţa nimic prin staţie. înghesuială, băgăjăraie şi zarvă multă, ca la piaţă. O zăpuşeală teribilă se întindea pe luciul liniilor de cale ferată şi izbea cu putere aerul, proiectându-l forţat în spaţiile aproape inexistente dintre oameni. Mirosea a ulei încins. O locomotivă de manevră chiui prelung şi trecu înspre triaj pufăind, determinându-i pe cei care aşteptau pe linia trei să se ridice de pe bănci şi să înjure nervos. Cine dădea socoteală pentru întârzierile acestea nejustificate?

Era sfârşitul lui iunie 1992 şi lumea vorbea vrute şi nevrute. Ceva nu mergea. Aşteptările fuseseră mari, iar împlinirile inexistente (sau false?). E greu să ai răbdare cu personalul, într-o perioadă în care se impune un alt ritm. Parcă ăştia din fruntea ţării nu văd că se impune un alt ritm, dar trăiesc tot din ceea ce a ridicat socialismul. Păi, dacă nu era bun socialismul, de ce acum se circulă tot cu trenul făcut pe vremea aia? Inerţia socială care se instala aproape insesizabil (sau starea aceasta socială fusese temeinic pregătită cu mult mai înainte?), pleda pentru nesinceritate, pentru o viaţă expusă regizărilor, falsificărilor de tot felul, ceea ce convenea de minune oportuniştilor, migratorilor politici, ticăloşilor de diverse speţe.

E bătaie de joc! izbucni tânărul care stătuse până atunci lângă un stâlp, privind intens în zarea pustie, de unde ar fi trebuit să vină trenul. De aici vedem cât de defectuos e programul de guvernare, cât de mult suntem minţiţi. Cu politica asta ratăm definitiv şansa de a fi

liberi.

Şi crezi că de-asta întârzie personalul, fiindcă nu înţelegem noi libertatea? îl întrebă un bărbat chelios, cam la cincizeci de ani, care aştepta pe bancă, alături de soţia sa.

Împrejur se făcu linişte. Toţi aşteptau răspunsul muncitorului revoltat. Era un băiat înăltuţ, cu înfăţişare plăcută, bine legat, care vorbea cu o siguranţă de sine pe care nu aveai cum să nu o remarci încă de la primele cuvinte. Izbucnirea lui nu fusese violentă, ci aşezată, pe un ton echilibrat, mai mult o răbufnire controlată din interior, care se răsfrângea din apăsarea cuvintelor. De la înălţimea idealurilor transfigurative se vedea foarte departe, fiindcă se revela o perspectivă generoasă asupra lumii pe care ei, toţi cei de acolo, nu numai că n-o aveau, dar nici măcar nu o intuiau, ci încercau să spună ceva, după cum experienţa limitată a fiecăruia îi dicta. Propoziţiile, însă, bâjbâiau. Erau de acord cu el că pe vremea lui Ceauşescu lucrurile mergeau mai bine şi că acum, deşi se promit multe, se înfăptuiesc puţine. îmbrăcat într-o salopetă de la Şantierul Naval, având pe spate inscripţionat SANAB, tânărul privi înspre omul pirpiriu care-l întrebase, apoi imediat îşi mută privirea către ghivecele uriaşe suspendate care încadrau ceasul şi înfrumuseţau intrarea de la clădirea gării. O undă de aer părea să le mişte. Nu fu sigur că e o adiere sau se petrece doar în închipuirea lui. Era cinci fără douăzeci şi cinci.

Libertatea asta prost înţeleasă ne aruncă în haos, reveni el, cu un ton definitiv potolit. Mă uit pretutindeni şi văd că nu suntem pregătiţi să fim liberi. Păi, la nemţi, să se întâmple ceea ce se întâmplă acum cu personalul ăsta, ar fi căzut guvernul. Şi eu cred că e în firea noastră să procedăm aşa. Libertatea, pentru noi, e să facem cum ne taie capul. Uitaţi-vă la oraşele din Europa şi nu veţi vedea nicăieri hârtii aruncate pe jos, iar la noi, de cum a căzut regimul comunist, totul s-a răsturnat. Nu era acelaşi primar şi înainte? De ce atunci oraşul nostru primea distincţii pentru cel mai curat oraş din ţară, iar acum vedem mizeria asta? Oare nu pentru că e prost înţeleasă libertatea, de sus şi până jos? Dacă nu suntem în stare să fim liberi, atunci de ce l-am omorât pe Ceauşescu? Ca să ia puterea un alt Eseu şi să ne arate că poate fi mai rău ca înainte?

Măcar am scăpat de frică!, spuse pirpiriul, privind înspre liniile pe care stăteau încremenite vagoane cu marfă. N-aveai, domnule, nici

curajul de a gândi! Acum, cel puţin…

Suntem liberi!, continuă un altul, care stătea pe bagajele sale. Putem şi noi să spunem ce vrem!

Nu-nţelegi cât de sinistră e păcăleala? răspunse tânărul cu sentimentul că se adresează nu pirpiriului sau celorlalţi, ci sieşi. Crezi că gândeşti? La noi încă nu există o educaţie a libertăţii de gândire. Nouă ne este frică să gândim şi o să ne fie multă vreme. Cine ştie dacă vom scăpa vreodată de frica de a gândi! Cred că mai degrabă nu! Pentru noi gândesc alţii şi aşa respirăm uşuraţi. Uite, poate că eu sunt un maistru prost de Şantier Naval, însă înţeleg că Şantierul nu valorează doar doi lei, aşa cum vor ei să ne facă să credem. E mai bine să privatizăm Şantierul şi să-l dăm norvegienilor, care vor să investească în el, decât să-l păstrăm noi? Sunt şuşoteli, ştiu, că în câţiva ani… că va fi mult mai bine… că vom avea standarde occidentale. Minciuni. Până când se vinde. Iată libertatea! Ca la personalul ăsta, care nu mai vine. îl aşteptăm ca proştii aici câte două ore şi într-o zi n-o să mai vină deloc, că ne-am învăţat să aşteptăm. Ăsta-i adevărul, nene, suntem o ţară care aşteaptă cuminte să vină un personal, mulţumită că încă mai vine, însă nu-i departe vremea când o să stăm aici pe bancă şi n-o să vină niciun tren. Şi-o să zicem că dacă n-a venit azi, o să vină mâine. Adică o să ne amăgim, aşa cum înţelegem noi libertatea.

Avem fabrici care ar putea produce de două sau de trei ori mai mult decât o fac acum, interveni, încurajat de direcţia discuţiei, un om în etate, care purta o pălărie de paie cu boruri largi. Dacă am fi lăsaţi să producem, am deranja pe mulţi.

Parcă nu suntem hotărâţi încotro s-o apucăm!, rosti îngândurat un bărbat care stătea lângă bicicleta sa rusească. Din aşteptarea asta nu câştigăm nimic.

Nu câştigăm noi, dar câştigă ei, interveni o femeie.

Dacă oamenii ar fi cinstiţi, ţara ar prospera, zise pirpiriul. Unde-i cinste, nu-i tocmeală, ştiţi cum zice proverbul nostru românesc.

Nu înţelegeţi că politica actuală este antiromânească? E foarte greu să găseşti o direcţie într-o ţară condusă de vânzători şi trădători. A căzut regimul, dar a rămas educaţia comunistă, pe care nu putem să o smulgem aşa uşor, asta e buruiană rea şi rădăcini sunt peste tot în pământ. E nevoie de sinceritate!

Poate o da Bunul Dumnezeu, zise şi femeia care şedea lângă pirpiriu, închinându-se şi privind rugător în sus.

Tânărul maistru vru să mai spună ceva, dar se opri şi îşi întoarse privirea în dreapta, de acolo de unde trebuia să vină trenul. Auzea, ca şi ceilalţi, o voce feminină răguşită la difuzoarele de pe stâlpi, acolo unde, de regulă, mecanicii de locomotivă sau responsabilii îşi comunicau diverse probleme legate de întreţinerea liniilor şi a vagoanelor sau de rulajul din ziua respectivă. Unii râdeau, alţii se uitau în toate părţile să vadă de unde vorbeşte Geta nebuna, fiindcă o cunoştea tot oraşul, până şi copiii o imitau. Dar Geta nu se vedea nicăieri. Cuvintele se distingeau clar. Nebuna dădea încă o problemă de rezolvat minţilor luminate ale oraşului. Geta fusese profesoară de matematică, părăsise şcoala şi umbla pe străzi ziulica întreagă cu crucea în mână, vorbind despre Dumnezeu, certând şi dând exerciţii care aveau nevoie urgentă de a fi rezolvate. Lumea se relaxă brusc după atâta aşteptare încordată. Parcă şi căldura începuse să se mai lase, să nu mai fie atât de înăbuşitoare.

Într-un oraş cu fabrici şi uzine sunt mulţi copaci, iar în fiecare copac sunt cuiburi, cel puţin unul, în care păsările rele îşi au sălaşul. Dacă păsările rele îşi întind aripile, cerul se întunecă şi pică întunericul. Acum vine în zbor pasărea cu lumină în plisc. în câte minute soseşte?

În depărtare se auzi o chiuitură de locomotivă. Venea trenul. Aproape toţi se ridicară de pe bănci, deşi trenul mai făcea vreo patru-cinci minute până ajungea în gară. Nebuna anunţase înaintea tuturor sosirea trenului. Sosea pe linia a doua. Pasărea cu lumină în plisc… Tânărul maistru medită o clipă la nebunia asta. Mai auzise „probleme” din astea, dar acum parcă i se înţepenise mintea şi nu voia să mai lucreze. Trebuia să fie vreo interpretare la chestia asta încifrată. Dintotdeauna îi plăcuse să rezolve probleme de tipul ăsta şi chiar avea o oarecare stimă faţă de sine şi faţă de capacitatea sa de a găsi drumul cel mai sigur prin labirintul propus de autorii de astfel de exerciţii ermetice. Dar, dacă nu era decât o tâmpenie, ieşită din mintea zdruncinată a unei femei? Oftă. Păsările negre erau politicienii care ascundeau oamenilor simpli orizontul. Aşa cum fusese în perioada comunistă de dinainte de ’89, aşa se întâmpla şi acum. Atunci era propagandă de partid, oficial, cu instrumentarul gata pregătit şi la

vedere, iar acum, toate strategiile de înşelare a populaţiei erau atât de subtile, încât era nevoie de mult simţ critic pentru a nu consimţi la „adevărul” de la televizor. Şi cât de mult vorbeau aceşti „aleşi”! Chiar că întunecau cerul! Adică le confiscau libertatea! Ei, locuitorii oraşului cu fabrici şi uzine, erau în noaptea cea mai grea a istoriei de după revoluţie. Cine ştie ce drac de revoluţie a mai fost şi asta, gândi el. Poate că totul a fost o înscenare şi s-a trecut de la o etapă la alta, iar oamenii sunt aceiaşi. Nu s-a făcut nicio primenire. Dosarele sunt securizate. Se vorbea chiar că mulţi dintre „foşti” şi-au distrus propriile dosare, iar acum sunt curaţi ca lacrima. Ieşeau pe posturi şi vorbeau despre libertate şi adevăr.

Tânărul maistru scuipă de silă direct pe linia trei şi începu să se plimbe cu mâinile la spate, neatent la pregătirile celor din jurul său. Oamenii ăştia nu înţeleg nimic! Ei vor să se suie-n tren şi sunt siguri că trenul duce acolo unde vor ei. Dar nu-i aşa! Trenul ăsta îi va duce acolo unde nu îşi imaginează că pot ajunge… Care era soluţia? Soluţia era ca la cârma ţării să vină un conducător cinstit, un român cinstit, ceea ce nu credea că se va întâmpla vreodată. Dacă există cinste, există şi libertate. Ce, libertate însemna să se deschidă graniţele şi să poţi pleca cu un paşaport în afară? Sau că poţi să spui pe stradă orice, fără să fii arestat? Dar asta însemna că românii au atins o cotă înaltă de naivitate. Libertatea o porţi cu tine, libertatea nu stă în posibilitatea de a evada într-un alt spaţiu, iar românii înţeleg libertatea strict geografic. Dacă stau aici, nu sunt liber, dacă mă duc acolo, sunt liber. Ei, nu aşa! La cei douăzeci şi opt de ani ai săi nu era dispus să fie bătaia de joc a acestor sforari din fruntea ţării, care se erijau în revoluţionari şi eliberatori, dătători de libertate, iar în fond, erau nişte jalnici actori de mâna a doua. Numai că, prost cum era, jocul le mergea. Oriunde priveai nu găseai speranţă pentru o Românie liberă, deşi promisiunile stârneau multe entuziasme.

El, Iancu Mercheşanu, vedea totul şi măsura cu un instrument de înaltă precizie discrepanţa dintre iluzie şi realitate şi se revolta împotriva speranţelor inutile, fiindcă părea a se face lobby pentru discreditarea tuturor aşteptărilor pe care le crease momentul 1989, acel decembrie când el însuşi ieşise în stradă printre focuri de pistoale şi mitraliere, strigând: „Jos comunismul!”. în faţa sa muriseră doi tineri de 17 ani, ucişi în acelaşi timp. Cochirleanu Mihăiţă-Nicolae şi Kilinger Leonard. O plăcuţă comemorativă din marmură fusese amplasată pe

partea dinspre Calea Călăraşi a gardului ce împrejmuia Palatul Agriculturii. Pe 23 decembrie. Se împlineau aproape trei ani de când crezuse că va înnoi lumea şi, iată, nu numai că nu se înnoise, dar era evident că în fruntea ţării se instalaseră unii comunişti care-şi ziceau acum democraţi. Lupi îmbrăcaţi în piei de oi. Ţara mergea prost, dar se zicea că, dacă va trece perioada aceasta de tranziţie, va fi bine. Nu va fi bine deloc! La Cantina Partidului muncitorii fuseseră drogaţi, apoi înarmaţi şi trimişi pe stradă, unde erau luaţi drept ţintă de mitralierele ascunse. Ce arăta asta? Că frica pătrunsese adânc în conştiinţa acestui neam şi nimeni nu îndrăznea să se opună oamenilor partidului, decât tinerii care îşi oferiseră vieţile lor drept răscumpărare. Pentru ce? Vezi inutilitatea? Nenorociţii transformă totul în inutil! Peste zece ani nu-şi va mai aminti nimeni de Leonard şi de Mihăiţă-Nicolae.

Trenul se apropia uşor, acum putea fi văzut, şi chiar aproximai că trebuia să treacă în acel moment prin dreptul stadionului municipal. Erau şi poliţişti care se uitau peste tot înjur. Figurile lor semănau aiuritor de mult cu cele ale vechilor miliţieni! Nu părea să-i intereseze sosirea trenului. Unul dintre ei, care părea şef, se duse până în dreptul tabelei cu sosiri şi plecări şi se aşeză ostenit pe o bordură înaltă de mozaic, lângă un cerşetor în cadru ajutător. îşi scoase chipiul şi îşi făcu vânt câteva secunde.

Căutaţi degeaba! Păsărica a zburat! Şi, oricum, nu-i ceea ce aţi fi vrut să fie! A vorbit nebuna de Geta!

Sticletele nici măcar nu-şi clinti făptura. Se uită apoi în stânga după tren. Trebuia să apară dintr-o clipă în alta. Era cald şi asta îi dădea o indispoziţie teribilă, îi venea să-njure şi să bată pe oricine.

Mai degrabă ăla îmbrăcat în salopetă de la SANAB e drac împieliţat care vorbeşte tot ce-i trece prin cap.

Ochii vigilenţi ai fostului miliţian se opriră un singur moment, ca din întâmplare, asupra tânărului care aştepta la linia a doua şi, cu acest instantaneu bine fixat, trupul mătăhălos se ridică şi se depărtă. La un semn al său, se strânseră şi ceilalţi şi dispărură.

Iancu Mercheşanu vedea trenul cum intră uşor în gara ticsită de oameni, dar nu se gândea decât să-l întrebe pe cerşetor ce voiau sticleţii miliţieni. Adică, ar fi vrut să-l întrebe, fiindcă observase că cerşetorul vorbise, iar sticletele ascultase. Bănuia despre ce, dar voia o confirmare. Trenul se prelinse prin faţa lui şi uită de acestea. Lumea

era ieşită, uşile şi geamurile erau deschise, mulţi stăteau pe scări cu bagajul într-o mână, în timp ce cu cealaltă se ţineau de bara cu care era prevăzută uşa. Se strecură prin mulţime, gândindu-se cu năduf că putea să se fi gândit mai devreme să se ducă în capătul peronului, acolo unde era locomotiva. Trenul avea multe vagoane, iar el ajunsese abia la vagonul al patrulea. în graba sa, fără să vrea îşi aruncă ochii spre uşa vagonului (era chiar în faţa sa) şi prezentul său se suspendă.

O tânără la vreo 22-23 de ani, îmbrăcată în uniforma militară specifică Aviaţiei române, cobora cu o geantă de voiaj în mână, uitându-se cercetător prin mulţime. Cu părul prins în coc sub bonetă, înaltă, apariţia ei avea un farmec vechi, aproape uitat. Iar uniforma aceea militară părea doar o reflexie a eleganţei care răzbătea de undeva dinăuntru şi se răsfira în fiecare mişcare a mâinilor, a capului. Lui Iancu i se păru că imaginea este desprinsă dintr-un film, că-i e familiară. Poate… Where eagles dârei Dar nu… Ai fi zis că fata aceea aduce cu sine o întreagă atmosferă, un aer interbelic românesc, care pe el îl făcea de fiecare dată să viseze. Nu era el o fire visătoare, dar îşi dorea să fi trăit în perioada interbelică. Ceva particular, ceva care se pierduse iremediabil, pe măsură ce se înaintase spre anul acesta epigonic: 1992. Ei bine, tânăra îl determina să revadă acel trecut viu, pe care îl purta mereu cu sine. Câteva momente, tânăra îşi opri privirea asupra lui şi el fu copleşit de fiinţa din privirea ei. Nu mai cunoscuse aşa ceva. Parcă i se deschiseseră singure toate uşile lăuntrice, ca să lase să intre o împărăteasă, iar împărăteasa intrase până în inima lui, întârziase o clipă şi plecase. Nu, nu, aşa ceva nu poţi uita niciodată! Iancu începu să se mişte după cum era împins de oameni, când într-o parte, când în alta, primind apostrofări, cuvinte nervoase, reproşuri din partea celor ce căutau o trecere înspre ieşirea din gară. Unii ieşeau pe uşile larg deschise, alţii alegeau să ocolească clădirea gării, în speranţa că drumul nu e atât de aglomerat. Încet-încet, lucrurile deveneau mai simple. Iancu se mai roti de-aiurea preţ de un minut printre oameni, uitându-se după ea, dar nu o mai văzu. Auzi în difuzor un anunţ pe care nu-l putea înţelege, deşi recunoştea fiecare cuvânt. Se dezmetici şi o porni către locomotivă, unde şeful de tren părea că-l aşteaptă cu nerăbdare.

Cum te numeşti, tinere?

Mercheşanu.

Ai un pachet de la Bucureşti. Cine ţi l-a trimis?

Sebastian. Sebastian Predescu.

Foarte bine. înseamnă că eşti omul potrivit. Să fii sănătos! Şi… visează mai puţin! Vezi bine că România de azi n-are nevoie de tineri cu capu-n nori!

Şeful de tren intră în cabină, după ce-l bătu prietenește pe umăr pe tânărul maistru. Iancu se depărtă, ţinând în mână pachetul acela geometric. Lumea se rărise. Văzu cum impiegatul în uniformă ridică steagul galben, apoi trenul fluieră prelung şi se puse în mişcare. Unii îşi luau rămas bun, spuneau ultimele cuvinte. Trenul se prelingea uşor înspre izlazurile Baldovineştilor. Iancu urmări cu privirea ultimul vagon, până când acesta dispăru cu totul din raza sa vizuală. Traversă liniile, ajunse lângă tabela cu mersul trenurilor şi dădu să o ia în dreapta pe uşa de ieşire, dar îşi aduse aminte de cerşetorul care chiar acolo îi vorbise miliţianului. Se uită atent în toate părţile, dar cerşetorul nu era nicăieri. Parcă intrase în pământ. Ieşi din gară, văzu autobuzul cu burduf care aştepta în faţă cu motorul pornit, trecu pe lângă el şi porni agale pe strada Gării. Traversă Calea Dorobanţilor, Griviţei, apoi făcu dreapta pe Ştefan cel Mare. Soarele nu mai era atât de puternic şi după-amiaza era plăcută. întotdeauna se arătase mirat de casele vechi, fostele conace boiereşti care, renovate, se desfăşurau pe o parte şi pe alta a străzii, însă acum plutea pe lângă ele cu imaginea acelor ochi pe care nu ştia cum să o aşeze în inima sa. Ce era cu el? Se îndrăgostise? Nu. Adică… nici nu se putea aşa… vezi pe cineva şi, hop, te-ai îndrăgostit. Cu dragostea era altceva. Cum altceva? Adică stai lângă o fată, vorbeşti mult cu ea, povesteşti, spune şi ea câte ceva sau stă şi te ascultă, te plimbi alături de ea şi, la un moment dat, simţi că te-ai îndrăgostit. Nu ca el, care a văzut ochii fetei aceleia şi, gata, numaidecât s-a şi îndrăgostit. Trebuie să vadă ce i se întâmplă. A văzut ochi pe care niciodată nu i-a mai văzut. A văzut în ochii aceia inima ei.

Oftă. Uite aşa, un lucru straniu îţi poate schimba viaţa chiar atunci când te aştepţi mai puţin. Ce fel de ochi avea? Nişte ochi mari, migdalaţi, de un negru jucăuş şi blând. Uite asta făcea el acum: răsturna ochii aceia pe toate părţile şi îi fotografia din toate unghiurile posibile. Analiza momentului: el mergea către locomotivă şi, brusc, s-a aflat în faţa ei, iar ea l-a privit. Putea să nu-l privească şi atunci lucrurile ar fi fost simple ca până acum, însă ea îşi lăsase o parte din

fiinţa ei în inima sa. Aşa simţea, ca şi cum ar fi avut înăuntru un corp delict. De aceea deschisese laboratorul de analize, ca să cuprindă toate simptomele şi să dea un diagnostic precis. Mai bine se gândea la schelele pe care le lăsase pe seama celor de la schimbul al doilea. Plecase direct de la Şantier, fără să se mai schimbe. Le-or fi dat jos? Peste exact patru zile era lansarea vaporului la apă. Aceasta era a şaptea navă care era predată la cheie pe anul în curs. Fuseseră lăudaţi. Şi muncitorii şi şefii îl apreciau pentru că era un tânăr capabil, hotărât, uneori prea intransigent, care lucra cot la cot cu muncitorii şi ştia ce sarcini trebuie să traseze, cât se poate şi când e nevoie de pauză. Chiar directorul P. îl chemase la el în birou şi-i strânsese mâna, felicitându-l. înainte de ’89, directorul P.; după ’89, tot directorul P. era păstrat. Aşa se întâmpla mai peste tot.

Traversă fosta Republicii. Aşa-i ziceau toţi. Nu se puteau obişnui să-i zică Mihai Eminescu. După cum nu se puteau obişnui să zică Bulevardul Independenţei, în loc de Karl Marx. Se cercetă atent. Ochii aceia stăteau în continuare vii în inima sa. Clătină din cap. Nu trebuia să se mai gândească la ei. Uite, de exemplu, se va gândi la problema încifrată a nebunei. Cine era pasărea cu lumină în plisc? Desigur, o şansă pe care istoria o poate da unei ţări atât de urgisite cum e România. Printre toţi semănătorii de întuneric, iată că se strecura speranţa. Dar cum era ea? Cum se va întrupa într-un context bântuit de tot felul de temeri atavice şi frici cotidiene? Titlurile ideologice ale zilei suceau minţile cele mai exersate. El ţinuse tot timpul legătura cu Sebi, colegul său din liceu, care era acum cercetător la Institutul de fizică nucleară din capitală, şi care îl tot pisa să facă o facultate, fiindcă, după cum arătau semnele vremurilor (aşa se exprimase), îi va fi de mare ajutor. La Facultatea de Construcţii. Era nevoie de ingineri destoinici în ţara asta. Examenul era peste o lună şi învăţase. Mai mult de gura lui. Sebi era cel mai bun prieten al său, un om adevărat, cu o gândire sclipitoare. Dacă avea vreo nelămurire cu privire la ceva, apela la Sebi şi el îi dezlega ecuaţia. întotdeauna, îi spusese, în spatele unui om politic se ascunde o ideologie, adică o lume nevăzută pe care cei mai mulţi nu o cunosc şi, dacă într-un fel sau altul îşi face simţită apropierea, atunci evenimentul este pus pe seama împrejurărilor, a arbitrarului istoriei.

Traversă şi Şcolilor. Biserica Sfinţilor împăraţi avea porţile deschise. Undeva, vizavi de biserică, chiar pe colţ, o vânzătoare în halat

alb şi bonetă vindea brifcor. Iancu căută cu teamă la inima sa şi găsi acolo ochii. Oftă încă o dată. Mai adânc. Se apropia de casă. Păşea nesigur. Ca pe peron, după ce o văzuse pe ea. încetini paşii şi se opri în faţa porţii pe care era lipită tăbliţa cu numărul 121. Aici locuia. Stătu înţepenit câteva minute şi, în loc să intre, o luă înainte şi coti dreapta pe Primăverii. Da, avea poftă să se plimbe până târziu pe Primăverii...

Capitolul 3

Cossette meditează: Hristos este zborul cel mai înalt. Consensul societăţilor moderne determină gânduri, fapte, conştiinţe

Bine ai venit, împărătească prea aleasă! Cum să-ţi răsplătim noi că ai avut inima atât de bună să vii în oraşul nostru întunecat şi să aduci lumina? Aşteaptă-mă!

Părinţii o întâmpinaseră pe peron. O îmbrăţişaseră şi, împreună, porniseră înspre ieşire. Ocoliseră prin dreapta clădirea gării, când, deodată, de sus se auzi această voce un pic răguşită. Acum se uitau cum nebuna începuse să coboare riscant, direct pe un pilon al podului care traversa calea ferată şi ducea într-un cartier sărac al oraşului, o periferie numai cu case mici, înghesuite, şi străduţe neasfaltate, ce semănau cu uliţele de la ţară, o zonă ce se inunda frecvent, la fiecare ploaie mai sănătoasă, din cauza lipsei unui sistem public de canalizare.

Mai bine să mergem, spuse femeia, luând-o pe Cosette a sa de mână.

Hai, încuviinţă şi bărbatul chelios.

Se depărtară. Cosette se lăsa purtată de graba speriată a părinţilor săi. Din când în când, privea în urmă, s-o vadă mai bine pe acea făptură care-i făcuse o urare atât de neobişnuită. Zâmbi. îi strânse pe amândoi la piept şi-i sărută. Asta îi făcu să se mai liniştească şi să mai domolească pasul.

La ce te gândeşti, mamă?

La nebuna asta de Geta! Mai avea puţin şi zicea că tu eşti pasărea cu lumină în plisc!

Cosette surâse atât de fermecător, încât mama sa o prinse cu totul în braţe şi o sărută pe frunte, pe ochi, pe obraji. Tatăl le privea cu drag. Ele două erau iubirile sale cele mai mari. Porniră spre casă pe jos.

Cosette Minescu se născuse pe 25 martie 1969. Copilăria şi-o petrecuse la bunica din partea mamei, într-un sat de munte din judeţul Buzău. Părinţii îi remarcaseră firea liniştită, visătoare, plină de poezie. Şi-ar fi dorit-o mai zburdalnică, mai altfel, dar nu era aşa. Primise numele Cosette la insistenţele unchiului din partea mamei sale, care, neavând niciun copil şi dorindu-şi mult unul, privea la ea ca la propria sa fiică. Citise romanul lui Victor Hugo şi rămăsese marcat de făptura aceasta plină de lumină, care făcea treburile cele mai grele din gospodăria Thenardierilor.

Cosette, muto, mai spune ceva, maică, că mi se urăşte aşa, pe tăcutelea!, o îndemna bunica.

Cosette ridica din umeri şi zâmbea atât de frumos, încât bunicii i se părea că vorbise. Era un altfel de copil, remarcase şi învăţătoarea sa, şi profesorii, iar părinţii, oameni simpli, îi studiau cu o discreţie iubitoare tăcerea şi idealurile care se prefigurau în ea. în pacea din templul minţii sale, buzele rugătoare ale bunicii desenaseră cuvinte desprinse de sunet şi ţesute-n macaturi cu şnururi de aur, din care ţâşneau reflexe grele, tubulare, aidoma unor pilaştri sau unor colonade cioplite în galben de cadmiu, de crom şi de zinc, cuvinte-vitralii, cu formă ovoidală, în a căror ramă metalică culorile licăreau tainic, seducător. Peste zi nu reuşea să-şi explice în niciun fel liniştea cu care păşea printre ceilalţi, calmul cu care întâmpina orice eveniment, profilând personalitatea aparte a omului nobil.

Acum, iată, ajungea în oraşul acesta ca proaspăt absolventă a Facultăţii de Aviaţie din Bucureşti. Puţine fete alegeau să dea examen la o astfel de facultate. Fete ca ea se orientau mai degrabă spre Facultatea de Litere, devenind profesoare. Instructorilor de zbor le era şi teamă să lucreze cu astfel de studente. Ce căutau ele aici? în loc să se ocupe de lucruri mai puţin primejdioase, alegeau să facă viraje la câteva mii de metri altitudine? însă Cosette Minescu nu numai că nu arăta niciun pic de emoţie, ba chiar avea o stăpânire de sine care uimea. Era în stare să conducă un aparat de zbor cu o eleganţă răsplătită cu aplauze.

Devenise ofiţer de aviaţie, însă, de aproape un an de zile, înţelesese că alta era chemarea ei. Mai precis, de când, venită aici în oraş într-o permisie de două zile, vorbise despre sensul adevărat al vieţii cu părintele P. (spre care mama sa o îndrumase). Părintele P. era

un basarabean care suferise mult, refugiat din 1940, plin de blândeţe şi de sfaturi înţelepte. La cei peste şaptezeci de ani ai săi nu avea copii şi, cum o văzuse pe Cosette intrând în Biserica Sfântului Nicolae, o întrebase cu candoare:

N-ai vrea să fii tu copilul meu?

Cosette fusese cucerită de felul cald şi delicat în care părintele reuşea să-i arate calea. Nimic nu era mai important pe această lume decât Hristos. El reprezenta zborul cel mai înalt şi viaţa. Meditase multă vreme la ceea ce îi spusese părintele. Datorită lui intuia punctele de sutură în care matematica se întâlnea cu arta. Se recupera acea conştiinţă mitică pe care lumea o pierduse atunci când oamenii au conceput un univers suspendat de pereţii citoplasmatici ai minţii, o gândire carteziană care nu reuşise să păstreze taina. Ce săracă şi mizerabilă ar fi fost lumea fără taine! Îi compătimea pe cei care supuneau totul analizei raţionale şi verificau fiecare enunţ, scuturându-l nervos de sensul înalt. Cât de abstract trăiau! Raţiunea este insuficientă pentru a cuprinde frumuseţea lumii. Cum se explică raţional frumuseţea de nespus? Este imposibil să descoperi sufletul într-un corp şi totuşi mulţi operează astfel de disecţii în mod demonstrativ, ca să acumuleze argumente în favoarea a ceea ce se vede. Dar există şi nevăzut. Şi infinit. Şi veşnicie. Şi înviere. Cum pot fi explicate toate acestea? Negându-le cu vehemenţă? Inventând teorii tot mai bizare? Cu siguranţă că nu se putea purta un dialog cu astfel de oameni, dar nu pentru că aceştia nu acceptau dialogul, ci din cauza conţinuturilor sărace cu care îşi defineau termenii.

Îşi dădea seama că totul porneşte de la principii. Un sistem imuabil de valori se construieşte pas cu pas, punct cu punct, fiind un adevărat edificiu, fără strălucire poate, dar cu o structură de rezistenţă solidă, iar el putea identifica în acest sistem fiecare cărămidă, fiecare pumn de aluat care dăduse consistenţă construcţiei. Totul însă se realizează în timp, cu multă migală şi conştiinciozitate, printr-o disciplină riguroasă care, de cele mai multe ori, apare celor din jur ca un soi de habotnicie sau de tendinţă schizoidă. Lumea era prejudiciată tocmai de această incapacitate a omului de a se respecta pe sine şi de a propune societăţii, prin propria sa conduită, un model practic de viaţă, o tipologie lipsită de ostentaţie şi bine fixată în realitate prin naturaleţe şi sens. De pildă, ea considera frumosul ca având-L

totdeauna în centru pe Dumnezeu. Şi acesta era un principiu. De aici decurg nenumărate consecinţe, afinităţi, defazări. Cum puteai dialoga cu cineva care consideră că există frumos şi fără Dumnezeu? Enunţul i se părea absurd, dar exista şi se constituia în principiu pentru o anumită categorie.

La fel de adevărat este şi faptul că aceste principii se formează prin educaţie, iar dacă nu are cine să te îndrume pe tot acest parcurs al existenţei, înălţarea ta poate fi primejduită de diferiţii curenţi care circulă în zonele înalte. Ea primise o educaţie solidă nu la şcoală, ci acasă, lângă bunica Maria. La şcoală era multă pierdere de timp şi o alunecare pe lângă adevărata viaţă. Nu nega faptul că şcoala ar fi putut fi esenţială, dar era busculată ideologic. Principiile defuncte ale profesorilor erau transmise şi elevilor şi asta era îngrozitor. Rareori întâlneai pe cineva care să aibă o direcţie bună, un ghidaj sigur. Cauza era una singură: principiile care nu se revendică de la ceea ce reprezintă punctul cel mai înalt, absolutul. Adevăr absolut, frumos absolut, iubire absolută, disciplină absolută. Iar absolutul este Dumnezeu, adică Cineva. Principiile devin, inevitabil, noţiuni abstracte din momentul în care se înscriu în cercul vicios al relativismului. Aici intervine algoritmul de selecţie, care ne face să fim oameni atât de diferiţi, încât în mod frecvent nu mai reuşim să conferim un punct comun traiectoriilor noastre, aspiraţiilor, ideilor, simplelor cuvinte. Existenţa pare a fi comparabilă cu viaţa unor planete, dintre care tot mai puţine sunt cele care reuşesc să-şi păstreze configuraţia iniţială şi locul, axa invizibilă a sistemului creat cu un sens. Restul e derivă.

Continuându-şi meditaţia, Cosette constata că principiile celorlalţi, consensul societăţii exercită azi o presiune inimaginabilă asupra celor care îşi configurează axiologia pe credinţa în Dumnezeu, fiindcă existenţa acestora din urmă presupune o negare a nivelului de la care societatea îşi elaborează criteriologia. E ca şi cum nimeni n-ar vrea să ştie că există posibilitatea gândirii de pe un alt palier. E cam ceea ce i se întâmplă doctorului Andrei Raghin, personajul lui Cehov, căruia i se induce subtil ideea că este bolnav, fiind, în cele din urmă, internat de cei din jurul său pe baza „principiilor”. Raghin nu supravieţuieşte acestui mod de a percepe lumea şi moare. Cehov era un scriitor profund ortodox. Cosette îl descoperise de curând şi părea marcată de agerimea observaţiilor sale.

Totuşi credea că există speranţă, multă speranţă, deşi suficienţa societăţii era maladivă şi simptomatologia ei putea fi observată oriunde. Există Dumnezeu. Există Adevărul care este Dumnezeu. Există Frumosul deplin al dumnezeirii, taină cu care lumea se poate transfigura. Există iubirea, mai presus de imaginaţie, a lui

Dumnezeu, Care ne cheamă pe toţi la El şi Care a primit moarte pentru noi. Ei, cei puţini, erau Biserica asupra căreia suflă un vânt năprasnic, deşi nu o poate nici măcar clinti. Atât timp cât vor rămâne Biserică şi în Biserică, nimic nu-i va putea devia din drumul lor către cer.

Capitolul 4

Discuţia din tren. Icoana chipului lui Hristos din noi fiind limpede, în ea se vor vedea şi ceilalţi

Rememorase toate aceste lucruri în tren, de la fereastra căruia sorbise valuri întregi de privelişte minunată, pe care nu avea cum să o afle decât în această ţară plină de minuni, iar acum, ajunsă în camera ei, închise uşa şi se aşeză visătoare în pat, cu mâinile sub cap. La ce bun să trăieşti dacă viaţa ta toată nu I-o dai lui Hristos?

Ce alegi, Cosette, un sens deplin sau numai bucăţele de sens?

Aleg învierea!

E nevoie de oameni hotărâţi pe acest drum pe care nu vei întâlni atitudini favorabile hotărârii tale.

În tren, un domn între două vârste, care se aşezase în faţa ei, o provocase îndeajuns, spunând că Hristos este o închipuire a preoţilor, care astfel atrag poporul şi-l infestează cu învăţături obscurantiste. Nu rămânea niciodată indiferentă faţă de cuvintele care îl jigneau pe Hristos.

„Hristos e Domnul inimilor şi nu se poate ca El să fie singur în faţa unor astfel de cuvinte necuviincioase!”

Nu pot să gândesc onorabil decât în aceşti termeni: acest mântuitor e un simplu om care a murit şi despre care s-a spus că ar fi înviat. De mirare să nu fi făcut asta chiar ucenicii săi, iar atunci ar fi o poveste cu totul insipidă, lipsită de cel mai elementar bun gust. Cât timp există respect de sine, omul nu poate subscrie unei astfel de idei compromiţătoare. Şi nu mizez pe raţiune, ci pe o gândire nobilă,

condescendentă.

Măcar acceptaţi că a fost o realitate istorică? îl întrebă Cosette, zâmbind.

Sigur, asta accept, enunţă el auster. Omul acesta a existat, a făcut ceva deosebit, dar a pretinde că un om e Fiul lui Dumnezeu mi se pare, scuzaţi-mă, o pledoarie pentru naivitatea cea mai severă, iar lucrul acesta nu poate deloc să mă amuze.

Deja aţi făcut câţiva paşi spre Adevăr! exclamă Cosette. înţeleg că vă puneţi întrebări dintre cele mai importante, iar aceasta mi se pare esenţial pe un drum pe care mulţi se rătăcesc, întârzie sau îşi întreţin propriile iluzii.

Adevărul este instrumentat politic de Biserică, interveni el, zâmbind discret, ca şi cum ar fi îngăduit un interlocutor neavizat. Prea multe invenţii, prea multe adaosuri. Vedeţi, domnişoară, şi guvernatorul roman din Iudeea s-a întrebat ce este Adevărul şi Hristos n-a ştiut să răspundă. Cum vă explicaţi?

Întrebarea sa avea o intonaţie stranie şi marca mai mult un triumf al logicii derulate decât aşteptarea unui răspuns lămuritor. De aceea, se arătă un pic surprins că tânăra din faţa sa nu se arăta câtuşi de puţin derutată.

Guvernatorul vedea Adevărul înaintea sa, vedea Adevărul revelat, era de prisos ca Hristos să mai vorbească. îl privea, adică Adevărul îl privea pe Pilat, dar Pilat nu a putut să-L accepte.

Vreţi să spuneţi că Adevărul este o Persoană?

Absolut! Este Hristos, Persoana prin excelenţă. Nu mi-am putut închipui niciodată că Adevărul e ceva. Doar ceva? Ar fi fost absurd! Dumneavoastră căutaţi, vă văd dornic să cunoaşteţi, altfel nu m-aţi mai întreba nimic. Un om comunică din două motive: unul, pentru că a găsit persoana potrivită, direcţia empatică la care aspiră, şi altul, pentru că vrea să afle ce-l poate împlini, vrea să afle un ideal. Iar idealul nu e ceva, ci Cineva.

Mă uimiţi! Adevărul ca Persoană? Ce argument poate fi aici?

Învierea, singura justificare a lumii noastre.

Bine, dar asta presupune să-L acceptăm pe Hristos ca Fiu al lui Dumnezeu, iar eu…

Eu cred că aţi fi gata să vă daţi şi viaţa pentru Hristos, dacă L-aţi cunoaşte aşa cum îl cunosc eu!

Îl cunoaşteţi?

E în inima mea. Nu îl vedeţi?

Aici discuţia se opri. Domnul scoase o batistă din buzunar şi îşi tamponă febricitat obrajii, fruntea şi partea superioară a buzei. Trenul ţiuise. Se apropia de gară. Fata asta avea atâta sinceritate cât nu credea să existe în vreo fiinţă omenească. De ce se tulburase atât de tare? Din cauza lui Hristos, Care părea că priveşte prin ochii ei înspre el? Dar era o nebunie, da, o nebunie! Aşa ceva nu este cu putinţă! Cum l-ar fi putut crede altcineva, când nici măcar lui însuşi nu-i venea să creadă că a trecut printr-o asemenea experienţă? Nu, nu credea în paranormal, deşi în ultima vreme ziarele erau pline de astfel de relatări. Acolo era minciună. Fata asta privise sincer spre el. Era altceva. Simţise că, obiectiv, Hristos există şi este Fiul lui

Dumnezeu, adică i se arătase în acest fel că e vorba de o realitate pe care nu o crezuse posibilă. Dacă avea să subscrie acestei realităţi… Cine ştie?! Dar ce posibilităţi erau? Una: să crezi în Adevărul ca Persoană, Hristos e Fiul lui Dumnezeu. Cealaltă: sinuciderea. Cert este că dacă nu accepţi Adevărul în Persoana lui Hristos, nu poţi trăi. Simţise de atâtea ori că viaţa sa este un nonsens, o figuraţie. Atâta conceptualitate te degrada până când, scârbit de tine însuţi, ajungeai să-ţi fie teamă să te mai trezeşti. Pentru ce să mai vezi o nouă zi? Ca să te chinui absurd? Acum vedea o cale. Nu trebuia decât să se scuture de toate deşartele sale convingeri şi să se prindă de acel Hristos viu, Care îl privise cu atâta dragoste.

Într-adevăr, un dor nepământean o determina să nu se mai intereseze de nimic din ceea ce este trecător. în vara aceasta trebuiau să se clarifice opţiunile ei. Nu mai putea înainta aşa. Era nevoie de o hotărâre şi avea să o ia până în octombrie, cât ţinea această perioadă de concediu. Era abia iunie şi în mintea ei se derulau tot felul de proiecte prin care să renunţe definitiv la inima sa, pentru ca Hristos deplin să locuiască în ea.

Capitolul 5

Cum o carte poate fi un adevărat ghid într-o lume falsificată de atâtea suprapuneri ideologice

Iancu Mercheşanu devoră în câteva zile întreg volumul

eminescian de publicistică trimis de prietenul său de la Bucureşti. Pătrunsese într-o altă lume. De parcă fusese orb până în momentul de faţă, iar acum vedea. Şi vedea atât de bine, încât nu se putea abţine să nu plângă pentru o ţară atât de prigonită cum era România. Dacă l-ar fi văzut colegii săi de muncă, subordonaţii săi cheflii, l-ar fi luat în râs. Mai trebuia să rabde puţin, până când lacrimile i se vor topi definitiv în inimă şi va putea să vorbească fără să plângă. Era tulburat încă. De cum ajunsese acasă, în seara aceea, şi deschisese coletul, uitase de ochii ei. Şi se simţea bine. Eminescu era ca un medicament.

Volumul X apăruse chiar în anul în care căzuse regimul comunist şi cuprindea articole politice publicate între 1 noiembrie 1877 şi 15 februarie 1880. în şcoală învăţase că Eminescu este poet. Publicistica era scoasă din schemă. Sebi îi dăruise o carte uriaşă, care îl schimbase. Sunt cărţi care pot schimba un om? Dacă sunt, aceasta este una dintre ele. îşi luase notiţe abundent. Comentase el însuşi cu referire la politica pe care o ducea România din ’89 până acum, când se declara că în România există o economie socială de piaţă, şi rămăsese uimit de cât de actuală era viziunea lui Eminescu. îşi iubise cu adevărat ţara, pe oameni, pe oamenii mici, nu pe Om, nu umanitatea, aşa cum clamau unii, care se credeau mari iubitori de Om. Se convinsese el cum e cu iubirea asta de umanitate: e foarte probabil ca, iubind întreaga umanitate, să uiţi tocmai de omul concret şi să-l persecuţi. Şi, vai, câţi persecutori nu se îngrămădiseră în fruntea ţării! Da, acum vedea limpede şi trebuia să mărturisească toate aceste gânduri pe care le avusese în sine, dar care nu cunoscuseră tonul potrivit pentru a fi enunţate. Eminescu reprezenta capacitatea cognitivă fără de care apăreau numai perspective amputate, nefertile, imbeciliza(n)te. Cu Eminescu nu mai puteai să stai şi să aştepţi cuminte, să vezi ce-o mai fi din ţară, unde suflă vântul ideologic, dacă e înţelept să vorbeşti sau să taci, pentru că Eminescu îţi descoperea clar racilele ideologiilor care confiscă libertatea unui popor. Nu să vorbeşti trebuia, ci să răcneşti, să se desfunde urechile tuturor celor care alergau cu naivitate în urma promisiunilor politice. Căci, la urmă, cu ce rămâneai? Cu ambalajul. „Aşa se lobotomizează un popor!”, gândi Iancu.

Auzise tot felul de reacţii cu privire la „cazul Eminescu”. Era considerat un nebun şi, de aceea, era clasat. Pentru politica actuală, Eminescu constituia un pericol iminent şi de aceea era denigrat, împins printre opţiunile fundamentaliştilor naţionalişti, fiindcă

naţionalismul devenise o plagă. Se ţinuse o conferinţă la Timişoara, chiar în primăvara anului ce trecuse, despre „România: între Basarabia şi Europa”, în care se vorbise despre deteriorarea şi costurile ideii de stat naţional, într-o perioadă în care această idee dă naştere unor extremisme şi isterii ce ne situează la periferia proiectului civic pe care-l arborează Europa. Concepte precum „neam” şi „naţiune” căpătau, în mintea (re)configurată ideologic a culturnicilor postdecembrişti, o rezonanţă fascistoidă echipată socializant, egalitarist. De aceea, discursul trebuia bine reglat, pentru a nu compromite direcţia de „înnoire” spre care România se angaja. Aşadar, naţionalismul era satanizat, găsindu-se, ah, cât de subtilă şi perfidă era ideea!, o continuitate a comunismului în această iubire de neam, iar explicaţia era la îndemână: doctrina comunistă atât de mult a pătruns în conştiinţa românilor, încât aceştia nu mai sesizează că, iubind ţara, de fapt o iubesc în mod comunist. Uite, aşa renaşte spiritul colectivist care nu e de sorginte intelectuală sau internaţionalistă, aşa cum era comunismul, ci relevă mai degrabă primitivitatea, simţirea rudimentară, care nu face decât să ne îndepărteze de Europa. Drace! Păi, atunci ne-am ars! Cum să-ţi iubeşti corect ţara? în primul rând, să o faci cu adâncă şi ideologică smerenie, renunţând la tine însuţi, adică la pofta ta de a spune neam, apoi popor. Unele cuvinte sunt parşive, pot transforma întreaga ta sensibilitate şi aşa ajungi, peste noapte, un insensibil la valorile cele adevărate ale Europei, orbit fiind de conceptualitatea reverberantă a cuvintelor. Vrei să te îndepărtezi de Europa? Cum să vreau? Doar mereu am fugit în urma ei, gâfâind, iar acum, când suntem gata s-o ajungem, tocmai acum să dăm cu bâta-n baltă? Se cere cuminţenie, ascultare, înţelepciune care să ne aducă acolo unde ne este locul, dacă nu vrem cumva să paştem crocobauri sau babuini prin deşert.

Iancu îşi aduse aminte de o referinţă eminesciană. Ce clar era totul! Vorbim de „legi străine în toată puterea cuvântului, care substituie, pretutindenea şi pururea, în locul noţiunilor naţiune, ţară, român, noţiunea om, cetăţean al universului […]” Era vorba de articolul „De ceea ce ne temem…”, publicat în Timpul, pe 27 mai 1879. Avea şi pagina notată: 259. Şi Eminescu era nebun! în cel mai scurt timp, după ritmul incredibil de desfăşurare a lucrurilor, va fi retrograd cel care va zice „român”. „Scuză-mă, dar eu sunt european; probabil te-ai referit la acea specie involuată pe care am abandonat-o de ani buni.

Dacă vrei să fii om, ai o singură şansă: să fii european!”

Iancu începu să se învârtă prin cameră. Am admis, deci, statul modern nu dintr-o necesitate organică, ci pentru că interesele străine o cereau. E simplu. Ceea ce e propriu, românesc, moare, nu e rentabil gândim acum în ordinea distincţiei pe care au introdus-o banii: dacă posezi venituri, eşti om, poţi avea un cuvânt important de spus în viaţa statului, dacă nu, eşti un proscris. Un aparat de stat costisitor pe care îl întreţinem în dauna unei dezvoltări organice, fireşti a vieţii noastre. Şi nu mai contează cum se câştigă banii! Mai mult decât atât, cu totul perfidă era dominaţia finanţelor internaţionale, un joc mincinos, prin care ţara aceasta, pentru care muriseră atâţia oameni, atâţia eroi, atâţia români cu inimă iubitoare, ajungea să fie administrată de străini. Adică străinii ne sunt şi ne vor fi nouă stăpâni, fiindcă ei au bani, iar noi nu avem şi nu avem cum să ieşim din această dilemă decât acceptând o legislaţie favorabilă intereselor lor. România, înţelese Iancu, este trimisă într-o luptă în care se ştie cu mult mai dinainte că va pierde, va pierde tot, fiindcă în această luptă nu învinge cel care este nobil, erou, jertfitor, ci acela care este lipsit de scrupule, cel mârşav, profitorul, trădătorii, marii comisionari, acei indivizi care văd în români doar nişte sclavi, forţă de muncă ieftină, numai bună de exploatat. Iar lupta este prezentată ca fiind una a gloriei europene, a calităţii, a eficientizării mijloacelor de producţie, a codurilor de legi onorabile. Sub această formă suntem îndemnaţi să ne înregimentăm şi să devenim o ţară de robi, o colonie a puterilor străine, care văd aici, în pământul românesc, o infinitate de posibilităţi de jaf modern, civilizat. Iar asta se întâmplă datorită unor cozi de topor, care sunt în stare să muşte şi din morţii din morminte, aşa de sălbatici sunt în a parveni, în a ocupa funcţiile şi posturile cheie, de unde să poată să vândă tot ceea ce se poate vinde în ţara asta, pentru a dobândi un statut privilegiat. Aceste mari jafuri nu se pedepsesc şi nu sunt etichetate drept crime, nici nu au cum, într-o ţară unde normalitatea tumefiată zace încătuşată în minciună, dezinformare şi derizoriu. Aceşti asasini instruiţi, cu mapa în mână, ucid cu sânge rece fiinţa românească la ea acasă şi nimeni nu îi trage la răspundere pentru asasinat, ci îi proclamă abili politicieni, oameni cu vederi europene, diplomaţi de înaltă ţinută.

Iancu fierbea de mânie. Strângea din dinţi şi se mişca prin cameră ca o fiară a cărei libertate a fost licitată la un preţ infim. Pentru ce? De ce s-au vândut aceştia? De ce ne-au vândut şi pe noi? Au

negociat aceste iude cu străinii şi au stabilit că noi valorăm atât şi banii au şi venit. Au intrat şi au umplut conturile. Dar au vândut viitorul nostru şi al copiilor noştri! Aceşti panglicari în ale ţării, care pretind că formează partide de principii, dar care nu sunt decât grupuri oligarhice, societăţi încropite pe baza acordurilor de joasă speţă, pe argumentul intereselor meschine, fiindcă aceşti mincinoşi fii ai patriei uită imediat tot ce au promis în ajunul alegerilor şi trec la faptele trădării, pe care le lucrează în ascuns, nenorocind o ţară, un neam, valori, fără milă, cu un cinism atroce, devastator. Guvernările lor lasă în urmă peisaje sinistre, iar ei zâmbesc, sunt aplaudaţi şi apar la televizor, unde vorbesc doct, semidoct sau sfertodoct despre viitorul unei ţări care abia a ieşit de sub dictatura comunistă. în virtutea aranjamentelor, ei sunt aleşii unui popor pe care nu îl stimează, nu îl reprezintă şi căruia nu-i doresc fericirea, ci îl umilesc sistematic prin măsuri, legi, reforme inadecvate. Aceşti doritori de tot binele nu vor decât să falsifice totul, până şi viaţa noastră, gândirea, tradiţia, cultura, valorile, să înlocuiască tot cât mai repede, pentru că toate acestea nu înseamnă pentru ei decât moneda potrivită de schimb pentru a dobândi portofolii, bani, putere. Şi cum să se numească aceştia români? Dacă nu sunt străini prin origine, atunci sunt străini prin atitudine, prin educaţie, prin moravuri, prin caracter. Această plagă stoarce de viaţă societatea românească, o sufocă, îi provoacă spasme, aşa cum i se întâmplă unui organism în care intră o boală care irumpe la toate nivelurile, dezechilibrându-l şi sorbindu-i cu repeziciune vlaga. Vorbim de alegeri, de liste electorale, de sondaje de opinie, de nominalizaţi. Ah, cât de mincinoase sunt toate aceste discuţii şi teme care sunt puse pe tapet, în condiţiile în care politica s-a transformat într-un mecanism diabolic de stors voturi! De ce vorbim noi aici? De democraţie? De libertate? Sau de conformismul aşezării noastre pe un făgaş întunecat al imposibilităţii de a mai fi în situaţia de a alege? Falsa punere în situaţia de a-ţi manifesta libertatea votului. Regia este perfectă. Exact ceea ce este necesar ţării lipseşte. Iar noi votăm, purtaţi de valul frenetic al încurajărilor participării la mascaradă. Cine să ne explice? Şi dacă ne explică, ce am putea să facem? Cum să ieşim din această uriaşă capcană cu milioane de ochiuri care se strâng, devin tot mai mici, tot mai impenetrabile? Starea de mizerie indusă românilor este cauzată de mulţimea spoliatorilor, o societate prolifică, cu multe nume şi cu infinite feţe, pe care România celor care produc o suportă

tot mai greu, tot mai anevoie. Statul a devenit raiul oportuniştilor politici, bulevardul acestor turişti, care privesc viaţa politică aşa, ca pe o vacanţă bine meritată, iar nu ca pe o responsabilitate de care atârnă rostul atâtor români.

Iancu se aşează pe un scaun vechi, masiv, cu spătar înalt. Era scaunul pe care obişnuia să se aşeze ca într-un refugiu, de unde putea privi semnele vremii. Iar acestea erau tot mai clare. Era timpul mercenarilor cărora li se dăduse undă verde să-şi facă mendrele într-o ţară pe care o considerau moşia lor de drept. Ce-i pământul sfânt al ţării pentru un mercenar? Un teren cu care poţi tranzacţiona. El, mercenarul, nu poate privi decât în acest fel ţara: ca pe o pradă. Şi când te gândeşti că pe aceşti pui de năpârcă i-a crescut statul şi i-a ţinut prin internate, pentru ca după aceea să poată să găsească o modalitate cinstită de a-şi câştiga pâinea, iar ei, arivişti de teapa lui Dinu Păturică şi Stănică Raţiu, aceşti Râmătorieni moderni, sunt căpuşe care trăiesc pe spinarea paradisiacă a statului şi sug sângele unei naţii, a cărei istorie cred că o construiesc acum pentru prima dată, motivând, alături de corul impresionant al detractorilor neamului românesc, că dintotdeauna noi am fost şi suntem nişte barbari sau semibarbari şi că, urmând paşii politici spre care suntem îndemnaţi cu toiag păstoresc-ideologic, vom ajunge să ieşim din întunecime şi din neştiinţă, luminându-ne, civilizându-ne printr-o revoluţie a formelor la care fondul trebuie să se adapteze, căci hainele noastre politice ponosite trebuie schimbate şi azi, iată, suntem chemaţi să îmbrăcăm veşmânt european, ceea ce e o cinste pentru o ţară netocmită ca a noastră. Numai că inconsistenţa morală a acestor arivişti ne îndeamnă să nu credem în vorbele lor echipate politic, ci să le demascăm demagogia, utopiile, trădările, vidul sufletesc. Şi cum înţelegem lucrul acesta elementar? Prin faptul că ceea ce este cu adevărat valoros stârneşte în inimile lor o invidie cumplită, o ură neîmpăcată, ce roade din măruntaiele lor cu atâta patimă, încât poţi spune că trăiesc chinul iadului încă de aici, de pe pământ. Omul valoros, românul iubitor de adevăr şi libertate, este izolat, calomniat, adus într-o stare de răstrişte, tocmai pentru că avertizează asupra inepţiei şi rapacităţii, asupra profesorilor nepregătiţi şi a judecătorilor nedrepţi, asupra marilor hoţii şi a politicienilor care fac trafic de influenţă, asupra afacerilor oneroase, în urma cărora întotdeauna păgubit iese statul, adică românul care munceşte şi care trebuie să plătească într-un fel, fie prin

impozite şi suprataxe, fie exploatat de aceşti moderni colonialişti, care îl învaţă pe muncitor că trebuie să fie fericit, societatea evoluează spre mai bine, în timp ce el nu-şi poate acoperi nici minimele cheltuieli pentru un trai decent.

Era destul de târziu şi Iancu încă mai cugeta la cele citite. Avea atâtea în minte şi toate se aşezau ca pe rafturile unei biblioteci. De ce era atâta birocraţie? Aparatul birocratic consumă enorm, consumă mai mult decât producem. Cât de necesare sunt atâtea funcţii, atâtea instituţii, atâtea comitete şi comiţii? Nu sunt necesare, aceasta este realitatea, însă susţinerea lor se face de către cei care trăiesc de pe urma statului, adică de pe urma celor care muncesc efectiv. Cine de cine ascultă în ţara asta? Nimeni de nimeni. Unul dă un ordin. Altul îl revocă. Unul face un proiect de lege, altul îl contestă. Atâţia conducători sunt, încât nu mai ai cum, realmente, să asculţi de fiecare dintre ei, căci ori pe primul îl asculţi şi pe celălalt îl batjocoreşti, ori invers. Care este vocea vrednică de a fi ascultată dintr-o haită flămândă de lupi care urlă înfiorător? Domnul ţării ar fi reprezentat autoritatea trebuincioasă, însă domn al ţării nu mai avem. Avem, în schimb, droaie de miniştri, senatori, deputaţi, primari, viceprimari, prefecţi, subprefecţi, consilieri şi multe alte responsabilităţi şi funcţii, care reprezintă liantul dintre aceştia, ajutoare şi ajutoarele ajutoarelor, auxiliari şi adjuncţi, secunzi, şefişori de toate categoriile, adică un organism insaţiabil care înghite bani mulţi şi expectorează sumedenie de atribuţii, deoarece inventivitatea în materie de birocraţie este nesecată. Acest ciorchine uriaş de negi ameninţă să cuprindă toate celulele sănătoase ale acestui popor român, distrugându-i sistemul imunitar. Vedem legi care nu se potrivesc acestei ţări? Păi, n-aţi înţeles că ele sunt construite în laborator, tocmai pentru ca tot ce-i nesănătos să prolifereze, iar viaţa noastră, a românilor, să fie anesteziată şi ambalată în sarcofage occidentale ieftine? Suntem îndopaţi cu medicamente eficiente pentru tranziţie, dar nimic nu se schimbă, fiindcă toţi sunt pentru revizuire, dar în esenţă să rămână la fel. Avem nevoie de o industrie competentă, tratamentul este unul singur: Europa. Şcoala este în derivă, trebuie să luăm modelul european. Agricultura este în impas, soluţia este Europa. Europa este tratament, leac, reţetă, tămadă pentru trupul suferind al ţării. Te doare piciorul: Europa, te dor ochii: Europa, ai ameţeli: Europa! însă asta nu e medicaţie, ci şarlatanie făţişă! Dar toţi trântorii parlamentului

românesc trebuie hrăniţi, toţi incompetenţii, toţi ignarii şi nestatornicii, toţi aceşti administratori incapabili de a nutri un sentiment înalt, un cuget profund, vin şi legiferează aşa cum înţeleg că trebuie să o facă: cu Europa. Nu contează că se lovesc de atâtea inadecvări, Europa acţionează ca o poţiune magică sau ca un talisman. Oare banii nu vin din Europa? înseamnă că de acolo vin toate, noi nimic n-avem. De-acolo vin omenia, adevărul, dreptatea, demnitatea, libertatea, educaţia, sistemul legislativ, modelul constituţional. Vai, ţara a fost dată pe mâna unor astfel de indivizi, care s-au şcolit şi se şcolesc în Europa şi dincolo de ea, apoi vin aici nu ca să ne spună cum se construieşte un drum bun, ci ca să ne povăţuiască într-ale politicii, cum se poate să ne umplem de bani vânzându-ne resursele, bogăţiile ţării, demnitatea, istoria. Şi cum să nu-ţi vinzi istoria, când tu eşti doar geografic român prin împrejurarea că te-ai născut pe acest teritoriu –, însă tu nu iubeşti limba, literatura, credinţa, valorile sfinte ale neamului românesc? Totul se tranzacţionează, totul este afacere, vinzi şi pe mama şi pe tata, poţi să vinzi orice, fiindcă ai trebuinţă de bani, iar Europa te-a educat să consumi mai mult decât produci. Aceştia se numesc azi români fără a fi. într-atât s-a ticăloşit lumea! Ei ne sfătuiesc să cheltuim şi să consumăm, fiindcă sunt bani şi, dacă nu sunt, atunci Europa ne ajută să avem, dar nu au ochi să vadă că ţara e săracă, că munca e grea, că banii sunt puţini şi se fac cu greu. Dar cum ne-am legat la cap cu astfel de sfătuitori care văd şi ce nu e şi nu văd ceea ce e? Atâtea forme fără fond… România este sufocată de rapiditatea malignă cu care se prăsesc aceste forme goale ale civilizaţiei occidentale. Trăim într-o Românie furată. Da, în România furată…

Iancu se ridică de pe scaun, ieşi în curte şi văzu pe cerul întunecat focurile de artificii de pe faleza care nu era departe de locuinţa sa. Oraşul petrecea. De a doua zi începea prima ediţie a Festivalului Literaturii din Balcani. Toate aceste evenimente, gândi el, par mai degrabă… hm…

Capitolul 6

Prima zi a Festivalului Literaturii din Balcani. Cei 14 vizitează Fabrica de zahăr, Uzina Progresul şi Laminorul. Discuţia primarului cu diplomaţii europeni

Oraşul de pe malul stâng al Dunării era în fierbere. în perioada 2-5 iulie se organiza Festivalul Literaturii din Balcani şi primarul L.

(înainte de ’89, tovarăşul primar L.) dăduse dispoziţii ca ultimele amănunte să fie puse la punct. Afişe peste tot, panglici, cocarde tricolore, bannere. O serie întreagă de manifestări artistice, care aveau să fie susţinute începând din prima zi de festival, fuseseră anunţate. Oraşul arăta minunat, poate la fel de curat ca pe vremea când domnul era tovarăş. Peste tot vedeai turişti străini cu ochelari de soare şi borsetuţe, plimbându-se şi fotografiind din senin aproape orice, dar mai ales faleza Dunării, care arăta splendid în acel început de iulie. Autocare străine, maşini străine, multe grupuri şi grupuleţe.

Doar unul dintre aceste grupuri se diferenţia de celelalte prin aceea că era alcătuit numai din domni îmbrăcaţi poate prea protocolar pentru vremea aceea deosebit de caldă a lunii iulie: cămaşă cu mânecă lungă, vestă, cravată, sacou. Şi nicio doamnă. De altminteri, acum, doamnele erau atotprezente, însă iată, tocmai în acest grup de 14 persoane, nu se aflau. Bărbatul care era ghid le vorbea într-o engleză fluidă celor care făceau parte din grup, reprezentanţi politici ai ţărilor participante la festival: Serbia, Macedonia, Bulgaria, Albania, Grecia, Muntenegru, Croaţia, Turcia, Bosnia-Herţegovina, Slovenia, România. Ceilalţi doi se recomandaseră atunci când se reuniseră în sala de protocol a Primăriei: David Rimberg şi Samuel Scheib, observatori din partea viitoarei Uniuni Europene. Uniune Europeană? Da.

Trecuseră patru luni de la parafarea Tratatului de la Maastricht, care reprezenta documentul de constituire a unei Europe Unite, unde se prevedea introducerea unei monede specifice de la 1 ianuarie 1999, unitatea economică şi monetară şi multe altele. La 7 februarie se semnase Tratatul care avea să intre în vigoare abia de la 1 noiembrie 1993 şi trei erau direcţiile importante pe care le viza: Comunităţile Europene, politica externă şi de securitate comună, cooperarea în domeniul Justiţiei şi al afacerilor interne.

Vizita lor în acea zi de 2 iulie avea două obiective. Mai întâi, Uzina de excavatoare „Progresul”, un colos industrial ce se întindea pe 85 de hectare şi care număra în prezent aproape 14000 de angajaţi, care munceau în trei secţii distincte: Turnătorie şi Forjă, Utilaj industrial şi Fabrica hidraulică şi excavatoare. Când suna sirena, muncitorii ieşeau pe cele trei mari porţi ca pe vremea când nu erau atâţia nori adunaţi pe cerul viitorului uzinei. Luase fiinţă în 1921, sub denumirea de Societatea Română-Franceză, când se ocupa cu

producerea materialului rulant pentru trenuri şi tramvaie. în 1948 era naţionalizată şi, patru ani mai târziu, producea primul excavator. Pe piaţa europeană şi internaţională, uzina încă reprezenta un redutabil concurent. în al doilea rând, Fabrica de fabricate şi semifabricate din fier „Laminorul", care împlinea 67 de ani de funcţionare. Amândouă erau piese importante ale industriei oraşului. De asemenea, venind dinspre Bucureşti, vizitaseră faimoasa Fabrică de zahăr din judeţ, situată la 40 de kilometri de oraş, care funcţiona din 1980. Primarul primise un ordin clar: să acorde toată importanţa acestei vizite, fiindcă de reuşita ei depinde viitorul său politic. Intrase în panică la început, apoi îşi revenise. Doar n-or fi ăştia mai fiare decât comuniştii? Cu liderii comunişti avusese sute de întrevederi, organizase două primiri ale tovarăşului prim-secretar, cu defilări pe străzi şi pe stadion, şi dracul nu fusese atât de negru. Să vedem ce vor!

Dădu câteva telefoane şi directorii întreprinderilor de pe lista celor 14 intrară în priză. Aranjamente florale, curăţenie la locul de muncă, salopete noi, bocanci noi, căşti de protecţie noi. Domnii trebuiau primiţi cu cumsecădenie, doar se ştie ospitalitatea poporului român în astfel de situaţii. Ce vorbim noi, în astfel de situaţii? în toate situaţiile, poporul şi-a arătat dragostea faţă de străini şi acum trebuia să şi-o arate încă o dată. Dar nu erau străini, erau fraţi. Doar am fost atât de primitori cu sovieticii, de ce să nu fim cu aceşti reprezentanţi politici de treabă ai unor ţări vecine?

Vizita decurse firesc. Domnii au dat mâna cu directorii, cu maiştrii, cu şefii de echipă şi, în fine, cu muncitorii. Au apărut ca din senin şi câteva ansambluri folclorice care să întreţină buna dispoziţie a înaltelor feţe. Calificativ: Foarte bine. A

Ieşit mai mult decât mulţumitor pentru toată lumea în această zi de început de Festival. Spre seară, toţi au fost invitaţi pe un vapor de cinci stele (vaporul de protocol al soţilor Ceauşescu), unde luară cina şi povestiră cât de frumos e în România. Se formaseră grupuri de câte doi-trei, după cum erau aşezaţi. în capul mesei stătea primarul, iar lângă el, cei doi delegaţi europeni şi ghidul.

Ceea ce pare dificil de înţeles este cum de rezistă astfel de coloşi industriali într-o perioadă pe care Europa o numeşte tot mai pronunţat postindustrială, zise deodată Samuel Scheib. Toate aceste fabrici aparţin statului, nu-i aşa?

Primarul L. nu înţelegea o boabă de engleză. Poate că dacă ar fi vorbit ruseşte, ar fi înţeles ceva, însă cu engleza… Oftă transpirat şi se uită către ghid, care nu se aşteptase ca primarul să nu fi înţeles. îi traduse imediat primarului, care tot mai zâmbea, încântat de melodia şuierătoare a limbii lui Shakespeare.

Păi, nu înţelegeţi că şi comunismul a făcut lucruri bune? reacţionă el ca trezit din somn. Toate acestea sunt ale statului şi poporul trage foloase de pe urma producţiei. Ce stat mai e la ora actuală fără datorii externe, aşa cum e statul român?

Aşa a gândit partidul: să dea de lucru tuturor cetăţenilor, iar cetăţenii să fie mulţumiţi. Şi sunt, doar aţi văzut şi dumneavoastră că muncitorii zâmbeau când dădeau mâna cu dumneavoastră.

Aşa e, zise Scheib, surâzând cu înţeles într-un colţ al gurii, după ce ascultă traducerea. De mortuis nil nisi bene. Totuşi, azi trăim într-o epocă diferită. Până când credeţi că o să reziste statul în faţa investitorilor străini, de pildă?

Investitori străini?

Desigur. în baza Tratatului de la Maastricht, piaţa economică europeană va fi liberă. Oricine are un capital poate să-l plaseze unde crede de cuviinţă şi, presupun, România nu se va situa în afara acestui spaţiu comunitar. O politică economică pe cont propriu ar fi riscantă.

Şi de ce să vină să investească aici, dacă treburile merg bine? zise, inspirat brusc, primarul. Ce, noi n-avem bani să investim în utilaje, pentru ca sarcinile de lucru să fie eficiente? Cum să lăsăm, tovarăşe (primarul mai încurca formula de adresare, fiindcă nu era total adaptat), să intre străinii în ţară la noi şi să ne ia ceea ce-i al nostru?

Îmi pare rău că v-am supărat, replică afabil Scheib, lăsând pe masă un pahar cu vin de Cotnari, de care abia dacă se atinsese. Nimeni nu vine să vă ia nimic. Şi, apoi, Uniunea Europeană vrea să schimbe tocmai această mentalitate învechită. Străinii nu sunt duşmanii României. Europa trebuie privită ca o familie. Noi toţi suntem fraţi şi trebuie să ne comportăm în consecinţă. Cine vine la dumneavoastră în ţară, vine ca prieten, nu ca inamic. Vrem să construim împreună, vrem să făurim un altfel de viitor împreună. Lumea e în schimbare, trebuie multă atenţie. Altfel, există riscul să vă treziţi în afara unei afaceri de cea mai mare importanţă astăzi. în zece-cincisprezece ani am putea să

fim o forţă, noi, Uniunea Europeană, iar dacă vă menţineţi poziţia aceasta rigidă, puteţi pierde enorm. La Bucureşti şi în alte capitale din Balcani am observat mai multă deschidere. Dar, ştiţi cum e: capitalele sunt întotdeauna mai dispuse la înnoire, în timp ce provincia e mai conservatoare.

Dacă de la centru aşa se vrea, aşa vrem şi noi. Doar suntem şi noi de la centru numiţi, râse primarul, plin de o bună dispoziţie care-l uimi pe Scheib. Sper că nu mi-o luaţi în nume de rău, dar pe om îl mai ia uneori gura pe dinainte. Eu am zis aşa, ce-am gândit, dar ce ştiu eu care-i politica la nivel internaţional. Dacă dumneavoastră aţi primit asigurări de la centru că spre asta mergem…

Normal că şi România va adera la Uniunea Europeană. Noile strategii politice ale Europei, acum, când blocul comunist a căzut, sunt strategii de integrare.

Înţeleg, zise parcă luminat primarul. Trebuie să pui ceva în loc, atunci când ai luat, nu-i aşa?

Nu pricep la ce vă referiţi.

Uite, tovarăşe, în perioada comunistă am ştiut clar spre ce mergem: spre progres. Acum nu mai e progresul. Şi dacă nu mai e atunci trebuie să punem altceva în loc. Şi vii tu (primarul se cherchelise un pic şi avea nasul roşu) şi pui Uniunea Europeană. încotro mergem? Către integrare.

Scheib râse amuzat, privi ca din întâmplare înspre colegul său, Rimberg, care înţelese totul într-o fracţiune de secundă, apoi se uită la preopinentul său. Personajul ăsta gras şi cu faţa uleioasă îl făcea să-şi aducă aminte de Ferma animalelor. Nimeni nu intuise ca Orwell mersul lucrurilor, direcţia în care se mişcau ţările, viaţa, gândul omului. Dar Orwell era un iluminat, altfel n-avea de unde să ştie. O astfel de viziune asupra lumii nu o putea avea decât unul care cunoştea ceea ce oamenii simpli ca acest primar nu cunoşteau. Şi oamenii simpli erau… Da… tocmai asta vedea şi el. Zâmbea şi punea în locul capului primarului capul de porc. Porcul trăieşte ca să mănânce. îi dai să mănânce şi el creşte, adică progresează şi îl minţi că progresul nu are nicio limită, niciun punct care să-l mărginească. Şi el mănâncă tot ce-i dai. Cât de naivi sunt oamenii simpli! Privi către ceilalţi colegi ai săi, care se întreţineau pe diferite teme. Cât ştiau ei? Popoarele acestea erau nişte animale care aveau nevoie urgentă de fermă, iar lanţul era

pregătit, numai că trebuia să-l determini pe animal să se vâre singur cu capul în el. De ce? Pentru ca să fie asigurat că şi-a exersat libertatea. Şi aveau să vină toate animalele, cu siguranţă. Se va face atâta publicitate fermei şi i se va da atâta importanţă, încât va fi aproape imposibil să nu se dorească integrarea în staulul comunitar. Ce proiect grandios, de care vor beneficia doar unii, puţini, foarte puţini! însă aşa a fost dintotdeauna: într-o competiţie există învingători şi învinşi, supravieţuitori şi victime. Iar victima este aceea care nu înţelege că ceea ce i se dă nu este libertatea, ci iluzia libertăţii!

Între ceea ce este România în momentul actual şi ceea ce cere Europa de la această ţară este a huge gap, înţelegeţi?

Primarul se sperie de-a binelea când auzi traducerea. Tovarăşul Scheib vorbea nu ştiu cum, parcă îl lua cu fiori când îi spunea de viitor european de parcă ar fi mers direct către o închisoare cum nu-şi imaginase vreodată. Se uită la tovarăşul Scheib şi se forţă să creadă că e şi el om şi că nu poate fi altceva decât frica pe care comunismul i-o vârâse adânc în oase. Asta îl făcea să se teamă acum, nimic altceva.

Dar recuperăm, tovarăşi! Românii sunt vajnici. Dacă am plătit noi datoria inexistentă către Uniunea Sovietică, nu văd de ce nu am putea ajunge din urmă Europa. Doar Europa nu fuge de noi şi noi de ea. Ha-ha! Hai să trăiască tovarăşu' Scheib şi Europa! Şi ridică în sus un pahar de coniac, pe care îl goli aproape imediat fără să mai aştepte răspunsul la toastul său.

E o problemă de mentalitate! După jumătate de veac petrecut sub auspiciile comunismului românii nu mai sunt în stare să se orienteze în libertate. Tocmai această atribuţie o avem noi: de a consilia, de a vă determina imaginaţia următorului pas în istoria la care lucrăm. Şi foarte importantă este vocea dumneavoastră. Reprezentaţi autoritatea la acest nivel. Vă asigurăm că dacă lucrurile merg aşa cum trebuie nu aveţi de ce vă teme.

Păi aşa spune, frate Scheib! De ce m-ai fiert atât cu vorbe de-alea încâlcite? Acum înţeleg că e bine şi că poate fi şi mai bine. Doar România e mare şi s-o găsi şi pentru matale ceva ca să trăim şi noi fără grijă. Acum m-ai convins: vreau să fiu şi eu cu Europa. Hai, tovarăşe Rimberg, ia un pahar şi să ciocnim aşa, ca între europeni!

Cei trei ridicară paharele, ciocniră, dar numai primarul bău cu sete până la fund. Scheib şi Rimberg lăsară paharele neatinse.

Capitolul 7

Leprozeria din Dobrogea. „Dacă Hristos a luat lumea bolnavă, urâtă şi a pus-o în inima Sa, atunci primeşte şi tu în Hristos Cel din inima ta pe cel deznădăjduit!”

Îmi plac oamenii care luptă pentru satul lor, pentru ţara lor, pentru copacul din faţa casei, nu cei care luptă pentru idei, fiindcă aşa se naşte absurdul.

Dar eu, zise Cosette, eu pentru ce să lupt, părinte?

Tu să lupţi, copila mea, pentru Hristos! spuse ferm părintele P.

Pentru El mi-aş da bucuroasă şi viaţa, însă nu ştiu dacă mai este timpul acum…

Pentru Hristos este oricând timp să-ţi dai viaţa, dar nu eşti pregătită. Uite, să începem cu un exerciţiu simplu…

Şi părintele discută cu ea un timp, apoi îi zise:

Mâine dimineaţă, la ora cinci fără un sfert, eşti aici, în faţa bisericii! De aici e plecarea. Te rog să nu întârzii, altfel cu adevărat se va face târziu pentru a-ţi mai da viaţa pentru Hristos.

Cosette plecă spre casă, cuprinsă de o bucurie deplină. Pe panoul de pe Bulevardul Independenţei, acolo unde se intersectează cu Şcolilor, era un afiş care anunţa seminarul de a doua zi, de la orele 18.30, pe tema „Balcanismul în literatură”, moderat de un mare profesor clujean. Cosette alunecă cu privirea pe deasupra lui şi grăbi pasul. Rugăciunea se rostea în ea de la sine. Nu vedea nici turişti, nici oraşul pregătit de Festival, nici după-amiaza plăcută de iulie, fiindcă inima sa simţea altceva. „Doamne, auzi rugăciunea mea, ascultă cererea mea, întru credincioşia Ta, auzi-mă, întru dreptatea Ta. Să nu intri la judecată cu roaba Ta, că nimeni din cei vii nu-i drept înaintea Ta. Vrăjmaşul prigoneşte sufletul meu şi viaţa mea o calcă în picioare…”

Ajunsă acasă, îşi pregăti rucsacul cu schimburi şi cu un pacheţel şi se duse devreme la culcare. Dimineaţă fu la ora indicată în faţa bisericii. Un microbuz plin cu tineri din parohie avea ca destinaţie o leprozerie din Dobrogea. Când spui leprozerie, spui spital al morţii. Deci, călătoreau spre acest spital al morţii, pentru a se întâlni cu Hristos. Pare o nebunie, dar fericită este lumea când se găsesc astfel de nebuni care să iubească într-atât pe celălalt, încât să nu se mai gândească la pericolele care-i pândesc, riscându-şi viaţa. Există om

căruia să nu-i pese de moarte? Există. Cel care trăieşte cu Hristos în inima sa, pentru acela nu este moarte, fiindcă şi-a lăsat judecata cuprinsă de o raţiune plină de iubire jertfelnică, pentru că şi-a înlocuit inima sa temătoare cu o inimă neînfricată, din care Hristos priveşte spre cele pământeşti ca un foc ce nu se consumă niciodată. Arde inima de dor şi iubire de Domnul şi gesturile ce par nebunie lumii se justifică în Hristos. Simţi că vrei să dai la o parte toată spoiala relativă de nimicuri raţionale ale vieţii, toată liniştea ta întemeiată pe certitudinile ce nu vin din înviere, şi să laşi o singură justificare, un singur acord definitiv, libertatea pe care nimeni n-o poate înţelege, decât numai iubirea până la moarte. Dar poate unii cred că e adevărată sinucidere. Uite cum e! Când nimeni nu vine să stea în preajma unui asemenea om, ci toţi îl aruncă din viaţă, din viaţa lor, ei bine, atunci, să primeşti un asemenea om în viaţa ta e înviere, fiindcă el îl vede pe Hristos din inima ta şi se încredinţează că există nădejde, că totul nu e doar o convenţie, că moartea nu e atotputernică.

Ce aveau să facă? în primul rând, să participe la Sfânta Liturghie leprozeria avea capelă proprie –, şi apoi să ajute la curăţenie în zece camere. Fuseseră avertizaţi că este riscant şi că e mai bine să rămână acasă dacă le e teamă. Au slujit împreună Sfânta Liturghie şi Cosette a sărutat icoanele pe care nimeni în afară de bolnavi nu le săruta. Părintele slujitor vru s-o oprească, însă îşi reprimă gestul când îi văzu ochii plânşi şi lumina aceea care-i inunda faţa. Ce copil deosebit! Hristos săruta în locul ei urmele netămăduite ale bolnavilor de lepră. Oameni fără ochi, fără nas, fără urechi, bandajaţi uneori pe toată faţa. Un spectacol al hidoşeniei de care trebuia să-ţi fereşti ochii. „Noi nu am venit decât să facem curăţenie, prin asta ne manifestăm dragostea noastră. Nu este destul?" Nu, credea Cosette.

Leproşii, ca oricare alţi bolnavi, sunt neoameni. Aşa sunt socotiţi. Poţi să vorbeşti cu unul dintre ei aşa cum ai vorbi cu un om? Nu. Unul care putrezeşte şi se descompune sub ochii tăi nu e om, este o bucată alterată ce trebuie tăiată şi aruncată, o subumanitate. Şi aşa gândim pentru că ne-am învăţat să fim sănătoşi şi să iubim sănătatea ca pe un idol, încât nu ne mai dorim altceva decât sănătate. Ce să-ţi urez? Urează-mi sănătate şi atât! Sănătate să fie, că restul… Dacă e sănătate, atunci avem totul! Dar sănătatea e un dar de la Dumnezeu, ca şi boala. A, nu! Ce prostie! Boala e un blestem, boala e ceva de neînţeles. Sănătatea e sublimă, boala e îngrozitoare. într-un veac al

cultivării frumuseţii şi sănătăţii trupului, boala te marginalizează, te exclude din lume. Lumea nu te primeşte bolnav. Se uită la tine şi nu te vede. Exişti? Eşti ca bolnav, nu ca om sănătos, adică nu îndeplineşti standardele pentru a fi numit om. Societatea competitivă a impus standardele şi cine nu le respectă este eliminat. Sunt specii care rezistă şi specii care se pierd. Cu bolnavii nu poţi avea target-uri. Şi atunci înseamnă că societatea nu are nevoie de ei. La ce să-i ţinem? Sunt consumatori inutili, paraziţi. Viitorul luminos al omenirii se bazează pe disponibilitatea, în timp, la efort a celor sănătoşi, a celor perfect sănătoşi.

Dar Hristos a luat lumea bolnavă, urâtă şi a pus-o în inima Sa. A făcut rău? Da. Putea mai întâi s-o înfrumuseţeze şi apoi apoi ce? Dar nici măcar nu-mi închipui că a luat lumea urâtă, mai degrabă cred că a spălat-o, a curăţat-o şi apoi a acceptat-o. Chiar aşa, să primeşti lumea în stare mizerabilă? Da, chiar aşa şi nimic mai puţin. Hristos lucrează fără standarde. El nu primeşte pe om când acesta întruneşte condiţiile, când e gata dosarul. Tămăduieşte-te şi după aceea vino la Mine! Dar e inacceptabil!

Toate aceste gânduri trecură într-o clipă prin mintea părintelui Daniel când o văzu pe Cosette trecând peste standarde, peste raţiuni. Simţi că nu mai este deloc obosit de atâta slujire într-un astfel de loc unde trebuia să stai mereu încordat, fiindcă primejdia era pretutindeni. Desigur, primise să slujească într-un loc de care toţi fugiseră şi tocmai de aceea se considera singur în această slujire. Se mai mângâia atunci când veneau creştini jertfitori şi îl ajutau la curăţenie prin spital sau la Sfânta Liturghie, la strană, însă asemenea dragoste nu mai văzuse. O privi pe Cosette care stătea în mijlocul lor şi îi întreba, iar ei îi răspundeau, spre stupefacţia tuturor celor din grupul cu care venise, care nici nu mai ţineau minte cum o cheamă, ca s-o strige, să iasă de acolo, din lagărul morţii sigure şi sinistre. Poate că acesta e raiul, gândi părintele Daniel. Hristos în mijlocul celor netămăduiţi, iubirea care tămăduieşte veşnic. Şi el se temea de bolnavii aceia, dar acum îl înţelesese pe Hristos, pentru că Hristos era viu în mijlocul lor. Venise să le vorbească, iar pe el să-l încredinţeze că mai presus de calcule şi de dorinţa de a supravieţui cu orice preţ este omul cu inima înnoită în Domnul.

Leproşii au vorbit cu Cosette ca şi cu un prieten drag, atât de

drag, încât ai da lumea întreagă pentru a petrece doar cu acesta. Ceilalţi s-au dus şi au făcut curăţenie prin camerele şi rezervele spitalului, iar ea a rămas acolo până seara, când părintele Daniel a luat-o de mână şi a dus-o la microbuz, unde toţi tăceau. Şi au tăcut tot drumul, căci au ajuns până la Dunăre, au traversat pe partea cealaltă, au intrat în oraş şi nu s-au spus cuvinte.

Capitolul 8

Deschiderea evenimentului cultural. Alocuţiunea primarului şi cuvântul profesorului N.

Prima zi a Festivalului a fost una cu totul deosebită. Mulţi dintre tinerii oraşului se adunaseră în spaţiile puse la dispoziţie, în săli, în amfiteatre, pentru a asculta prelegeri, conferinţe, simpozioane pe diferite teme care surprindeau cultura din Balcani din diferite unghiuri. Se vindeau cărţi bune, se ţineau discursuri de calitate, urmau a fi decernate şi multe premii. Era adevărat că, neavând un centru universitar, oraşul nu oferea sau nu reprezenta o agora în care să se dezvolte firesc întrebări şi răspunsuri la problemele ce se ivesc îndeobşte în viaţa studenţilor. Studenţii se întorceau din marile centre universitare ale ţării şi găseau aici o nemişcare aproape de poveste, ce nu numai că nu-i încânta, ba chiar îi determina să se întoarcă grabnic spre locurile în care puteau creşte normal, adică în spaţiile fertile, în cultura vie, nu în zone aride, care puteau să omoare şi ceea ce era viu în ei. Tinerii aceştia, observase Iancu, nu se dădeau bătuţi atât de uşor, ceea ce însemna că existau. îl cuprindea speranţa când îi vedea anunţându-se în număr atât de mare, ca să umple sălile unde erau programate evenimente ale Festivalului.

Iancu îşi luase concediu de odihnă. Voia să participe la Festival. Era avid să înţeleagă manifestarea culturală din oraşul său în toate resorturile sale. Şi mai era curios să vadă dacă Eminescu avea să fie amintit acum, când şi România trebuia să aibă aportul său. De dimineaţă se arăta o splendidă zi de 2 iulie. La ora 9.00 în amfiteatrul Bibliotecii Judeţene „Panait Istrati" se deschideau lucrările cu participarea extraordinară a unor faimoşi universitari, de care Iancu ştia de la Sebi sau din cărţile pe care le vedea în rafturile librăriilor şi pe care le citea pentru a cunoaşte perspective culturale înnoitoare de la sfârşitul mileniului. Spre ce se deschidea cultura română astăzi, când se vorbea atât de mult de o societate deschisă, de o economie deschisă,

de graniţe deschise, de o politică deschisă?

După alocuţiunea rostită de primar, luă cuvântul profesorul N., un bărbat înalt, uşor aplecat, cu o privire pătrunzătoare, cam la cincizeci de ani, care făcu o incursiune doctă prin istoria literaturii române, indicând resursele creativităţii poporului român, importanţa unor repere, necesitatea criteriilor.

După toate evidenţele, literatura română se sincronizează cu cea europeană într-un context favorabil azi, datorită căderii tuturor zidurilor care le despărţeau. Cu siguranţă, şi invitaţii la acest curriculum cultural or s-o confirme (făcu un gest larg prin care-i indica pe cei din sală, profesori şi creatori din alte ţări balcanice), fenomenul este comun întregii Europe de sud-est, care astăzi îşi reface legăturile culturale în mod oficial, renunţând la izolaţionism şi sincronizând cu adevăratele valori ale patrimoniului occidental. Există, bineînţeles, tensiuni ce nu pot fi rezolvate dintr-o privire şi atunci, iată, întâlnirile noastre reprezintă paşi pe acest drum al întâlnirii. Ce-ar însemna fiecare dintre literaturile noastre în afara Europei? N-ar însemna decât muncă de laborator nerecunoscută, or, acum, când avem înainte o epocă a deschiderilor culturale, a avea astfel de pudibonderii naţionale şi a vorbi despre specificul naţional este un exces care nu face decât să dăuneze politicii noastre culturale. Ţine de o gândire infestată ideologic să focalizezi cu obstinaţie importanţa culturii naţionale. Comunismul a îndoctrinat cultura română, a umflat-o artificial şi a făcut-o să se simtă plină de sine. E de ajuns să recitim astăzi Istoria literaturii române de la origini şi până în prezent a lui Călinescu şi ne vom da seama că această monumentală construcţie este, în fond, un edificiu asemănător Casei Poporului. O carte care a primit girul din dorinţa faraonică a unui partid de a da chip măreţ unei literaturi, să recunoaştem, destul de tinere şi neexperimentate. Şi datele o dovedesc cu prisosinţă. Noi credem că avem mult, dar, în esenţă, nu avem multe. Ne-a deformat gândirea sau, mai bine zis, capacitatea de a percepe literatura, naivitatea cu care l-am citit pe Călinescu. Dar nu s-a pus întrebarea: Oare când a publicat G. Călinescu Istoria sa? în ce context? Desprinderile din context sunt primejdioase. De aceea, consider că, şi deja am fixat un criteriu important al interpretărilor culturale de orice tip, fiindcă trăim într-o epocă a decupajelor, este absolut necesară contextualizarea ideilor, identificarea zonelor culturale care nasc anumite fenomene, deoarece, rupt din acel mediu, fragmentul poate

ucide. Se transformă în idee veninoasă şi otrăveşte conştiinţa. în sine, ideea de naţionalism nu este o idee rea, dar, dacă urmărim avatarurile ei în aceşti ani postrevoluţionari, înţelegem că a fost o extracţie, un decupaj pe care unele minţi fanatice l-au întins pe calapodul propriei realităţi. Trebuia adaptată ideea la nevoia gândirii lor şi asta au făcut. Acesta este un simptom al logicii activiste, o boală pe care trebuie să o vindecăm, iar medicamentele sunt amare. Dar ni se oferă acum un tratament şi e bine să-l începem neîntârziat. De ce să amânăm vindecarea propriei noastre culturi? Şi se poate ca literatura, atâta câtă este, să fie valoroasă, însă privită prin prisma unei conştiinţe afectate, ea capătă contururi false. De aceea, zic, e nevoie de corectarea perspectivei. De unde privim?

Dacă privim dinspre Călinescu, va fi util să ştim că, în preajma celui de-al doilea război mondial, atmosfera era una tulbure şi dominată de o mentalitate greşită. Naţionalismul de tip legionar al unor tineri precum Noica, Cioran sau Eliade a fost o greşeală de tinereţe, pe care ei înşişi au regretat-o mai târziu. Călinescu îşi publică Istoria în 1941, adică atunci când România era în suferinţă şi avea nevoie de un sprijin moral. Dar nu numai România, ci şi ei, oamenii de cultură ai ţării, simţeau că trebuie să se sprijine pe ceva şi, de aceea, monumentalul volum pune pe tapet ideea dezvoltării organice a literaturii române. Noi, care l-am citit pe Eugen Lovinescu, putem să opinăm că această organicitate este un neadevăr, dar cine ne crede, când autoritatea culturală care girează generaţii întregi de studenţi este reprezentată în mare măsură de profesori care îl adulează pur şi simplu pe Călinescu, negăsindu-i nicio fisură în opul său? Şi de ce este un neadevăr?

Dacă vrem să avem repere solide, trebuie să renunţăm la mituri. Europa nu ne acceptă cu mituri, cu poveşti, cu basme de adormit copiii. Care-i contribuţia noastră la patrimoniul cultural occidental? Există un patrimoniu cultural comun? Cât de necesar este astăzi să regândim cultura naţională? Cum trebuie să înţelegem binomul naţional european? Care sunt strategiile de recuplare la marea literatură europeană? Ce ne facem cu o limbă care nu permite o largă circulaţie a valorilor noastre? Iată întrebările pe care le lansez în debutul acestui eveniment cu multiple direcţii. Răspunsurile la întrebări constituie miza acestui joc cultural, în care trebuie să ştim precis la ce să renunţăm şi cu ce pornim mai departe. în primul rând, se impune o

demitizare a istoriei literaturii române. Literatura română a devenit, începând din perioada comunistă, un bun al partidului, care a înţeles că a intrat în posesia unui excelent instrument de propagandă ideologică şi cam aşa a şi funcţionat. Mentalul românilor a fost reconfigurat în baza realismului socialist slujit de scriitori cu şi fără talent şi reducţionismul s-a instalat treptat, modificând până şi realitatea. Mitul configurator a fost arma pe care partidul a ştiut să o folosească cu maximă responsabilitate. Au fost ani întregi de aplicare care şi-au lăsat amprenta adânc, încât astăzi abia sesizăm că gândim în inerţia pe care ne-o procură sechelele acelor vremi. S-au propulsat false valori, s-a constituit o filosofie a înfăptuirii cu orice preţ, s-a controlat producţia editorială şi s-au cumpărat conştiinţele care erau gata de a fi cumpărate. Abia după moartea lui Stalin şi cu infinite dificultăţi au putut apărea romane precum: Bietul Ioanide al lui Călinescu, în 1953, Toate pânzele sus! al lui Radu Tudoran, în 1954, Moromeţii al lui Preda, în 1955, Cronică de familie al lui Petru Dumitriu, în 1957 sau, în acelaşi an, Groapa de Eugen Barbu. Deşi s-au întrevăzut luminiţe care să arate calea prin atâta negură ideologică, totuşi o eficacitate nebănuită au avut aceste mecanisme mistificatoare, care au instituit o pseudorealitate care bântuie şi astăzi prin minţile aşezate ale multor formatori de opinie, universitari, academicieni etc. O serie de mituri: cel al invidiei proletare, al speranţei, al eliberatorului, au populat imaginarul unor oameni care îşi perpetuează azi specia la catedră sau prin biblioteci, unde fac cercetare.

Ce vreau să spun? E timpul renunţărilor benefice, al uşurării de fantasmele trecutului. Doar aşa putem păşi fără remuşcări într-o Europă care ne aşteaptă înnoiţi. Şi eu cred în această înnoire. Dar să pornim, de pildă, de la 1. Care este acest 1 al nostru? Literatura noastră nu este revendicarea paseistă şi păşunistă a tuturor scrierilor vechi, peste care s-a aşezat un colb nociv. Nu îndemn pe nimeni să-şi asume rolul scuturătorului de colb, fiindcă se poate îmbolnăvi. Mai bine să vadă cum se pot extirpa chirurgical acele excrescenţe de pe trupul subţiratic al literaturii care nu mai poate creşte. Ea se stinge din cauza faptului că este forţată să hrănească aceste deviaţii. Despre ce este vorba?

Să începem cu o prejudecată des întâlnită, de la şcolar până la universitar.

Când se vorbeşte de vechimea literaturii române, toţi ştiu că avem o cultură care dăinuie din vremi imemoriale. De când? Mai sigur, din secolele XIV-XV (alţii alunecă şi mai jos, spre secolele XI-XIII, vorbind abuziv despre scrierile protoromânilor), când s-a constituit cultura în vetrele monahale. Avem o cultură bisericească, se spune. Totul este impregnat de sfinţenie, de Duh. Ce imagine mai duioasă ca asta cunoaşteţi? Călugării copiau manuscrise, erau plini de vervă culturală. Ni se bagă pe gât manuscrise de tot felul, apoi scrierea lui Neagoe Basarab (învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său, Teodosie) despre care nici măcar nu ştim dacă este a lui, paternitatea textului este incertă, tipăriturile lui Coresi, Cazania lui Varlaam şi o sumedenie de alte astfel de lucrări, care nu reprezintă în niciun fel literatura română. Să fim înţeleşi! Călinescu face o distincţie clară între cultură şi literatură, iar argumentul său este principiul estetic. Dar Călinescu are derapajele sale, vom vedea. Deci, ce facem cu toate aceste poveşti, cu vârsta aceasta a copilăriei? Dar nici măcar a copilăriei nu este, fiindcă literatura nu se regăseşte în acest talmeş-balmeş cu ifos bizantin. Literatura încă nu s-a născut. Să vedem premisele.

Contactele noastre cu Occidentul au fost fructuoase, însă, din păcate, s-au întâmplat târziu, parcă prea târziu. De ce? Dintr-un motiv pe care mulţi nu-l identifică din cauza miopiei culturale de care vorbeam şi care vine din fondul nesănătos al culturii moştenite din perioada comunistă. De această întârziere, o spune şi Cartojan în Istoria sa, se face vinovată Ortodoxia. Ea a fost fatală pentru literatura noastră. în secolul al XIV-lea, când noi abia începem să ne organizăm viaţa de stat, Occidentul străbătuse un drum plin de realizări culturale, atingând apogeul cu creaţia lui Dante, Divina Comedie, capodoperă a perioadei medievale. Renaşterea, care a avut un impact decisiv în toată Europa, s-a lovit parcă de un zid când a încercat să pătrundă în acest spaţiu cultural. Dar nici n-avea cum, într-o epocă în care un călugăr, Nicodim, avea să copieze manuscrise în mănăstiri pe care abia le ridicau. Această înapoiere şi imensă pierdere noi o numim azi câştig, din cauza defectuoasei percepţii culturale pe care o avem. Noi nu avem, dar ne imaginăm că avem, facem conexiuni, încercăm să găsim date comune, să empatizăm. Ne păcălim. De astfel de păcăleli trebuie să ne ferim. Literatura nu are legătură cu mănăstirea, cu vieţile sfinţilor, cu Sfântul Duh. Desigur, Biserica o trage pe spuza ei şi tare mă

tem că într-o ţară ca a noastră, unde autoritatea Bisericii este sufocantă, e foarte, foarte greu să te exprimi astfel fără să pari un denigrator. Dar îmi asum acest risc. Trăim într-o epocă a deschiderilor culturale şi Biserica trebuie să participe la acest dialog. Ortodoxia nu mai poate fi atât de inflexibilă ca pe vremea lui Neagoe şi a lui Nicodim, doar suntem la sfârşitul mileniului. Există loc pentru fiecare într-o lume plină de posibilităţi. De ce încearcă să ne protejeze Ortodoxia? Nu înţeleg această atitudine ostilă, care a făcut mult rău literaturii. Fiecare să se ocupe de treaba pe care ştie să o facă cel mai bine. Bunăoară, Biserica Ortodoxă ar trebui să înceapă să-şi pună problema care este numărul 1 al ei, rădăcina ei. De unde începe? Mai ales că acum au trecut aproape trei ani de la Revoluţie şi e cazul să se facă demitizarea, adică să nu începem să vorbim despre infailibilitate, ci despre dosarele de la securitate ale unor slujitori, despre rolul politic şi ideologic al Bisericii.

Nu vreau să spun mai multe. Ortodoxia a împiedicat toate aceste mişcări culturale occidentale să reverbereze în sufletele românilor însetaţi de valori. Romantismul a avut mai mult un impact exterior. Experienţa interioară ne lipseşte. De ce? în afară de Eminescu, noi nu avem un poet romantic în adevăratul sens al cuvântului. De ce? Suntem încă la stadiul gramatical şi lingvistic al culturii române şi silabisim chiar la jumătatea secolului al XIX-lea. Şi, să fim atenţi, toţi paşii culturali însemnaţi, după cum susţine E. Lovinescu, s-au făcut la noi sub influenţa gândirii occidentale: husiţi (sec. XV), saşi (sec. XVI), polonezi (sec. XVII), unirea cu Roma (sec. XVIII), pentru ca, în cele din urmă, în secolul al XIX-lea, cultura noastră să se desprindă deplin din „robia influenţelor răsăritene". Ignoranţa la care ne-a condamnat Ortodoxia a putut fi doar astfel sfâşiată.

Oriunde privim, vedem cum culturile se întâlnesc şi sunt frumoase aceste întâlniri. Sunt puncte comune, sunt şi diferenţe. Dar tocmai aici e minunea dialogului, culturile noastre trebuie să regăsească unitatea în diversitate. Cred că fără un model occidental noi nu am fi avut niciodată literatură. Deci, ceea ce este occidental în canonul literaturii române, adică ceea ce este valoros, trebuie să se întâlnească cu imaginile-oglindă ale culturii europene şi, reflectându-se în acestea, să se reconsidere. De asta avem urgentă nevoie: de reconsiderare, de restituirea unei literaturi vii, nu a unor mumii atât de tămâiate în epoca de tristă amintire.

Profesorul primi un ropot de aplauze. Sala era absolut electrizată de discursul magnific al universitarului care vorbise clar, coerent, just, argumentat, concis, cu toată recuzita pregătită pentru o astfel de ocazie. Chiar şi primarul (care nu înţelesese decât că e nevoie de o reconsiderare şi acum ştia el cam cum trebuie să meargă această reconsiderare), aplauda aşa cum învăţase că se aplaudă în şedinţele de partid. Singurul din sală care nu aplauda fu Iancu Mercheşanu, care se ridică şi părăsi clădirea Bibliotecii îngândurat.

Capitolul 9

O întâlnire obişnuită între colegi de muncă, după terminarea programului, în magazia Combinatului Chimic

Cu exact o săptămână înainte de începerea Festivalului, alimentarele oraşului fuseseră aprovizionate bine în vederea organizării acestui eveniment de amploare. Vreo patru camioane cu firmă străină distribuiseră carne congelată, la un preţ pe care cumpărătorul îl considera excelent. E adevărat că nu mai erau cozi ca înainte, însă marfa dispăru cu repeziciune din galantare, pentru că atât clienţii obişnuiţi, cât şi restaurantele solicitaseră produsul peste aşteptările distribuitorului. Fu nevoie să se facă un alt transport.

Gelu Stamate lucra la Combinatul de Celuloză şi Hârtie. Zilnic se trezea dis-de-dimineaţă, pentru că lucra într-un singur schimb, ca magazioner. Pregătirile de dinaintea plecării, pachetul pe care i-l pregătea soţia, aşteptarea tramvaiului în staţie, schimbarea lui în Parcul Kiseleff, acolo unde, de obicei, muncitorii luau tramvaiul înspre fabrică. Platforma chimică era situată la zece kilometri de oraş, dar, chiar şi aşa, de multe ori, seara, dacă bătea vântul pe această direcţie, se simţea în aer un miros specific, mai ales de către locuitorii din cartierele periferice. Una dintre fetele lui Stamate (el avea trei fete şi doi băieţi) lucra la Combinat, la secţia Filatură cord, într-un mediu toxic. într-adevăr, lucra doar şase ore, dar Stamate se temea pentru ea. O îndemna să bea mereu laptele care i se dădea de la lucru. Şi ea pleca cu vreo două ore înainte de începerea programului, ca şi el. Lucra în patru schimburi: dacă intra la 12.00, trebuia să plece de la 10.00. El intra de la 7.00, aşa că în fiecare zi pleca de la 5.00. La ora 4.30 era în picioare.

Stamate era un muncitor cum vezi mulţi muncitori în România: dornic de a aduce acasă un salariu bun, care să îndestuleze familia,

dornic de a avea mereu în traistă câte ceva folositor familiei. De aceea, nu era de mirare că îl vedeai cum aduce de la serviciu hârtie, săpun, hârtie igienică, salopete, bocanci, mânuşi de sudură, pături groase (pe ăstea le plătea), bucăţi de piele întoarsă din care puteai face o poşetă sau ştiu eu ce, celofan, aţă şi câte altele. Pentru bucuria aceasta de a aduce, Stamate sărbătorea, înainte de a pleca spre casă, cu colegii, dintre care mulţi locuiau în satele de prin jurul oraşului: o ţuiculiţă, un vinişor, iar, în ultima vreme, cinsteau câte o sticlă de alcool metilic, pe care-l aducea Fane Buzatu. Era o băutură la mama ei! Parcă băutura de pe la cârciumă nu era tot un drac. Ba încă şi mai colţos, pentru că era făcută din pufoaică şi asta te termina repede, te aşeza cu mâinile pe piept. Ştia şi el că mulţi o mierliseră aşa şi era bucuros că nu mai bea panaramă din aia, ci a găsit soluţia de subzistenţă într-o tranziţie tot mai tulburată. Clasa politică era în căutare de soluţii, aşa cum şi el căuta, şi iată că găsise soluţia înaintea partidelor pe care el le vedea la televizor cum bolboroseau pe limba lor sforăitoare. în afară de Stamate, toţi care se adunaseră în magazie erau din Bordei Verde, un sat de prin Bărăgan, unde se anunţau importante schimbări. Astăzi sărbătoreau, ziceau ei, că a trecut cu bine controlul pentru vizita străinilor care aveau să vină a doua zi. Mofturi europene!

Ce dracu', mă, Buză, înainte era un singur partid care ne minţea, iar acum sunt mai multe, de parcă şi noi ne-am deşteptat şi nu mai au spor doar cu unul!

Fratele meu alb, tu nu-nţelegi că ăştia-s otrepe, i-am citit, şi ne vând tot felul de poşirci, iar noi le sorbim bucuroşi? Nu-i aşa că suntem proşti? întrebă Fane, zâmbind cu sinceritate, în timp ce-şi mai turna un păhărel.

Suntem, pe cuvântul meu de onoare dacă nu suntem! zise însufleţit Stamate, de răsună magazia. Noi muncim şi ăştia nu mai pot de bine şi se plimbă pe banii statului!

Pentru că noi suntem proşti şi-i acceptăm, de-aia, finule, înţelegi? zise Condruţ şi imediat se ridică şi plecă cu câteva sticle goale de bere. Deschise uşiţa care dădea în spate, înspre veceuri, şi dispăru, lăsând-o întredeschisă. Intra căldura de-afară, însă nimeni n-avu chef să se ducă s-o închidă.

Da' toţi care şi-au făcut mendrele în ţara asta şi nu sunt politicieni? întrebă, cu o inocenţă vicleană, Marin. Sunt mulţi, cine-i

ştie, poate că au dat un tun şi au fugit în afară şi prinde-i dacă mai ai pe cine!

Bă, Marinică, tată, tu nu înţelegi că toate în ţara asta se fac cu putere de sus? îi zise Vasile Robitu cu o anumită înţelepciune în glas şi cu degetul ridicat în sus, încât Marin se uită în continuarea degetului până se izbi cu privirea de tavanul afumat şi puţin scorojit pe margini.

Ai priceput ce vreau să spun? îl întrebă iarăşi Vasile, simţind că în privirea lui Marin este ceva neclar.

Vrei să spui că şi Dumnezeu…

Bă, tu nu-nţelegi ce vrea să spună Vasile? se grăbi să tălmăcească Dorel, zâmbind a pricepere. Sunt oameni care dau lovituri şi au spate în guvern, asta-i. Nu-i aşa, Vasile?

Vasile ştia că aşa-i răspunsul şi totuşi clătină din cap nemulţumit. Cu o mişcare nervoasă, dar abil ascunsă, îşi sorbi paharul de alcool şi făcu un semn că vrea să vorbească. Toţi aşteptau explicaţia şi Dorel a lu' Gaciu era cel mai nerăbdător. Nu se dumirea de ce nu era cum spusese el.

Anu' trecut pe vremea asta, începu Vasile Robitu, m-am găsit cu unu' de prin Urleasca, de-a lu' Caracăţeanu, are pe mătuşă-sa din partea mă-sii care stă în Lacu Sărat, pe lângă Viorel Herdaru, ăla cu magazinul mixt. îl ştie şi Radu, nu-i aşa, Radule?

Radu, care stătuse până atunci liniştit, se foi parcă nemulţumit că atenţia se îndreptase acum spre el şi spuse, uitându-se în paharul gol: Mai dă-l în… Ultimele cuvinte, pe care toţi le ştiau, nu se mai auziră. Vasile îl mai privi o dată pe Radu

Petcu şi văzu că avea ochii lăcrămoşi, ca după multă băutură, apoi continuă.

Ăsta lucrează pe vapor şi a văzut toată lumea. Ştie multe limbi şi când e vorba să vorbească cu oamenii proşti din sat, nu se ascunde ca o fată mare.

Zi mai bine ca Nelu Deleanu, adăugă maliţios Fane Buzatu. Nu-l vezi ce aere îşi dă? Noi suntem proşti pentru el.

Mai dă-l în… se auzi vocea înveninată a lui Radu Petcu.

Măi, Buză, lumea e diferită. Tu vrei ca toţi să fie ca tine sau ca mine? Păi, ne-am plictisi de moarte. Aşa că de-aia ne întâlnim noi, pentru că suntem diferiţi.

Da, da' Nelu e mai cu nasu' pe sus şi se crede deşteptu' deştepţilor. Când te crezi mai deştept, atunci eşti mai prost, zise cu zăduf.

De unde ştii tu, Buză, că Nelu se crede deştept? îl întrebă Marin mirat.

Păi, ce trebuie să ştiu, dacă îl văd? Mă salută, discutăm, m-a ajutat să repar oiştea la căruţă când i-am cerut-o, dar e prea tăcut, de parcă ascunde ceva. Se crede deştept.

O fluctuaţie de tensiune determină un tremur prelungit al becului de 60 de waţi şi al imaginii televizorului care mergea fără ca nimeni să asculte ce se spunea.

Doar din vreme în vreme, câte unul dintre cei şase îşi mai arunca o privire în colţul în care era ecranul şi pufnea nervos, intrigat, nemulţumit, dezolat. Ştirile despre scumpirea energiei electrice, a carburanţilor, a alimentelor nu le auzeau pentru prima dată. Tresăreau, se tulburau, Buză se enerva şi scuipa pe jos, Vasile îl certa şi-i spunea să nu mai scuipe, deşi îl aproba întru totul. Era bine să ai televizor la muncă! Mai comentai, mai vedeai o ştire, mai aflai cum merge lumea.

Vor să ne nenorocească! strigă Marin pe neaşteptate. Bă, voi pricepeţi că noi suntem oile lor şi ne duc să paştem unde vor ei, nu unde vrem noi?

Dacă ne ia curentul în sat, şi-o să ni-l ia, o să vezi tu, Marine, cum o să te-nveţi cu lampa şi cu lumânarea, îi zise liniştit şi batjocoritor Buzatu.

Becul îşi încetă tremurul şi imaginea televizorului apăru din nou clară în faţa ochilor lui Marin, care nu înţelegea de ce tocmai el să se înveţe cu lampa şi cu lumânarea. Bău vinul din pahar şi se uită spre Vasile, care părea c-a uitat de-al lui Caracăţeanu. Vasile era mai înţelept decât toţi şi ştia să răspundă la orice întrebare, dar răspundea aşa, pe departe. Îţi spunea mai întâi o întreagă istorie şi abia apoi trebuia să pricepi, din aglomerarea de detalii, fenomenul, fiindcă orice întrebare însemna un fenomen neclar şi fenomenul trebuia limpezit. De-acum toţi îl cunoşteau că atunci când i se pune o întrebare, se face că nu aude, îndreptându-şi atenţia ostentativ în altă parte. Era momentul procesării. După un timp de aşteptare, când considera el că auditoriul este pregătit, Vasile Robitu începea să povestească ceva ce

părea a nu avea nicio legătură cu subiectul întrebării sau, cel puţin, partenerii săi de discuţie erau prea relaxaţi, că nu făceau conexiunile decât abia după ce se sfârşea povestea.

Bă, Vasile, de ce să ne ia curentul, dacă noi l-am votat pe primar, aşa cum ai spus tu, şi primarul a promis că n-o să avem probleme cu curentul să se scumpească? zise Dorel. Eu nu ştiu câte ştii tu, da' ştiu că ar trebui să ni se dea mai ieftin curentul. Nu spun ăştia că eoliana produce o sumedenie de kilowaţi?

Dacă vine firma lu' Râpanu, cum se zvoneşte, ar trebui să avem gratis energie electrică. Cică vrea să construiască chiar pe o parte din vatra satului. Păi, dacă-mi dă bani de apartament, eu mă mut în oraş şi-i las lui tot curentul să se sature, zise Buzatu, să aibă lumină şi pe lumea ailaltă.

Taci, Buză, că nu te duce mintea nici cât o găină! Cum să-ţi dea ţie bani de apartament, să te muţi în oraş? Suntem doar atâţia în sat şi eu nu vreau să plec, zise Marin, ofticat de vorbele lui Dorel, deşi visa o casă la oraş şi-i părea rău că adusese el primul vorba despre aşa ceva.

Ce zici, Vasile, o să cumpere Râpanu tot satul? îl întrebă Buzatu.

Toţi îşi întoarseră privirile către Vasile, care se uita la televizor, unde rula ştirea morţii unui mare inginer şi întreaga poveste a incinerării. Urmărindu-i privirea, toţi ajunseră să vadă acelaşi lucru.

A fost şi ăsta un pui de lele! exclamă Vasile.

Mai dă-l în… mormăi Radu.

Da' are bani de te-ngroapă! îi zise Dorel.

A avut! zise Marin. Omului nu-i ajunge cât trăieşte şi, uite, tot la groapă se duce!

Acolo ne ducem cu toţii, Marine. Dar depinde cum ne ducem, zise cu tâlc Vasile.

Adică?

Adică moartea: cum alegem să murim.

Păi, bă, Vasile, zise Buzatu, turnându-şi alcool în pahar şi potrivindu-şi tonul, tu crezi că noi alegem cum să murim?

Ăsta a murit şi acum vrea să fie ars. Tu vrei să-ţi ardă cadavrul după ce mori?

Vasile, te-ai scrântit de-a binelea. Lasă-mă cu morţii şi cu tâmpeniile astea, că nu-mi plac deloc. întreabă-l pe Dorel, mai bine,

dacă ai chef de astfel de discuţii.

Ce zici, Dorele? întrebă Vasile, având parcă o poftă de a-i băga pe toţi în sperieţi.

Nu ştiu ce să zic. Parcă n-aş vrea. Ce naiba, vreau să am oasele-ntregi!

Marine, tu ce zici?

Păi, Dorel a zis bine. Mi-e frică. Ştiu că n-o să mă frigă, dar mi-e frică. Adică, de ce să nu mă-ngrop ca tot omul?

Creştineşte.

Creştineşte.

Păi ăsta nu-i creştin, nu vezi?

Nu.

Nu-i, bă, pentru că nici Biserica nu-i face slujbă. îl duce la mormânt ca pe un câine. Nici popa nu-i citeşte coliva.

Păcat de realizările lui! zise Marin, cu mâna la gură.

Păcat de viaţa lui, că de Dumnezeu nu scapă!

Da' ce, noi scăpăm?

Bă, doar n-om fi aşa păgâni să ne ardem şi să rămână din noi un castron de cenuşă! Nici nu ne-ar mai primi în cimitir părintele Rădescu.

Ai auzit că-i bolnav? E la Bucureşti, internat, de vreo lună.

Ştiu. începe să se simtă mai bine. Mi-a zis Sicuţa lu' Florescu. Nu prea mă duc eu foarte des pe la slujbe, dar acum parcă m-aş duce şi nu am unde. Parcă de când nu se mai fac slujbe în sat la noi au început să ne ajungă la urechi tot felul de veşti urâte.

Ştii că Râpanu la el a venit prima dată? Nu ştiu ce-au discutat, dar spuneau unii că a plecat furios. Părintele l-a pus la punct. Dar ăsta-i dracu' curat!

Vrea să cumpere pădure şi sat şi oameni.

Deci e adevărat?

Primarul îl susţine şi au liber de sus, zise Vasile şi arătă iar cu degetul înspre tavan, dar lui Marin îi fu ruşine să se mai uite, deşi tare ar fi vrut atunci, în momentul acela, să privească spre tavan. Vor să ne strămute şi deja se întocmesc formalităţile.

Şi ne vor da bani? întrebă pe un ton mai şoptit Buzatu.

Băi, Buză, lucrurile stau în felul următor. Al lui Caracăţeanu mi-a

spus un adevăr pe care aş vrea să-l pricepi şi tu cu mintea aia îngustă. Uite, imaginează-ţi că eşti marinar şi ai în faţă o cobră şi un indian. Pe care dintre ei ai ucide?

Cobra, nene. Vrei să mă omoare?

Eu zic indianul. Pe el să-l loveşti. Şi aşa zice şi al lui Caracăţeanu, că ăla nu e prost deloc.

Da' ce rău mi-a făcut mie indianul? se miră Buzatu din toate încheieturile glasului.

Buză, din înţelepciunea marinărească se ştie că cobra te mai poate ierta, însă indianul, dacă are ocazia, nu te iartă niciodată. înţelegi?

Nu.

Tu înţelegi, Dorele?

Stai că pricep ceva. Adică unii oameni sunt mai veninoşi decât cobra şi trebuie să stai departe de ei.

Ar putea fi şi asta, zise Marin. Dar cred că Vasile vrea să spună şi altceva. Marinarul suntem noi. Cobra este pericolul obişnuit. Cine nu ştie că cobra muşcă şi veninul ei te poate ucide? Doar proştii şi noi nu suntem. Iar indianul este surpriza. De undeva te paşte un pericol şi nu ştii de unde şi nici nu te-ntrebi dacă te paşte sau nu, pentru că nici nu bănuieşti. E corect, bă, Vasile, sau nu?

Nu eşti prost, Marinică. Tu eşti indianul!

Du-te dracului, Vasile!

Păi, de ce? Hai să vedem! Tu crezi că primarul face cărţile şi vinde satul şi nu greşeşti. La fel, crezi că Râpanu vine aici cu miliardele lui şi n-are loc de tine, aşa că te duce la cucurigu-n praznic, ca să nu-ţi mai vadă mutra. E adevărat?

Şi ce-i cu asta? zise Marin îmbufnat.

Păi asta e, că n-ar fi nimic, chiar nimic, dacă tu şi cu Buză şi cu Dorel şi cu alţii aşa ca voi nu v-aţi duce cu balele curgând să vă dea ăla bani de apartament şi să vă mute la oraş. Ai înţeles? Dacă ţineai la gospodăria ta nu erai indian, dar acuma, că m-ai întrebat, eşti. Şi tu, Buză, eşti indian şi aveţi mulţi indieni în voi pe care ar trebui să-i ucid. Dar eu sunt sătul de indieni şi aştept ca voi să ucideţi indianul, ca să nu vă omoare el pe voi.

Bă, Vasile, zise Marin dintr-odată potolit, tu nu te-ai duce, sincer

acum, la oraş, mă, să ai şi tu un apartament, o casă frumoasă, să nu mai te chinuieşti prin noroaie? Eu, unul, m-am săturat de-atâta treabă şi de lipsuri. Vreau mai mult. Vreau să fiu om ca toţi oamenii. Mi-a promis dom' Voinea că m-ajută cu fecior'miu, să intre vopsitor la Şantierul Naval, şi o să fie bine.

Are dreptate Marin, încuviinţă Buzatu. Ce facem aici? Măcar zece ani să ne facem un trai mai bun şi apoi om vedea ce-o mai fi. Poate prindem şi un contract în afară.

Dacă Râpanu îmi dă apartament în oraş, plec şi eu, zise Dorel.

Tu de ce nu vrei, Vasile?

Nu înţelegeţi. Eu v-aş spune, dar n-o să înţelegeţi şi mai bine nu vă spun, zise Vasile Robitu, ridicându-se greu de pe scaun şi punându-şi şapca pe cap.

Se ridicară toţi patru şi porniră spre ieşire. în urma lor şi Radu, mormăind, se ridică şi, uitându-se la televizor, văzu un iaht alb în apropierea litoralului, pe care obiectivul îl studia din toate părţile. în scurt timp, apăru numele lui Râpanu pe care, auzindu-l, Radu Petcu, scuipă scârbit şi înjură: Mai dă-l în…

Stamate rămăsese în magazie tăcut, aşa cum stătuse pe tot parcursul discuţiei. Băutura îl făcea tăcut. Nu mai era în stare să articuleze bine cuvintele şi nici poftă nu mai avea de construit vreun enunţ. îi plăcea să-i asculte pe ceilalţi. Unora li se întâmpla să li se dezlege limba la băutură, altora să râdă fără motiv, însă el tăcea. Era trecut de patru şi parcă se mai lăsase şi căldura. Nu mai dogorea atâta. închise magazia, dar nu înainte de a face ordine, şi plecă spre tramvai. Pe la şase jumătate ajunse în oraş şi poposi la alimentara din Piaţa Mare, de unde cumpără doi curcani mari, frumoşi şi bine congelaţi. Traista era plină şi era o minune să ţii în mână o traistă aşa plină.

Capitolul 10

Încă un exerciţiu de renunţare la sine. Istoria celor trei morţi ai oraşului pe care nu are cine să-i îngroape în dimineaţa zilei de 3 iulie, Cosette luă autobuzul 6 şi coborî în faţa Spitalului Judeţean. Un om o aştepta. O conduse pe poarta mare, prin parcul interior, amenajat pentru bolnavi, ocolind primul corp al spitalului, înalt de 11 etaje, şi se pierdură printre tot felul de anexe şi clădiri de diferite dimensiuni. Bărbatul se opri în faţa unei intrări pe stânga. Deschise şi o invită. înăuntru mirosea puternic a formol. O infirmieră îi întâmpină şi

bărbatul făcu un semn înspre Cosette, arătându-i infirmierei că ea era fata, după care plecă.

Aşa cum vorbise cu părintele P., oraşul avea morţii lui, pe care nimeni nu voia să-i îngroape. Directorul Spitalului îl anunţa întotdeauna pe el, atunci când apăreau astfel de cazuri. în ultima vreme cazurile se înmulţiseră. Părintele apela la credincioşii pe care-i cunoştea şi, aşa, se rezolva situaţia dificilă. Era nevoie de bani şi de oameni. Bani pentru a cumpăra toate cele necesare unei înmormântări creştineşti şi oameni care să spele mortul, să-l îmbrace, să-l aşeze în sicriu, să-l ducă cu maşina la cimitir, acolo unde părintele îi slujea pomenirea.

Ce te uiţi aşa, ca la colaci calzi? o auzi pe infirmieră spunându-i. Ori n-ai mai văzut morţi în viaţa ta?

Am mai văzut, doamnă.

Atunci nu mai sta aşa înţepenită, că destul îmi este că-i văd pe ăştia înţepeniţi. Hai să-ţi arăt ce ai de făcut azi! Pe aici!

Infirmiera pătrunse pe o uşă care se deschidea spre un coridor lung, pe gresia căruia paşii răsunau metalic. îl străbătură în grabă, coborâră la subsol şi ajunseră într-un salon spaţios, mai mult o sală, cu o temperatură scăzută, ai cărei pereţi erau acoperiţi de corpuri cu fişete cam cum se vede pe la arhivă. Infirmiera trase de un sertar pe care era trecut numărul 19 şi zise:

— Asta e prima „chiftea". Mai avem două. Eu aşa le zic: „chiftele", ca să nu mă mai afecteze atât. Aici, dacă stai mult timp, o iei razna, fiindcă munca printre morţi e foarte grea. Şi-atunci începi să vorbeşti cu ei, să-i alinţi, să-i cerţi, să-i tragi de ureche sau să te superi pe ei. Ce, ţi se pare nepotrivit?

— Nu.

— Auzi, cum te cheamă pe tine?

— Cosette.

— Ăsta-i nume de la circ. Am mai auzit de numele tău. Ştii ceva, fetiţo? Dacă nu eşti serioasă, n-are rost să ne încurcăm una pe alta. Să-mi spui de pe acum dacă mă dispreţuieşti pe mine sau pe morţii de aici!

— Nu vă dispreţuiesc. Aveţi prea multă răbdare, ca să am sentimentul ăsta.

— Cum ai zis? Răbdare? Da... Să ştii că am. Cu morţii trebuie să

ai multă răbdare şi vezi bine că nimeni nu e dispus să aibă, că, dacă era aşa, atunci nu mai erai tu pe aici, fii sigură! Nelule! strigă o dată puternic infirmiera. Adu prima „chiftea", că e timpul de băiţă!

Trecură într-un salon alăturat, unde aşteptară câteva momente până sosi Nelu cu „chifteaua". Totul era pregătit. Cosette îşi imagină că mortul va fi pus pe acea masă joasă, dedesubtul căreia se aflau mai multe sifoane de pardoseală. Fu adus un bătrân. Nelu făcu cu ochiul sugestiv înspre mort şi râse cu poftă când văzu mutra infirmierei.

Ia uite ce ţi-am adus, Tanţo! Frumuseţe de moşneag!

Pleacă de aici, zăpăcitule, că-ţi trag şi una!

Nelu se duse şi râsul lui se pierdu în reverberaţii pe care le stârnea salonul acela, unde totul era gresat, flisat, strălucind de curăţenie. Infirmiera îşi puse mânuşile de plastic şi o îndemnă şi pe Cosette să facă la fel.

Înainte să începem, să-ţi spun povestea lui. E un om la 69 de ani. A trăit la ţară şi a trăit bine. Un singur viciu avea. Era băutor. Nevastă-sa l-a suportat mult timp, deşi o bătea şi o dădea afară din casă. Acum, mai la bătrâneţe, n-a mai răbdat toanele moşului şi l-a zvârlit într-un coşar. Aşa a stat câteva luni, ca un animal. Nici n-a chemat salvarea. Nişte vecini au alertat poliţia şi poliţia a venit la faţa locului, a constatat şi a chemat salvarea. Ăştia ai noştri, când au ajuns acolo, l-au găsit aproape putrezit, de le era scârbă să pună mâna pe el. înţelegi, Cosette? Ieşeau viermii din el. L-au curăţat acolo, i-au scos vierme cu vierme şi apoi l-au pus într-un ţol şi l-au adus la noi. Poliţia a amendat-o pe bătrână, ea a plătit amenda, dar n-a vrut să mai ştie de el. A stat în spital vreo două luni şi nimeni nu l-a vizitat, în afară de un băiat care dădea bani infirmierelor să-l schimbe, să-i dea de mâncare, în sfârşit, să-l îngrijească aşa cum trebuie îngrijit un om de care familia se preocupă. Dar băiatul ăsta n-avea nicio obligaţie! Venea, îi dădea să bea ceai, să mănânce. Moşul se învăţase cu el. Dar acum a plecat în concediu vreo două săptămâni, a lăsat înainte bani să fie îngrijit cum trebuie, şi moşul a murit. Cine să-l îngroape? Dacă era băiatul, cred că-l îngropa el, dar aşa…

Cosette şi Tanţa îl spălară pe bătrân. Pe trupul lui se observau urmele escarelor adânci. Tanţa ofta des. Cosette o ajută cu dragoste. îl şterseră, îl îmbrăcară şi aproape imediat fu luat, pus într-un sicriu nou şi dus spre cimitirul de la marginea oraşului. Cimitirul Municipal. Sosi

a doua „chiftea”.

Ăsta e un nebun, vorbi Tanţa. De vreo zece ani a plecat din sat, din Tudor Vladimirescu, unde avea casă, moştenire de la alde ta’su, şi bântuia pe-aici prin oraş, nespălat, nemâncat, ca un câine. Cerşea nu pentru mâncare, ci pentru o cafea. Cine-l auzea nici nu-i dădea vreun ban. Auzi, pentru cafea! Mi-au spus şi mie nişte copii care-l cunoşteau. însă avea ceva la cap, fiindcă prost nu era. Vorbea cu cuvinte pe care nici nu le ştii, trebuia să le cauţi prin dicţionar. Se credea urmărit, radiat, programat pentru nu ştiu ce experiment secret. îl urmăreai un timp şi părea zdravăn, dar, după aceea, devia. Coduri numerice lungi pe care ţi le spunea dintr-o suflare, substanţe chimice cu denumiri ciudate, pe care nu ştiu cine i le introdusese în organism pentru a observa mutaţiile pe care le produce, tot felul de semnale transmise… Pe mine treaba asta mă depăşeşte, dar e clar că era nebun de legat. Acum, a murit într-un subsol şi n-are cine să-l înmormânteze.

Îl pregătiră. Cosette se întreba cum l-o fi chemând. Imediat însă veni a treia „chiftea”. Era o fetiţă de vreo câteva luni. Tanţa îi zise:

De o lună caută miliţia un indiciu şi nu găseşte. A cui e fata? Ştii ce cred? A fost abandonată în parc şi nemernica de mă-sa a plecat fără niciun regret. S-a dat anunţ peste tot. Nimic. Este culmea! Acum am primit liber să îngropăm mâna asta de carne. Hai s-o spălăm pe iubita asta mică şi s-o ducem la culcare!

Cosette termină destul de târziu toată treaba. Infirmiera era mulţumită de ea.

Ne vedem curând! îi spuse, conducând-o spre ieşire.

Cosette ieşi şi respiră aerul curat al acelei seri de iulie. Parcul era încântător.

Frunzele copacilor adiau uşor şi ea se simţi fericită. Viaţa ei era plină. „Doamne, odihneşte cu drepţii pe adormiţii robii Tăi: Aurel, Ghiţă şi pe fetiţa al cărei nume nu se ştie! Dar Tu… Tu, Doamne, trebuie să-l ştii bine! Pomeneşte-o şi pe ea în împărăţia Ta!”

Capitolul 11

Un telefon la Bucureşti. Nebuna de Geta devine incomodă şi trebuie „internată” imediat combinatul, pa-paaa! Progresul, pa-paaa! Şantierul, pa-paaa! Laminorul, pa-paaa! striga nebuna de Geta, făcând semnul crucii peste nişte morminte închipuite.

Geta plângea pe stradă şi prohodea fabricile şi uzinele. Nimeni

nu o mai văzuse plângând, dar nebunu-i nebun, el face ce-i trece prin cap, doar nu-i om normal.

Amin! Amin! Amin! Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvântat! Oraşul are 52 de milioane de păcate. Oameni buni, spovediţi-vă! Uzina cea mai mare şi cea mai toxică trebuie închisă: 52 de milioane şi creşte de la zi la zi.

Grupul celor 14 trecea dis-de-dimineaţă prin rondoul plin de flori din centrul vechi al oraşului şi toţi o auzeau pe Geta spunând toate astea. Se opriră.

Ce se întâmplă? Ce vrea? întrebă Scheib nelămurit.

Este o nebună pe care o cunosc toţi locuitorii oraşului! răspunse ghidul.

Face parte din pitorescul oraşului sau al ţării voastre? întrebă Scheib încă o dată.

S-ar putea spune că din pitorescul oraşului, deşi cred că prin ţară ar mai putea fi câteva exemple de acest gen.

Şi ce-a spus acum?

O nebunie.

Spune, te rog!

A spus că toate fabricile acestea pe care noi le-am vizitat şi mai sunt câteva, Combinatul, unde mergem acum, şi Şantierul, unde vom merge mâine, vor muri şi ea le face deja prohodul ca la mort, ştiţi… O nebunie!

Şi altceva?

Zice să ne pocăim de păcatele noastre, fiindcă, de fapt, aceasta este cea mai mare fabrică a oraşului în viziunea ei, fabrica de păcate.

Fabrica de păcate?

Da. A dat şi o cifră: 52 de milioane. Are calculele bine puse la punct, zise ghidul, zâmbind cu subînţeles, şi toţi, în afară de Scheib, râseră.

Scheib se întoarse cu faţa spre ceasul înalt, unde era indicată ora 8 fără cinci minute. Chipul său pălise şi încerca să câştige timp pentru a-şi reveni. Nu dură mult. El era un profesionist şi reacţiile, oricât de violente, trebuiau să apară la suprafaţă cosmetizate. Şcoala pe care o făcuse îi impusese pentru totdeauna această disciplină riguroasă a mimicii, a gesturilor, a vorbirii şi, nu în ultimul rând, a gândirii. Se

autoanaliză şi mintea lui lucea ca un laborator pe mesele căruia se pregăteau experimente neobişnuit de periculoase. Asta nu însemna că ne blocăm. Nu, nu. Cine îşi păstrează cumpătul, acela câştigă. Iar el fusese trimis aici tocmai pentru că era cel mai bun. Dar treaba asta cu fabrica de păcate şi cu cifra de 52 de milioane îl năucise.

Femeia asta e bolnavă! zise Scheib apăsat.

Bineînţeles! aprobă ghidul.

Şi de ce n-o închi… de ce n-o internaţi?

De ce s-o internăm? întrebă ghidul, mirat de încrâncenarea cu care interlocutorul său rostea cuvintele.

Pentru că de libertate trebuie să se bucure cei sănătoşi, nu cei bolnavi. O societate sănătoasă poate fi afectată de astfel de indivizi, care enunţă lucruri fără noimă. Aşa s-a născut fascismul, aşa s-au născut totalitarismele de orice tip. Europa are sens şi imprimă un sens tuturor acţiunilor sale. Nu vreau să cred că România este o ţară care nu ştie să aplice corect principiile democratice, o ţară în care guvernează astfel de atitudini favorabile mai degrabă atomizării, decât integrării pe care noi o propunem.

Stimate domnule Scheib, zise ghidul, aici se aplică perfect principiile democraţiilor moderne occidentale şi, după cum bine observaţi, acesta este chiar un asemenea caz. Persoana cu dizabilităţi nu este exclusă din societate, ci se încearcă integrarea ei. La nivel global, probabil, se procedează la fel.

Nu. Absolut eronat! Aceasta este o persoană cu idei ce pot face rău unei societăţi în curs de integrare, cum este societatea românească, nu este o simplă persoană cu dizabilităţi. Pe contagioşi trebuie să-i îngrădim. Dacă-i lăsăm în lumea asta mare, atunci pot produce pagube incomensurabile.

Şi la noi sunt astfel de nebuni, spuse Pedrag Radovici, reprezentantul sârb. Dar sunt foarte apreciaţi de popor şi poliţia nu le poate face nimic. Poporul a ridicat dintre ei şi sfinţi. Aşa că…

E o absurditate! într-o epocă modernă, să ne ţinem de astfel de practici medievale! Europa s-a debarasat de mult de astfel de tendinţe obscurantiste, de astfel de mitologii otrăvitoare. E timpul ca şi dumneavoastră să faceţi acest pas, altfel veţi fi nevoiţi să bateţi pasul pe loc, într-un timp în care toţi aleargă spre ţelurile propuse. Biserica este o instituţie învechită. Chestia asta cu sfinţi şi cu icoane este

penibilă. Să nu credeţi că Europa nu s-a gândit la toate! Există măsuri şi în acest sens! Integrarea tuturor credinţelor şi ideilor religioase. Pare-mi-se chiar un român a fondat disciplina Istoria religiilor.

Mircea Eliade!

Pe asta ne bazăm şi noi, pe un consens al tuturor religiilor. Europa trebuie să se unească nu numai administrativ, ci şi cultural, religios, financiar. O singură măsură. Sunt lucruri noi, desigur, şi îmi închipui că dumneavoastră, care aţi petrecut jumătate de veac în lagărul socialist, sunteţi un pic reticenţi în privinţa a tot ceea ce este nou. Ceea ce vă spun este o reţetă de schimbat lumea!

Scheib îşi dădu imediat seama că l-a luat gura pe dinainte, însă nu îşi pierdu stăpânirea de sine şi adăugă:

Multe sisteme ideologice au venit cu reţete de schimbat lumea, dar aici nu e ideologie. Europa s-a purificat în baia războaielor, a dictaturilor, a închisorilor. E vremea libertăţii! Libertatea e catharsis, e Europa unită. Cine nu vrea să facă parte din această comunitate democratică înseamnă că încă mai este bântuit de fantasmele trecutului.

Vrem să facem parte din Europa unită, dar poporul nu poate să fie integrat deodată…

Pentru aceasta avem metode educative şi strategii, efectiv un întreg management, pe care-l veţi implementa în toate structurile: educaţie, armată, biserică, finanţe, cultură, comerţ, agricultură, industrie.

Dialogul fu întrerupt de un spectacol inedit. Geta nebuna se urcase pe piedestal şi stătea acum chiar lângă statuia împăratului Traian, amplasată în centrul rondoului. Vreo câţiva se opriseră în dreptul ei. Scheib îl îndemnă pe ghid să meargă mai aproape. Nebuna îşi dădea seama că are asistenţă de vază şi făcea tot felul de cruci în toate părţile, ca şi cum se lupta cu cineva nevăzut. La un moment dat, se potoli şi îşi aplecă urechea către gura statuii. Strâmbă din ochi de parcă n-ar fi înţeles toate cuvintele, îi şopti şi ea ceva la ureche împăratului Traian. Dialogul dintre ei doi părea foarte serios şi asta îi făcea pe vreo câţiva să se tăvălească de râs. Scheib privi încruntat toată această piesă de teatru, scrutând atent chipul nebunei, în speranţa că va surprinde licărul de luciditate care o va da de gol.

Ia zi, Geto, ce pârleşte şefu'? întrebă un borfaş bişniţar, care se

învârtea tot timpul prin centru, pe la hotel, schimbând valută.

Geta se întoarse spre borfaş, dar nu-l privi pe acesta, ci pe Scheib şi rosti:

Şi mi-a zis un piţigoi: „Strângeţi voi, că mâncăm noi!" Şi mi-a zis o păsărică: „Cine-adună, nu mănâncă!".

Oho, vorbişi în poezie, ha? Ia mai zi-o o dată, poate învăţăm şi noi şi ne mai deşteptăm, c-am fost destul proşti.

Geta nebuna repetă versurile privind fix spre Scheib. Scheib era pironit de privirea aceea intensă a nebunei, care răscolea cu lumină prin toate cotloanele întunecoase ale inimii lui. Vru să închidă ochii, să nu mai permită nebunei să-l cerceteze aşa, dar i se păru prea târziu. Toate planurile sale, toată memoria sa, tot angrenajul interior al fiinţei erau cunoscute de nebuna care citea ceea ce el ţinea departe de ochii lumii. Bănuia că nebuna este un agent mult mai puternic decât el, un contraagent, foarte bine pregătit. Se uită în jur. Nimeni nu dădea semne că ar fi înţeles ceva, afară de el. Dar exista şcoală mai bună decât cea pe care el o făcuse? Puţin probabil. Atunci de unde…

Făcu un semn ghidului şi toţi se îndreptară spre microbuzul ce avea să-i transporte înspre Combinatul chimic, acolo unde aveau să vadă cum, dintr-o materie primă ieftină, se produce până şi fibră pentru anvelope. Un adevărat oraş. Prânzul îl luară la cantina combinatului. Vizita dură până aproape de ora şase după-amiază. Când Scheib ieşi, era plin de viziunea acestui colos industrial. îl cuprinse încă o dată cu privirea şi se înspăimântă de imaginea pe care o avu preţ de o clipă: o pustietate pe care nimeni şi nimic nu trebuia s-o mai învie. Avea să facă un raport amănunţit în privinţa fiecărei întreprinderi şi apoi un raport general. Deocamdată, trebuia să găsească soluţii, iar el ştia să identifice fiecare problemă, ştia să amelioreze, să ridice standardele, dar mai ales să execute oameni, întreprinderi, ţări. Combinatul intra acum în radiografia expertă a călăului. Puncte slabe, puncte tari, unde trebuie insistat, care ar fi argumentele. Toxicitate. Nu. E prea puţin. Producţia slabă şi necalitativă. Nu. Nu se potriveşte. Atunci ce?

Chiar în acea zi, ghidul dădu un telefon la Bucureşti şi de la Bucureşti primarul primi aproape imediat ordinul ca nebuna să dispară de pe străzile oraşului pe durata festivalului.

Ascundeţi-o! a spus vocea înainte să fie trântit receptorul.

Capitolul 12

A doua zi de Festival. Recitalul de poezie. Marginalii la ceea ce trebuie să fie poezia într-o societate care are absolută nevoie de ea în aceeaşi după amiază de 3 iulie, Iancu Mercheşanu se îndrepta către Teatrul Maria Filotti, acolo unde avea să asiste la un impresionant recital de poezie. De la mama sa moştenise această aplecare către literatură, ce reprezenta un adevărat memor virtutis. De mic i se citeau poveşti, poezii, repetându-i-se tot timpul: „Să nu uiţi că eşti român!”. Cu patru ani în urmă, mama sa murise din cauza unui cancer pe care rudele sale l-au pus pe seama radiaţiilor de la Cernobîl. Tatăl era mort de când avea cinci luni. Dar rămăsese cu învăţătura atât de importantă, adică rămăsese cu o busolă pe care foarte puţini o au, deşi au părinţi în viaţă. Mama sa considerase că literatura este foarte importantă pentru om şi, chiar din copilărie, îl călăuzise printre zmei şi balauri, îndemnându-l să stea tot timpul lângă Făt-Frumos, fiindcă prinţul este întotdeauna luminat de Dumnezeu să lucreze cu înţelepciune şi să izbândească în toate, chiar dacă în cale i se pun tot felul de piedici. Basmele populare, basmele culte, toate aceste poveşti nemuritoare îl hrăniseră în copilărie, învăţându-l să fie generos, smerit, blând cu cei slabi, respectuos, dar nu linguşitor şi slugarnic cu cei puternici, iubitor de frumos şi de trezvie, deoarece toate relele vin pe fondul neatenţiei, a somnului metaforic. Nu că dormi la propriu, ci că îţi adoarme conştiinţa şi nu mai înţelegi rostul trăirii, aluneci în confuzii regretabile, accepţi să devii un pion pe care oricine îl poate muta ici-colo.

Mai târziu, citise cărţi importante care îl determinau să gândească, să-şi pună întrebări. îl impresionase poezia lui Ştefan Augustin Doinaş, Mistreţul cu colţi de argint, şi cum plecase prinţul în căutarea lui. Ce pornit era prinţul, încât nici nu asculta de sfatul slujitorului! Dar prinţul din Levant moare… De ce nu se încheiase cu nuntă, cu fericire, aşa cum ştia că se întâmplă în basm?

Veneau poeţi din toate ţările invitate şi el îşi dorea să-i asculte pentru că, aşa credea, poezia reflectă starea morală a unui popor. Era, bineînţeles, interesat şi de ceea ce aveau să spună toţi aceşti poeţi din Balcani, dar, mai presus de toate, era bucuros că are posibilitatea de a-i vedea şi auzi pe poeţii români contemporani, a căror poezie, se spunea, constituise o adevărată posibilitate de a supravieţui în perioada

dictaturii comuniste.

Nu mai avea mult până să ajungă în Piaţa Sfinţilor Arhangheli. Observa casele, înşiruite de o parte şi de alta a Regalei (îi părea bine că acum strada se numea Mihai Eminescu), destul de înalte, cu volumul pronunţat geometric, compus din parter şi etaj, din zidărie de cărămidă cu planşee de lemn şi acoperiş de tablă, pe alocuri din olane. Planul părea dreptunghiular, cu spaţiul compartimentat în câte două încăperi dispuse simetric de o parte şi de alta a culoarului de intrare, foarte îngust, lung şi întunecat, care dădea spre coridorul pe care locatarii îl parcurgeau pentru a ajunge în curtea interioară. Unele case intrase în câteva rânduri, de curiozitate aveau în această curte, lucru ce nu se putea bănui din stradă, o scară exterioară care ducea spre dependinţele imobilului. Alte spaţii locuite păreau adevărate apartamente, duplexuri cu scară interioară de lemn. Dacă s-ar fi urcat pe acoperişul lor, ar fi obţinut o perspectivă diferită, punctată de aliniamentul balcoanelor din fier forjat şi de cel al ferestrelor alungite, cu trei ochiuri şi cu deschidere spre exterior. Pe mijloc erau rondourile cu flori şi felinare cu lumină galbenă. Trecu pe lângă fostul magazin Delicatese, apoi pe lângă fostul magazin de panificaţie Spicul, fosta Cofetărie Venus, fostul aprozar. „în curând, gândi Iancu, o să zicem fostul oraş, foştii noi, fosta noastră viaţă, fosta mea gândire”. Nu-i părea rău că interveneau transformări. în cursul istoriei, acest fapt este inevitabil. Ceea ce îl nemulţumea era că cei ce conduceau ţara, oraşul acesta, aleseseră să distrugă tot ceea ce se realizase în perioada comunistă fără o minimă discernere a lucrurilor. De pildă, ai considerat că fostele IAS-uri nu mai corespund stării actuale, atunci cauţi să vezi dacă poţi oferi o altă întrebuinţare clădirilor, grajdurilor, magaziilor, uneltelor. Peisajul era înfiorător: se vandalizase tot. Pe unde călătoreai, vedeai clădiri de foste CAP-uri fără acoperişuri, fără cărămizi, abandonate aşa. Conductele din aluminiu, folosite pentru irigaţii pe câmpuri, dispăruseră. Totul se fura şi nimeni nu se sesiza. Altul este rostul nostru acum: să conducem ţara prin deşertul tranziţiei, nu să supraveghem CAP-uri, IAS-uri sau fabrici care şi-au încetat activitatea. Bun! închizi Moara Violatus, să zicem, şi ce pui în loc? Vii cu ceva deosebit, cu vreo tehnologie care să producă mai ieftin un produs care să depăşească în calitate ceea ce se făcea la vechea Moară sau, poftim, tot atât de calitativ?

Cu astfel de întrebări ajunse Iancu în faţa intrării Teatrului

Maria Filotti, unde roia multă lume bună, mulţi tineri, mulţi străini. Intră în holul încăpător, unde simţi un amestec puternic de parfum scump, urcă scările şi ocupă cuminte un loc rămas într-o parte a sălii. După exact un sfert de oră, spectacolul începu. Prezentator era un cunoscut actor de pe scena TNB-ului, care primi aplauze la sfârşitul discursului de deschidere a recitalului. Poeţi de diferite naţionalităţi se perindară pe scenă, însoţiţi de traducător. Veni apoi rândul poeţilor români. Unii stihuiau ostentativ, alţii aveau talent. Lipsea totuşi ceva. Ce anume? „Simţiri reci, harfe zdrobite". I-a ascultat cu atenţie. Pentru a fi poet nu e de ajuns să vrei să fii poet. Trebuie să te întrebi sincer dacă ai ce scrie, dacă ceea ce scrii este absolut necesar să fie scris, fiindcă scrisul nu este aşa, un fel de relaxare, o dolce far niente, o visare care începe niciunde şi se încheie nicăieri.

Nu se pune întrebarea aşa: vrei să fii poet?, ci într-un alt mod: simţi că nu poţi să mai trăieşti fără să scrii versurile ce se plămădesc înăuntrul tău? Adică poezia ca necesitate, nu ca delectare fără criterii. Eu simt că dacă nu scriu acum poezie, voi muri! înseamnă că eşti poet. Un astfel de poet să căutăm!

Iancu nu găsi printre versurile bombastice poetul pe care-l căuta. Unii îi imitau pe poeţii americani, în timp ce alţii îi imitau pe francezi. De fapt, poezia lor nu ascundea nimic, era o poezie de tranziţie ca, de altfel, întreaga societate românească. Toţi aplaudau. Ce să aplaude? El n-avea ce să aplaude. Ar fi însemnat să admită şi el că împăratul era îmbrăcat în nişte veşminte deosebite, când, în realitate, împăratul era gol. Peste o oră aveau să se anunţe şi să se decerneze premiile. O mascaradă, probabil, gândi Iancu. Ăştia se fac că recită, ăia se fac că îi premiază. Păcăliţii suntem noi, care credem că am asistat la un mare eveniment, dar totul a fost un număr de prestidigitaţie. Circul lumii! Şi, în mintea lui, începu să se depene molcom strofa celebră din Epigonii: „Iar noi? Noi, epigonii?... Simţiri reci, harfe zdrobite, Mici de zile, mari de patimi, inimi bătrâne, urâte, Măşti râzânde, puse bine pe-un caracter inimic; Dumnezeul nostru: umbră, patria noastră o frază; în noi totul e spoială, totu-i lustru fără bază; Voi credeaţi în scrisul vostru, noi nu credem în nimic!"

Se ridică în picioare şi ieşi fără să mai privească decât în sine însuşi. încerca un dezgust pe care nu credea că e posibil să-l simtă. Pentru cine stihuiesc toţi aceştia? Cui închină versurile lor? Ce se

premiază? Cine dă premiile? Ceea ce-l îndurera cel mai mult era că poezia aceasta nu intuia libertatea. Pentru că asta era meteahna societăţii româneşti: obedienţa, slugărnicia, ascultarea necondiţionată faţă de partid. Dar obedienţa este fatală poeziei. Jumătate de secol de comunism şi-a pus amprenta adânc în conştiinţa acestui popor că şi tinerii poeţi, iată, sunt cuminţei, nu mai spun nimic care să deranjeze, vorbesc aşezat, parcă pentru a nu tulbura apele. Care ape? Apele sunt tulburi şi noi stăm visători şi zugrăvim floricele pe centimetru pătrat, că se sufocă versul de-atâta falsă primăvară. E ceva bolnăvicios în asta, e cancerul poeziei. Nu vedeţi? Poezia e lividă, plină de metastaze şi noi îi dăm întruna cu fard ieftin. Poeziei i s-a dat un interval şi în acest interval se poate revolta, fapt care arată cât de bine e controlat totul. De demascat, doar ceea ce trebuie demascat, de înfierat, doar ceea ce este în plan să fie înfierat. Poezia a fost considerată ieri un instrument în slujba partidului, de ce n-ar fi şi azi la fel? într-un alt mod, bineînţeles, mult mai elevat, concurat de un eu infatuat, pătimaş, ce secretă continuu un vers fără ieşire, asfixiant. Dacă poezia orbecăie, atunci cum să nu o facem noi, muritorii de rând? S-a coborât mult nivelul şi poezia s-a privatizat sau se află în drum spre o trâmbiţată privatizare, traversează şi ea tranziţia, nu are soluţii, cântă un frumos de tranziţie.

Ah, relativitatea asta îl înnebunea! Nu se întrevedea nimic, niciun drum care să scoată lumea românească din marasmul existenţial. O inerţie pe care o cultivau în vers, căci se spuneau de toate şi nu se transmitea nimic. Ce rescriere aiuritoare a vieţii! Poezia care se face că este plină de har, dar în ea nu este pic de viaţă. Iar aceştia aveau volume publicate şi în curs de publicare la edituri cu ştaif din România. Trăiau aceştia pentru poezie sau de pe urma ei?

Nimănui nu i se păru suspectă plecarea tânărului Iancu Mercheşanu, în afara unui individ plinuţ, asudat, care îl privi atent, îl lăsă să se îndepărteze şi apoi îl urmări de la distanţă, până când ajunse în dreptul porţii cu numărul 121, pe lângă care trecu grăbit ca orice trecător la ora aceea înaintată din noapte.

„Este adevărat că Eminescu are şi el minusurile lui, nu e nici infailibil şi nici sfânt, gândi Iancu, ajuns în faţa volumului X al Operelor, însă are o viziune clară asupra multor probleme”. Una dintre acestea era cea a Bisericii Ortodoxe, care devenise în ultima vreme mai mult

prilej de critică parşivă şi atitudine hulitoare. De voiai să-l consulţi pe expert, puteai citi la pagina 187 din acest volum un adevăr esenţial: „Biserica răsăriteană e de optsprezece sute de ani păstrătoarea elementului latin de lângă Dunăre. Ea a stabilit şi a unificat limba noastră într-un mod atât de admirabil, încât suntem singurul popor fără dialecte propriu-zise; ea ne-a ferit în mod egal de înghiţirea printre poloni, unguri, tătari, turci, ea este încă astăzi singura armă de apărare şi singurul sprijin al milioanelor de români care trăiesc dincolo de hotarele noastre. Cine-o combate pe ea şi ritualurile ei poate fi cosmopolit, socialist, republican universal şi orice i-o veni în minte, dar numai român nu e."

Capitolul 13

Părintele P. este invitat la o agapă a credincioşilor parohiei. Temele actualităţii dezbătute pe un ton sincer, nefăţarnic

Stamate dăduse sfoară-n ţară pe la Combinat că la alimentară sunt nişte curcani babani şi foarte ieftini, dar la alimentară nimeni nu mai găsi curcani, fiindcă se vânduseră într-un timp foarte scurt. Erau la mare căutare. Cei care întrebară primiră promisiuni că a doua zi, adică de ziua Americii, va sosi transportul. Curcanii erau mari şi gustoşi, aşa cum nu găseşti carne în România. Toţi se minunară cât de mult crescuseră curcanii, parcă erau găini roca, cum cumpărai pe vremea lui Ceauşescu. Vezi ce produce Occidentul? Noi de ce nu producem? Fiindcă suntem încă în tranziţie. O să trecem noi şi de asta şi o să vedeţi voi ce curcani mari o să crească şi la noi, poate şi mai mari decât ai voştri! Ce, noi nu ştim să le dăm să mănânce? Noi nu ştim să-i îndopăm ca să crească mari şi frumoşi? Las' să nu mai zică Occidentul că la noi, în România, e numai lucru pipernicit şi de nimic!

Da' ce, parcă numai curcanu-i mic la noi? Şi frigiderele, şi ferestrele, şi camerele-s mici, şi bisericuţele, şi magazinele, şi şoselele. Numai fabricile şi uzinele-s mari. Ele sunt simbolul puterii ceauşiste, al victoriei socialiste. Cultul personalităţii şi-a reglat astfel măsura, încât s-au clădit edificii măreţe, adevăraţi giganţi, în timp ce celelalte au rămas mici, mici de tot. Asta e diferenţa dintre socialism şi restul. Adică aşa a vrut să se ilustreze. Acum, ce-i de făcut? Păi, vrem şi noi frigidere mai mari, în care să încapă curcanii ăştia umflaţi, vrem şi noi ferestre mai mari, prin care să intre soarele libertăţii, vrem camere mai mari, nu celule, că ne-am săturat de detenţie şi de lagăr, vrem

magazine mari, prin care să ne pierdem şi în care să găsim tot ce ne doreşte sufleţelul, vrem autostrăzi pe care să circulăm cu maşini străine, că ne-am săturat de Dacia, vrem, în fine, biserici mari, ca în Apus, catedrale care să-ţi înalţe gândul cât mai sus, nu paraclise din acestea îngrămădite, ci construcţii zvelte, pline de personalitate.

E multă înşelare în dorinţa noastră de a fi liberi în acest fel! vorbi părintele P., invitat fiind la o agapă a credincioşilor parohiei. Totul este răstălmăcit. Nu vedeţi? Ieri s-a minţit într-un mod, azi ni se spun minciuni despre minciunile de ieri. Nu văd ceva bun în asta. Prea ne ducem fără criterii către Occident.

Suntem în stare să renunţăm până şi la identitatea noastră, ca să fim ca occidentalii! interveni un bărbat înalt cu mustaţă.

Suntem şi se va întâmpla şi asta în curând! spuse cu voce scăzută, aproape obosită, părintele P..

Dar de ce nu luăm atitudine, părinte? întrebă unul dintre cei ce şedeau în jurul fotoliului în care era aşezat preotul. De ce nu ne ridicăm împotriva acestor stricători de ţară? Ei nu ne vor binele! Nu cred în acelaşi Dumnezeu, sunt rupţi de tradiţii şi de popor. De ce-i suportăm şi nu zicem nimic?

Am putea să facem multe, dar nu suntem pregătiţi duhovniceşte să le rânduim cum se cuvine. Cine eşti dumneata, ca să spui o vorbă? Nimeni. Şi-atunci e greu să lămureşti pe cineva că n-a fost revoluţie, ci doar o lovitură de stat, prin care s-a realizat un transfer de putere. Regia a fost extraordinară. S-a gândit totul în amănunt. Până şi starea de spirit a poporului o cunoşteau. Mai mult, cred că am fost educaţi mai dinainte ca să credem în revoluţie. Dar noi ştim că revoluţiile sunt foarte bine controlate astăzi. Minciuna e atât de puternică, fiule, că adevărul abia se întrezăreşte. Uite, să-ţi spun ceva. Chiar dacă tu şi cu mine mergem şi spunem de la balconul din Piaţa Universităţii că Adevărul e Unul singur, Hristos, în care este cuprinsă libertatea noastră, adevărata libertate, chiar de-am face lucrul ăsta, nu ne-ar asculta decât vreo doi-trei. De ce? Fiindcă societatea românească a fost pregătită să primească o altfel de libertate. Deci nu e vorba de atitudinea noastră de a vorbi, înţelegi? S-a apucat pe drumul ăsta şi vom merge aşa până când va fi cea mai neagră robie.

Este vreo ieşire de aici?

Dumnezeu ne iconomiseşte întotdeauna, chiar dacă nu meritǎm.

Totuşi, putem să facem şi noi ceva. De pildă, să încercăm să le convingem pe aceste tinere fete să nu mai avorteze, fiindcă s-a pătat ţara noastră cu sânge şi pruncii ţipă după răzbunare. De aceea ne lasă Dumnezeu pe noi şi ne dăm cu capul de perete şi plângem. încercaţi prin toate mijloacele să le convingeţi pe acele mame să păstreze pruncii, să fie mame, adică, fiindcă nu se ştie cum rânduieşte Dumnezeu ca tocmai dintr-un astfel de prunc să vină multă lumină la noi în ţară. Societatea noastră este imaginea familiei, căci de la mama învaţă copilul de biserică, de Dumnezeu, de neam. Dar văd că familia a apucat şi ea pe direcţia modernizării, iar eu nu văd nimic bun în tehnica asta, pentru că se face mai mult rău decât bine.

Unii deplâng moartea lui Ceauşescu!

Se va vedea în câţiva ani că ceea ce a venit peste noi e mai rău decât ceea ce am avut înainte. Se lucrează cu subtilitate. Instrumentele sunt mult mai performante azi. Se va umbla şi la voinţa noastră şi la gânduri. Deja văd cum voinţa acestor generaţii de tineri slăbeşte şi, dacă se continuă aşa, în scurtă vreme se va putea face din acest popor tot ceea ce îşi propun mai marii acestei lumi.

Părinte, cine sunt aceşti conducători de care spuneţi? întrebă Cosette nedumerită.

Fiica mea, conducătorul lumii este unul singur: prinţul întunericului. Dacă noi vrem să fim ai lumii, vom fi supuşii acestui prinţ întunecat care este Satana. El are printre noi oameni care îi slujesc interesele. De-a lungul timpului, aceşti oameni s-au organizat în societăţi secrete şi şi-au definit propriile principii, propriul cod de legi. Această putere suprastatală este impresionantă, însă există şi Dumnezeu şi Biserica pe care „porţile iadului nu o vor birui în veci". Există multă neînţelegere asupra mişcărilor politice din ţara noastră, însă toate au un înţeles, privind dinspre Hristos. Ştiţi cum zicea Sfântul Teofan Zăvorâtul, la mijlocul secolului al XIX-lea, într-o scrisoare adresată unei credincioase: că Occidentul a venit peste ruşi ca o plagă, pentru că acceptaseră în literatura lor influenţa acestui spirit apusean. Deci Dumnezeu îi certa pentru dorinţele lor chiar cu acel „lucru rău". Nu e de mirare că şi pe noi ne încearcă astăzi aceeaşi aspră judecată. Şi nu e decât începutul.

Dar cum putem să ne împotrivim? mai întrebă Cosette.

Un singur lucru putem face. Să ne lipim de Hristos până ce,

intrat în mădularele noastre, Hristos însuşi va privi din noi spre cei ce orbecăie printre cursele întinse de aceşti ucigaşi moderni de suflete. Să întorci pe cineva, un suflet, la Adevăr, la Hristos, este cea mai mare dovadă de iubire pe care o poţi da. Aşa ne putem împotrivi celor care vor să ne învăluie în minciună. Dar pentru aceasta trebuie să ne împotrivim până la sânge păcatului. Nu e simplu deloc! Trebuie multă voinţă şi voinţa voastră e astăzi apă de ploaie. La Canal am văzut adevăraţi sfinţi, cu o voinţă care nu se vede la voi. Mi-amintesc de unul de prin Ploieşti, pe care-l chema Octavian Anastasescu (aşa avea şi sufletul, ca învierea!), cum a venit în baracă mai mult un schelet. Avea 36 de kilograme şi jumătate! Că au vrut să-i ia sânge şi nu ieşea decât o spumă rozie. Omul ăsta îl hrănise cu linguriţa pe patul de boală pe Valeriu Gafencu, un adevărat sfânt al închisorilor, aşa cum spun mulţi. Mi-a povestit nişte lucruri legate de modul în care îşi organizau rugăciunea în celulă, ce trăiri înalte aveau chemându-L tot timpul pe Hristos, încât înţeleg că generaţia aceasta a noastră a suferit pentru credinţa adevărată, pentru valorile spirituale morale ale acestui neam. Va fi din ce în ce mai greu de găsit printre tinerii de acum spiritul acesta de jertfă care ne-a ţinut vii pe noi. Totuşi, nu-mi pierd nădejdea. Dacă lumea nu mai avea nădejde, n-ar mai fi existat. Existenţa noastră se justifică prin înviere.

Dar de ce, părinte, se dă o luptă atât de mare pentru o ţărişoară atât de mică? Ce interes are Occidentul să civilizeze România? întrebă altcineva.

Sunt multiple interese. Unul foarte important este cel economic. Pământul ţării noastre este foarte bogat. Deschizându-se graniţele, oricine va putea veni să cumpere proprietăţi, terenuri şi să exploateze bogăţiile noastre. Europa şi-a dat seama de potenţialul nostru economic încă din vremea împăratului Traian, care a plecat după războiul cu dacii încărcat de aur şi argint, fapt pentru care timp de o jumătate de an locuitorii Romei nu au mai plătit impozite. Dar cuceririle nu se mai fac în acest mod, ci cu mai mare perfidie. Nu aţi văzut cum se tot spune de Roşia Montană că are utilaje învechite, că merge în pierdere, consum mare etc.? Nu este decât o strategie de a pregăti opinia publică pentru o vânzare. Poate că vânzarea nu va fi în acte decât o concesionare, în care o firmă străină va veni cu utilaj nou şi va opera extracţii de aur, de cupru, de wolfram sau de atâtea alte metale preţioase. Apoi fabricile şi uzinele noastre, care s-au impus pe

piaţa internaţională. E greu! într-o astfel de situaţie, încerci să elimini concurenţa cea mai primejdioasă şi mă tem că multe dintre fabricile care sunt cu adevărat competitive vor cădea din motive derizorii, în baza privatizării de care se tot vorbeşte.

Un alt interes este cel geostrategic. Noi suntem aşezaţi la răspântie de drumuri, între Orient şi Occident. De aici se pot decide multe. De aceea, nu e întâmplător că suntem invitaţi în tot felul de comisii şi organizaţii pentru menţinerea păcii.

Dar interesul cel mai mare este acela de a amesteca adevărul cu minciuna într-o ţară majoritar ortodoxă. Şi-au dat seama că reperele trebuie deplasate şi cum reperele noastre sunt în Biserică, aici vor umbla. Domnul să ne aibă în pază!

Dar Biserica nu poate fi biruită!

Aşa e, numai că slujitorii ei, da! Din cauza mândriei şi oamenii ca noi pot cădea şi fiecare cădere aduce cu sine posibilitatea unei căderi şi mai mari. Nu ne dăm seama că de noi depinde istoria acestei ţări. Salvările exterioare sunt iluzii. Ne putem ajuta cu adevărat numai încercând să stăm drepţi, adică să fim treji în toiul nopţii. Să priveghem! Dar ni s-a spus că avem, în sfârşit, libertate şi ne-am culcat liniştiţi. Aşa se pierde sufletul, identitatea naţională.

Camera era micuţă şi plină de icoane. Unii stăteau pe scaune, alţii pe covor. Astfel de ocazii reprezentau adevărate bucurii. Părintele P. arăta extrem de obosit. Făcea efort să nu-i întristeze pe ceilalţi cu neputinţa lui, dar se observa clar figura emaciată, profilul tremurător al făpturii gârbovite şi firave. Deşi stătea în fotoliu, căuta să se sprijine de ceva. Bătăile şi suferinţele îndurate la Canal îşi puseseră amprenta asupra trupului ajuns la vârsta de 72 de ani. Părintele nu povestea decât rareori şi pentru luare-aminte întâmplări din perioada în care fusese deţinut politic, omiţând întotdeauna să vorbească despre sine. Dădea exemple de oameni care aveau statura uriaşă a sfinţilor din vechime.

Părinte, ce vor face copiii noştri în mulţimea celor care îşi vând patria? Oare nu vor deveni şi ei vânzători de neam şi ţară?

Totul depinde de voi, de cum îi creşteţi. Dacă îi creşteţi în dragoste de ţară şi de valorile creştine care sunt în sufletul poporului acestuia, atunci ei nu vor uita niciodată că sunt datori să se comporte demn, fiindcă mulţi s-au jertfit pentru acest pământ. Trebuie să-i

mişcaţi cu dragostea voastră pentru ţară. Spuneţi-le că noi avem pe Dumnezeu datorită unor oameni precum Neagoe, Ştefan cel Mare, Mihai, Constantin Brâncoveanu, Tudor, Avram Iancu, oameni care şi-au pus viaţa pentru ca acest popor să rămână ortodox. Ortodoxia este cea care ne păzeşte ţara.

Noi credem că apărăm Ortodoxia, însă, în fond, ea ne apără pe noi. Dar trebuie şi noi să facem ceva. Iar copiii văd la noi lucrarea aceasta şi o preiau chiar fără cuvinte, adică se aprinde în inimile lor un dor care trebuie împlinit. Totul se face acum pentru adormirea conştiinţei. Dacă aceşti tineri vor creşte fără valorile adevărate, cine va mai lupta pentru poporul nostru? Vânzării de ţară i se opun iubitorii de ţară. Deci, creşteţi fii iubitori de ţară, ca să aibă ţara viitor. Ce valoare ar avea acest pământ fără oameni care să iubească pământul, limba, Ortodoxia, sângele vărsat, bisericile clădite pe oasele mucenicilor? Credeţi că degeaba zice poetul, prin gura lui Mircea cel Bătrân: „Şi de-aceea tot ce mişcă-n ţara asta, râul, ramul, Mi-e prieten numai mie, iar ţie duşman este!”? Toate poartă dragostea noastră pentru ele. Orice. Şi simţim că Dumnezeu ne răsplăteşte prin acestea, adică simţim că se întoarce la noi iubirea, acea comuniune între român şi cal, ca în balada Toma Alimoş, între român şi codru, cum se întâmplă în poeziile lui Eminescu, între român şi mioară, ca în vestita baladă populară. Când trădezi, toată această transmisie a iubirii se năruie şi rămâne pustiul. Trădătorii de ţară, deşi sunt în ţară, ei se simt străini. Aici e marea lor tragedie. Nu mai înţeleg de ce nu se mai pot apropia de nimic. E clar! Ei sunt priviţi de peste tot cu duşmănie şi cu toate că nimeni nu ştie felul ascuns al lucrării lor, totuşi ei se simt de parcă toţi ar şti şi i-ar respinge. Vorbiţi-le copiilor că mulţi au venit în ţară la noi să ne cucerească, dar Dumnezeu nu ne-a lepădat în mâinile necredincioşilor. Şi au venit acum vremurile astea, când cuceririle se fac altfel, într-un mod subtil. Cei din Apus umblă să ne înlocuiască sărbătorile, să ne ia copiii, dar nu ca turcii care-i luau forţat în bărci şi-i duceau la Stambul, unde-i educau în religia lor rătăcită, ci într-un mod elegant, cu oferte atrăgătoare, cu bani mulţi. Dacă cei mai inteligenţi copii sunt instruiţi de străini şi rămân acolo, asta nu înseamnă nimic? Ba da. înseamnă că aceşti străini înţeleg că tinerii pe care-i ofertează sunt valoroşi şi Occidentul acesta epuizat şi ostenit, ajuns într-o criză genetică şi valorică, importă ceea ce avem noi mai de preţ: viitorul ţării. Avem tot ceea ce ne trebuie aici în ţară, dar lucrurile sunt

prezentate ca favorabile acestei desprinderi de ţară. Nu avem ce învăţa în ţări în care totul se reduce la bani, unde singura morală este cea a aranjării cât mai lipsite de griji aici, pe pământ. Dar noi tindem spre altceva, spre mai mult. Ducându-te acolo, uiţi de credinţă, de Biserică, de strămoşi. Unde aprinzi tu o lumânare pentru ei?

Vor urma timpuri grele pentru această ţară, părinte, după cum vorbiţi! spuse meditativ unul dintre oamenii vechi ai parohiei.

Va fi multă nepăsare. Şi aceasta se întâmplă din următorul motiv: se vor înmulţi peste măsură cei care trăiesc de pe urma ţării, în dauna celor care trăiesc pentru ţară. Foarte mulţi profită de perioada asta tulbure şi mai dau ţării câte o lovitură, furându-i câte o bijuterie, câte o podoabă. Devine regulă. Şi parcă se îndeamnă unul pe altul şi sunt tot mai îndrăzneţi în a prăda ţara.

Capitolul 14

Disciplina absolută din fişele lui Scheib. Raportul în stadiul de eboşă concentrează un întreg program de destabilizare naţională

Fişele lui Scheib erau puse în ordine. Raportul trebuia întocmit curând. Mai lipseau câteva piese importante şi avea să iasă o adevărată operă literară. Deja pregătise motto-ul. Era chiar memorabilul enunţ al prim-ministrului român: „Industria românească este un cimitir de fiare vechi!". Şi românii sunt atât de naivi şi îl cred! Şi pe cine cred? Pe ăsta, care în viaţa lui de până acum nu păşise într-o uzină să vadă cu ce se mănâncă industria românească! „Mda! Păi, asta înseamnă încă o liniuţă la profilul psihologic al societăţii româneşti aşa cum am găsit-o eu!", îşi zise în barbă Scheib. „Dacă acest popor înghite un astfel de enunţ şi nu-l desfiinţează, înseamnă că putem merge şi mai departe!"

Ceea ce se întâmpla în acest oraş, cu prilejul Festivalului, se întâmpla la nivel naţional, folosindu-se diverse prilejuri.

De pildă, el, Scheib, ştia că enunţul spus de prim-ministrul României nu este decât o sarcină pe care partidul i-a trasat-o. Aşa trebuia să spună! Acum! Dacă nu… Dacă nu, nu mai era ceea ce era. Şi a preferat să-şi păstreze funcţia, adică a dovedit că este păpuşa potrivită pentru această scenă, pentru acest episod al istoriei recente. „Buuuun! Deci, elita politică a României joacă precum i se cântă, iar asta înseamnă că treburile merg conform planului stabilit. Restul va veni de la sine."

Singurul lucru pe care nu-l putea digera era că o ţară fără datorii

externe, cu un buget de trei miliarde de dolari bani gheaţă, adică ceea ce nici Statele Unite nu avea în momentul acesta în bănci, putea să facă un pas care o va costa enorm. Adică admira opera distructivă, dar nu înţelegea psihologia victimei care avea toate argumentele pentru a nu subscrie la un asemenea eşec. însă, oftă Scheib, absolut orice era posibil când o mână expertă întindea măiestrit o astfel de cursă. Europa nu avea nevoie de ţări fără datorie, ci de ţări îndatorate. Ceea ce văzuse era suficient ca să-şi facă o imagine clarisimă: România avea un potenţial înnebunitor, resurse gârlă, posibilitatea de a produce şi de a dezvolta segmentul industriei la o cotă inimaginabilă, care să-i permită nu numai să trăiască extraordinar, ci chiar să fie una dintre cele mai bogate ţări de pe continent şi de pe glob. Putea hrăni îndestulător populaţia şi încă o populaţie de peste 20 de milioane de locuitori. Auzise de generatorul de 660 de megawaţi de la Cernavodă. Atâta capacitate de a produce energie electrică putea şoca pe orice specialist în domeniu. Apoi hidrocentralele.

La Combinat aveau termocentrală proprie. O văzuse. Impresionantă. CET, care funcţiona în cadrul CCH. Două generatoare de 10 megawaţi, unul de 25 şi altul de 50. Se făceau mari economii. Mai mult, termocentrala furniza energie şi orăşenilor. Era ceva de vis. Turbinele acelea imense, care puneau în funcţiune generatorul şi al căror reglaj era foarte fin, de ordinul micronilor, atingeau 3000 de rotaţii pe minut, 540 de grade Celsius şi 147 de atmosfere. Inginerii români erau oameni deştepţi. Totul era făcut cu chibzuială. Se uitau atent şi unde vedeau un fir de abur, remediau problema pentru că, auzise chiar el şi i se tradusese imediat, că fiecare fir de abur înseamnă leuţi. Industria anvelopelor depindea de Combinatul de Fibre Artificiale (CFA) care se unise cu CCH, dar aveau director diferit.

Combinatul utiliza vechile maşini aduse din Germania şi Italia. Noxele se încadrau în limita admisă. Rămâneau cele câteva sectoare unde se lucra în condiţii grele, din cauza supratoxicităţii sulfurii de carbon, a acidului sulfuric şi dioxidului de sulf. Materia primă era trestia, care creştea din belşug în Delta Dunării. Părea absolut fabulos. Dar parcă, ce, numai Combinatul?

Fusese la Uzina Progresul şi constatase ceva ce nu credea că era posibil. îşi construiau propriul sistem hidraulic şi produceau excavatoare care aveau o mare căutare pe piaţa internaţională. Cum se

întâmpla asta? Uzina era singurul producător competitiv din Europa. Nemţii pierduseră lupta cu competitorul român, deşi aveau utilaje silenţioase. însă la arabi şi în Africa, în ţinuturile acelea deşertice, nisipoase, excavatoarele lor nu funcţionau. Trebuiau curăţate des şi se stricau, pe când cele româneşti aveau durată de viaţă mult mai mare, erau mai rezistente. Ca poporul român, un popor croit dintr-un material rezistent. Rezistă la uzură ca nimeni altul.

Fabrica de zahăr producea într-un ritm care permitea un preţ foarte scăzut pe kilogram. Apoi Laminoarele, morile,

Fabrica de Confecţii, Insula Mare, Insula Mică. Europa n-avea nevoie de o astfel de forţă economică. „Europa are nevoie, gândi încordat Scheib, de o piaţă de desfacere a propriilor produse. Dar cum poţi desface produse similare într-o ţară care are astfel de preţuri? Hm! Soluţii, soluţii, soluţii! Trebuie să existe un mod de a rupe echilibrul! Caută, Scheib, doar la asta te pricepi tu cel mai bine!"

Scheib îşi petrecu noaptea în camera de la hotel, studiind toate oportunităţile care să-i dea posibilitatea de a exploata consistent punctele slabe ale mecanismului. Aţipi o jumătate de oră, apoi îşi pregăti costumul cu care avea să meargă în vizita oficială la Şantierul Naval. Poate aici va avea o revelaţie. Drace! Asta aştepta: o revelaţie!

Capitolul 15

A treia zi de Festival. Conferinţa „Moduri de receptare a literaturii române" susţinută de un harismatic profesor universitar

Cosette se hotărî să meargă la conferinţa pe care o susţinea un celebru şi harismatic profesor de literatură română M. din Bucureşti la Casa Tineretului. Numele lui era arhicunoscut şi, în plus, îl mai audiase chiar şi la Bucureşti, când, convinsă de o colegă de-a sa, mergea la Cenaclul de Marţi. După-amiază la 19.00. Trebuia să se mai lase un pic căldura aceasta sufocantă.

Casa Tineretului se afla în imediata apropiere a Esplanadei, de unde trecătorii puteau privi cum Dunărea era străbătută de tot felul de vaporaşe, bărci cu motor, şalupe, toate arborând steguleţe, ceea ce făcea ca peisajul să pară unul sărbătoresc. La terasele amenajate pe Esplanadă, foarte mulţi turişti se delectau privind zborul pescăruşilor şi albatroşilor. Se consuma suc, bere, bragă. Străinii erau uimiţi ce bună era braga şi comandau continuu.

Pe la două-trei, soarele dogorea şi terasele se mai goliră. Oraşul,

privit de aici, părea de un alb incandescent care înghiţea orice gând, orice început de reflecţie. Apoi, înspre cinci-şase, totul se animă. Se simţea o briză care venea dinspre Dunăre şi era plăcut să te plimbi printre sălciile pletoase ale falezei. Se şi pescuia.

Iancu fu surprins să o vadă pe fata aceea, ai cărei ochi îi rămăseseră în inimă, stând pe o bancă şi privind jocul valurilor într-o stare de uşoară reverie. Mai era o oră până la conferinţă şi alesese să se plimbe un pic pe faleză. Plecase de-acasă hotărât să intervină dacă s-ar fi conferenţiat aşa cum auzise cu două zile în urmă, să pună întrebări, să nu lase lucrurile să meargă într-un sens pe care lipsa iubirii faţă de acest popor îl impunea. Moduri de receptare a literaturii române. Acesta era titlul conferinţei.

Se opri şi se întoarse. Nu era pregătit să vadă încă o dată ochii aceia. Era important să fie lucid la acest spectacol al ideilor. Dacă ar fi ştiut muncitorii săi de la Şantier ce făcea în concediu, ar fi râs un an întreg. Festival, conferinţă, recital de poezie. O, dom' maistru, te-ai scrântit! Poezia e pentru femei şi copii, dom' maistru, nu pentru bărbaţi! Noi avem nevoie de „o răcoritoare". Pentru noi, „băutura e temelie, iar mâncarea fudulie". Dom' maistru e poet! Poetul întreprinderii! Ia zi-ne o strofă, dom' maistru! Căţeluş cu părul creţ Fură raţa din coteţ El se jură că nu fură Şi l-am prins cu raţa-n gură Şi cu ou-n buzunar Hai la Sfatul Popular! Ia taci, mă, lepră, râzi de dom' maistru? Zi, dom' maistru, că ăştia nu-nţeleg poezia, e prea mult pentru mintea lor de ţărani plouaţi! Pune-le mai bine întrebarea câţi de 4 încap în şapte, dom' maistru! încap doi de 4, dar mai înghesuit. Ca în economia românească. Economie socială de piaţă. Echilibrul economic al competitorilor europeni îşi creează prestigiul pe spezele unui boicot, băieţi. În curând or să încapă şi trei de 4 într-un 7!

Se uită la ceas. Fără douăzeci. Intră în hol şi cumpără recent apăruta carte a profesorului M., cel care avea să conferenţieze în sala aceea mare, apoi se orientă şi ocupă un loc mai în faţă. Era aproape pe trei sferturi plină de oameni de toate categoriile de vârstă. Era destul de cald înăuntru. începu să răsfoiască volumul pe care ar fi dorit să primească un autograf şi o dedicaţie. Pentru Iancu, cu mult drag, T.M., 4 iulie 1992.

Cosette intră şi ea în clădirea aceea mare, se opri în hol, unde cumpără cartea profesorului, apoi ocupă un loc la vreo trei rânduri în

spatele lui Iancu. Visase mult în după-amiaza aceea. Un vis frumos, în care inima sa nu-i mai aparţinea, fiindcă o dăruise pentru totdeauna Celui mai mare dintre toţi împăraţii pământului, împăratului Hristos. Venise aici, dar nu era aici. Plină de atmosfera minunată a trăirii sale, Cosette plutea.

Profesorul M. îşi făcu apariţia în aplauzele publicului care între timp umpluse sala. Profesorul, un tip robust, nu prea înalt, cu ochi ageri şi într-o permanentă observaţie a decorurilor sălii, păşi calculat şi se aşeză la pupitrul de unde avea să conferenţieze cu siguranţa pe care o avea când se aşeza la catedră. Nu avea nevoie de introducere.

Bună seara şi bine v-am găsit, dragi iubitori ai literaturii! Mă simt onorat de prezenţa dumneavoastră în număr atât de mare în această sală. Am fost întrebat odată în ce postură mă simt mai bine: ca profesor, ca ambasador cultural, când conferenţiez sau ca istoric al literaturii, autor de cronici literare etc. Am răspuns sincer că cel mai bine mă simt atunci când mă aflu la catedră, în faţa studenţilor mei, şi orice altă postură mă determină să fac eforturi pentru a-mi simţi interlocutorul. Ei bine, ca profesor nu mi se întâmplă niciodată lucrul acesta. Vine de la sine. Ca şi cum ceea ce vorbesc se creează atunci, pe loc, între mine şi studenţi. Văd că în seara asta sunt prezenţi aici mulţi dintre foştii mei studenţi, aşa că există un temei bun să credem că între noi nu va fi niciun fel de tranziţie. (Sala izbucni binedispusă în aplauze.)

Cine cunoaşte litografia din 1948 a lui M.C. Escher, Mâini care desenează, poate înţelege mai uşor titlul conferinţei mele. Cititorul de azi se întâlneşte cu cititorul de ieri. Mai este opera citită şi de unul şi de altul aceeaşi? Sau apar modificări, unghiuri noi şi surprinzătoare ale receptării? Ce este literatura? După cum spune un cunoscut profesor american, literatura este ceea ce te surprinde, ceea ce are o stranietate, adică îţi provoacă o nelinişte, întrebări de tot felul, pe care, cuprinzându-le în tine, te recuperezi din masa nesfârşită a cărţilor proaste. De aceea cred că astăzi a venit timpul să mutăm accentul dinspre o istorie a literaturii pe care noi o percepem sub forma tomurilor solide de tipul celor redactate de Thibaudet, De Sanctis sau G. Călinescu, către o istorie a receptării care este tot atât de spectaculoasă ca şi opera însăşi, dacă privim înspre secolele XVI-XVIII, dar nu numai. Evident, apar reacţii, însă ce lucru nou nu stârneşte

împotriviri? Gândiţi-vă la vestita Querelle. Anticii îşi susţineau punctul lor de vedere, iar modernii pe al lor şi gata cearta. Astăzi, toate aceste perspective au loc una lângă alta, dialoghează, se întâlnesc şi dau substanţă unei gândiri noi.

Pe vremea când eram student, încă se mai lucra la decupajul perfect al epocilor literare. Astăzi e nevoie de o privire de ansamblu, de o punere de acord a vocilor care interpretează aceeaşi partitură. De ce? Pentru că intrăm în posesia unei imagini întregitoare a literaturii române cu toate variaţiunile, cu toată gama de nuanţe pe care le implică o operă în timp.

Însă cum să înţelegem concret acest beneficiu? Putem începe de oriunde, dar, dacă aplicăm cronologic punctul nostru de vedere, ar trebui să începem cu secolul al XIX-lea, cu paşoptiştii, poate cu romanul postpaşoptist, adevărata creaţie şi primul moment în istoria ficţiunii româneşti. Dar să nu ne pripim. Literatura veche mai are încă multe de spus. E multă compilaţie, e adevărat, nu ştii unde se termină documentul şi unde începe momentul creator, însă există argumente, şi unii cercetători au speculat acest adevăr, în favoarea literaturii în textele vechi. Poate că în unele texte, autorii au introdus în mod conştient aceste divagaţii ficţionale, în timp ce, în altele, literatura apare involuntar.

Referindu-ne la Cazania lui Varlaam, de pildă, şi la literatura hagiografică, în general, putem afirma că ea configurează imaginaţia scriitorilor din secolul al XIX-lea. Are urmări, adică. Călinescu susţinea contrariul. Astăzi vedem că Vieţile Sfinţilor au fost citite cu mare interes, dar asta s-a întâmplat datorită structurii lor nuvelistice. E vorba, după cum bine v-aţi dat seama, de partea a doua a Cazaniei. Aceste vieţi de sfinţi sunt, în definitiv, nişte adevărate basme, iar minunile din ele au mişcat fără doar şi poate imaginaţia ascultătorilor la fel ca cele folclorice. Atmosfera este realmente copilărească, iar naivitatea celui care crede în astfel de întâmplări, probabil, tot atât de mare. Ce să zicem de Nicolae, un personaj mitologic, ale cărui fapte ţin de basm? Sau de Teodor Tiron, care ucide balaurul din acea pădure blestemată? Este destul de elocvent şi pot să vă spun, din proprie experienţă, că nici teologii nu mai cred în astfel de poveşti hagiografice. Am vorbit cu cineva avizat, care era de părere că aceste hagiografii s-au perpetuat cu atâta libertate, încât e mare nevoie acum

de o separare. Prea multă poveste. Doar să fie credinciosul cititor prea credul, din cale-afară de naiv.

Literatura poate să recupereze toate aceste date şi asta şi trebuie să facă, fiindcă aici nu e câtuşi de puţin credinţă, ci primitivitate. Să ne uităm la alungarea lui Simeon Stâlpnicul din mănăstire şi la aducerea lui înapoi! E aici o adevărată nuvelă pe care Varlaam o scrie cu o măiestrie demnă de un Neculce. Nu vreau să amintesc de minuni sau ciudease, cum li se spune în text, care sunt pure afabulaţii, de sfinţi cărora le este dat să îndure cele mai extravagante torturi, cum e cazul Sfântului Gheorghe. E prea mult, totuşi! Uneori, Varlaam şi alţi autori hagiografici îşi pierd măsura, fiindcă acest fantastic infantil este specific nu numai lui Varlaam, ci şi lui Dosoftei, lui Antim, lui Ureche sau Neculce, care au fost atraşi de poveştile cu sfinţi sau cu sihaştri.

Iar dacă urcăm cronologic, receptările se diversifică într-atât, încât uneori atrag atenţia mai mult decât opera în sine. Dar nu asta voiam să dezvolt, ci două exemple concludente din secolul al XIX-lea, căci, aşa cum spune un coleg de-al meu, totul începe în acest secol: relaţiile bancare, statul modern, literatura, poezia lirică. Slavici, în primul rând. Unii au considerat drept definitorii aceste direcţii, vorbind de forţă, de umor, de dimensiunea naţională a literaturii române în gândirea artistică a scriitorului, de eticism, de „realism poporal”, alţii au glosat pe marginea iubirii, au subliniat rolul „obsesiilor torturante”, au evidenţiat concepţia despre om sau au vorbit despre respectul faţă de sine însuşi, au reliefat componenta etnografică, au văzut mai mult decât orice implicaţiile tragicului. Nimeni n-a văzut considerarea pozitivă a banului în opera slaviciană, în Mara, cu precădere. Şi aprecierea favorabilă capitalismului, fiindcă Mara asta este, o capitalistă. împrumută cu dobândă, se asigură, contractează afaceri care să o avantajeze.

În al doilea rând, Eminescu. Se fac tot mai sonore azi voci care citează din gazetarul Eminescu. Este axiomatic faptul că pe Eminescu-poetul îl putem revendica, însă nu şi pe Eminescu-gazetarul. De ce? Trăim într-o epocă a toleranţei, când naţionalismele de orice fel ne fac mai mult rău decât bine. Direcţia noastră trebuie să fie cea pe care a deschis-o Dimitrie Cantemir, către Europa, către marea literatură, iar nu înapoi, la învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său, Teodosie.

într-o perioadă când ni se oferă recuplarea la filonul autentic al culturii europene, noi ţinem cu dinţii de o tradiţie care ne-a adus mai multă bătaie de cap, mai multă inflamare? Glasul strămoşilor şi al pământului, credinţa ortodoxă prevalează şi astăzi dând naştere unui naţionalism agresiv, cu toate ingredientele antisemite şi rasiste. Este şi pentru noi momentul ca viitorul să conteze mai mult decât trecutul! Dar pentru asta, trebuie abandonat acel Eminescu xenofob, cel care credea în rolul nefast al păturii superpuse, acel Eminescu şovin, plin de ură la adresa evreilor şi a tuturor acelor străini, greci, ruşi, austrieci şi alţii, care trăiesc pe teritoriul României, văzând numaidecât în ei potenţiali hrăpitori. Mai mult de atât, nu se pune problema să-l absolvim pe Eminescu de erorile sale de gândire, nici să-l interpretăm din perspectiva actuală de înţelegere a lucrurilor. Ar fi o absurditate să aplicăm astăzi viziunea sa politică şi ne-am condamna singuri, în sensul că ne-am şterge de pe harta politică a Europei, dar ne-am bloca şi participarea la patrimoniul cultural european. Singura şansă este să-l interpretăm pe Eminescu în contextul epocii sale, adică de a-i raporta ideile la cele ale timpului respectiv. Altfel, vom face din Eminescu o justificare pentru toate extremismele şi răbufnirile rasiste. Din nefericire, observ că Eminescu este considerat o cauză bună de către unii reacţionari, eurosceptici, oameni frustraţi de o viziune politică sau culturală autentică.

Vreau să înţelegeţi următorul lucru: că istoria critică scrisă la două mâini presupune o recitire permanentă a fiecărui text prin textele care există înaintea lui sau apar după el şi o modificare lentă şi continuă a literaturii în ansamblul ei. O istorie a receptării este şi o istorie a percepţiei, a sensibilităţii care suferă mutaţii. Ceea ce simţim noi nu se mai potriveşte cu ceea ce au simţit cei din secolul trecut, iar atunci când intervin distanţe mai mari în timp e şi mai problematic.

În timp ce toţi aplaudau, Cosette rămase încremenită în nedumeriri care îi implicau întreaga existenţă. în primul rând, nu înţelesese de ce profesorul M. se lansase în acel atac asupra literaturii vechi, în centrul căreia stătea Hristos.

Hagiografia ca poveste? Jitiile sunt basme? Asta înseamnă că nu există în ele Adevăr. După profesorul M., nu existau minuni, nu existau nici sfinţi, nu exista nici Adevăr. Dacă aceasta este noua direcţie a receptării, atunci nu. Da, ea, Cosette, vrea să fie o naivă care încă mai

citeşte vieţile Sfinţilor în lumina Adevărului care este Hristos. Şi minunile nu i se par exagerări, „fantastic infantil", „atmosferă copilărească", ci semnele unei lumi a cărei realitate tipul de receptare propus de profesorul M. nu pare să o intuiască.

Stimate domnule profesor, întrebă cineva din sală, avem în sfârşit posibilitatea, după atâtea decenii de comunism, adică de falsă receptare, să delimităm, să supunem judecăţii critice întreaga literatură. Cum s-ar spune, suntem în faţa adevărului critic şi nu ne rămâne decât să exploatăm această şansă. E adevărat? Şi cât de important este acest lucru pentru societatea noastră postdecembristă?

Este cât se poate de adevărat şi concludent. Comunismul a introdus false repere, iar noi ne străduim să valorizăm just o literatură amestecată. în acest demers este nevoie de multă energie, de tineri cercetători care să-şi asume acest rol cu seriozitate. Ceea ce observ la nivel universitar, însă, nu e în măsură să încurajeze o astfel de întreprindere. Interesul pentru literatură este în regres. Poate mă înşel, dar nivelul scade îngrijorător şi asta anunţă o criză a valorilor. Când nu are cine să înţeleagă valorile, să le apere, să le pună în circulaţie, atunci e clar că apar alte ierarhii, pseudoierarhii. Sunt nerăbdător să întreb peste zece ani care este literatura preferată de tineri, dar încep de pe acum să îmi dau seama că nu Arghezi sau Blaga. Istoria critică a literaturii este şi o istorie a unui Weltanschauung, a concepţiei asupra lumii pe care noi o avem în diferite momente, ieri, azi, mâine, în acest sens, idealul unui popor reflectat în literatură în tot adevărul său poate ajuta societatea noastră care traversează o perioadă dificilă politic, economic şi, mă tem, şi cultural.

Ce se va întâmpla atunci când noi, cititorii de azi (Cosette era aproape visătoare când spunea aceste cuvinte. Oare ea le spunea?), în graba noastră de a retrasa graniţele pe harta sfâşiată ideologic a literaturii, vom muta accentul, confiscând Adevărul? O literatură care s-a plămădit în Adevăr are nevoie să fie repusă în albia ei firească. Ideologia comunistă a mutat cursul izvorului creator, iar astăzi, în loc să existe minima decenţă a restabilirii acelei inechităţi, se judecă fără pic de onestitate o întreagă istorie, adică un document viu, fără de care noi nu putem să ne legitimăm. Aţi vorbit de asumare. Ce importanţă ar avea toată această istorie a creaţiei artistice, dacă spiritualitatea poporului român este atât de suferindă în discursul dumneavoastră?

Remarc faptul că noua receptare implică delimitarea de Adevăr. Despre ce este vorba? Despre o literatură fără Hristos?

În sală se produse rumoare. Iancu rămase pironit de scaun. Cine era fiinţa asta, care avea atât curaj să înfrunte un profesor universitar cu Hristos al ei? Bine, Hristos era important, nimic de zis, dar pentru ea părea un fundament fără de care nu e posibil nimic pe acest pământ. Şi Adevărul…

E o confuzie regretabilă, domnişoară, în tonul dumneavoastră (Care ton? Tonul era visător, fără nimic revanşard.). Adevărul de care îmi vorbiţi este cu totul altceva. Şi e discutabil. Literatura propune o lume asemănătoare celei reale, adică o lume-nelume, iar aici autoritatea o deţine adevărul estetic. Maiorescu a spus-o cel dintâi. Călinescu a demonstrat-o cu asupra de măsură.

Iar acest adevăr estetic poate justifica totul, nu-i aşa?

Evident.

Chiar şi păcatul?

Chiar. Nu spune Proust că cea mai profitabilă conjunctură pentru literatură este incestul? Apoi ne putem gândi la Nabokov, unul dintre cei mai importanţi teoreticieni ai romanului, cu a sa Lolita. Nu este oare vorba de seducerea unei nimfete de doisprezece ani? Vreţi cumva să cădeţi în aceeaşi ispită în care cad unii, satanizând tot ce nu-i bisericesc? Chiar înainte să vin aici, în oraşul dumneavoastră, m-am uitat pe Citind Lolita în Teheran, o carte ce conţine memoriile unei profesoare de literatură engleză la Universitatea din Teheran. Ea vorbeşte de poliţia moralizatoare care confiscă volume de literatură din librării, care interzicea tot ce era „occidental” sau în afara Coranului. Vi se pare potrivită atitudinea aceasta?

Sala îl aplaudă pe profesorul M. Pentru suita de argumente care nu puteau fi răsturnate. Era evident că cei care se opuneau libertăţii literaturii nu erau altceva decât fundamentalişti, habotnici, capabili de orice. Desigur, intervenţia visătoare a fetei nu trimitea la toate acestea, însă ea nu putea avea dreptate. Pierduse de când a început să spună primul cuvânt. Un astfel de profesor nu poate fi pus în încurcătură niciodată.

Eu iubesc literatura bună, rupse tăcerea Cosette, spre nedumerirea celor care o vedeau stând încă în picioare şi înfruntându-l pe profesor. Mai mult, simt că unele cărţi ating un nivel înalt, altele

sunt ele însele doborâte de mediocritate. Hristos mă ajută să-mi aleg cu grijă lecturile. Ştiţi în ce mod? (Aici profesorul M. se fâstâci şi privi spre sala amuţită). îl întreb: „Doamne, eu vreau să fiu cu Tine oriunde. Nu Te pot părăsi pentru nimic, cu atât mai puţin pentru o biată lectură în care Tu nu încapi". înţelegeţi? Şi atunci, lumina mă-nsoţeşte pretutindeni. Nu mi-e teamă de cărţi, numai că nu-L pot întrista pe Hristos, apropiindu-mă de un autor care-L huleşte. Dacă ar fi să-i spun unui tânăr cititor ce anume să aleagă, i-aş recomanda să-şi definească mai întâi criteriile. Fiindcă Hristosul pe Care-L avem în noi cere un corespondent pe măsură în lectura selectată. în ea trebuie să se regăsească Frumosul, Adevărul şi Iubirea, toate cu majusculă.

Iancu se întoarse şi rămase stană de piatră. îşi dorea să nu se fi întors. Era ea.

Chipul îi strălucea de o lumină nefirească, iar ochii îi străluceau aşa de tare, încât Iancu se temu să nu cumva să-nceapă să plângă, fiindcă toţi aceia din sală ar fi râs de ea. Avea o frumuseţe care-i inspira curajul de a lupta totdeauna şi până la moarte pentru acel Hristos al ei, de care vorbea atât de frumos. Vorbea ca despre un prieten, ca despre un cunoscut. „Fără El nu mă pot duce acolo, El mă îndeamnă, pentru El fac ceea ce fac". Şi el ar fi vrut să fie aşa, să aibă asemenea siguranţă, acea voce care era suflet şi vorbea de la sine, fără patimă, fără iritare, cu o blândeţe care-l dezarmase pe profesor.

Cred că totuşi, zise profesorul M., nu aţi înţeles că literatura este gratuită şi că ea se citeşte de plăcere. Nu citeşti pentru a dobândi un fel de a te comporta, aşa cum mi se pare că este vorba în cazul dumneavoastră, ci pentru a fi partenerul de dialog al cuiva. Dacă nu vă face plăcere, nu discutaţi. Aşa se întâmplă şi în realitate. Nu căutăm atitudini morale, pentru că adevărata literatură nu practică decât arta care transfigurează. Dacă ne aşezăm criterii etice, morale, atunci ne punem pe condamnat şi greşim. Literatura este liberă de toate prejudecăţile, iar un autor nu poate fi niciodată, dar niciodată condamnat. E adevărat că autonomia estetică suferă azi, însă noi, apărătorii ei nostalgici, ne vom opune celor care, ca dumneavoastră, încearcă să deschidă canonul, să-l forţeze din afară.

Poporul român are o literatură curată. Eminescu zicea „sănătoasă". Influenţele pătrunse la noi din Franţa au pătat voalul acesta curat. Toate aceste păcate cu disponibilitate estetică, atât de

elogiate astăzi de critica literară, nu ne sunt proprii. Modelul străin spre care am fost împinşi este unul care degradează, nu înnobilează. Consecinţele se văd astăzi când, iată, suntem gata să renunţăm şi la învăţăturile lui Neagoe şi la Vieţile Sfinţilor, în sensul că le expediem în zona ficţiunilor. Dar Adevărul? Ce facem cu El?

Adevărul, domnişoară, nu are de-a face cu literatura. Sunt două sertare separate. Dacă vreţi să credeţi în Adevăr, duceţi-vă la biserică şi acolo veţi fi consiliată în privinţa asta!

Sala îl aplaudă iarăşi pe profesorul care ieşise magistral din problema asta încurcată cu Adevărul. Ce treabă avea Adevărul în conferinţa asta? Ce legătură avea Adevărul cu literatura? E de neînţeles câtă ambiţie poate avea tânăra aceasta, susţinându-şi punctul de vedere.

Literatura adevărată, domnule profesor, spuse zâmbind Cosette, nu are justificare fără Adevăr. Adevărul estetic este insuficient. Gândiţi-vă bine, cineva poate imagina un roman în care ponegreşte poporul român, emite teorii false cu privire la originea acestuia şi îl scrie bine, îl scrie excepţional. Ce facem? îl premiem, îl punem lângă marii scriitori, îi canonizăm scrierea? Talentul, vă întreb, poate fi folosit în orice sens? Sau există în acest spaţiu cultural anumite repere, devenite astăzi incomode, şi noua receptare tocmai în asta constă, în a le muta în locuri ascunse, de unde să nu se vadă?

Eu cred că talentul poate justifica orice. Nichita Stănescu a fost un beţiv. Dar ce are a face cu poezia lui minunată? Vedeţi? Aici greşiţi, domnişoară, în faptul că amestecaţi opera cu biografia. Inserţia biografică este prea puţin importantă, aş spune chiar deloc, în valorizarea operei. Apoi, un scriitor poate să se ia de gât cu Dumnezeu. îl împiedicaţi dumneavoastră? Unii dintre romantici chiar aşa au fost numiţi: „dărâmătorii de ceruri". Dar asta nu înseamnă nimic. Un personaj poate fi homosexual, ştiu că asta deranjează tare în România, în Occident nu se întâmplă la fel, dar asta nu presupune că el nu este pertinent din punct de vedere naratologic, estetic. Exact, se poate scrie o carte despre îngeri, dar se poate scrie o carte despre draci. Sincer, mie îmi plac cărţile care le combină pe acestea două (cei din sală zâmbiră cu pătrunzător respect faţă de flexibilitatea ideilor maestrului).

În acest caz, domnule profesor, promovaţi o literatură ce se află

la ani-lumină de sufletele noastre. Dacă valorile acestui popor rămân neconfiscate de noile idei, atunci literatura de care vorbiţi nu empatizează cu gândirea românească. De ce să citim o literatură care ni-L ascunde pe Dumnezeul nostru, punând în locul Lui tot felul de măşti, de aparenţe? De ce să citim o literatură care nu aminteşte de martirii noştri sau căreia îi este ruşine de sfinţii noştri? Doar aşa, pentru că este recomandată de dumneavoastră? Dar dumneavoastră credeţi în Hristos? îl iubiţi? Consideraţi că El şi numai El este Adevărul sau aveţi o opinie separată?

Sala se împărţi. Cei mai mulţi erau de partea profesorului. Totuşi, conferinţa deviase. Nu putea să-i spună cineva să tacă şi să se aşeze? Ce, numai ea era în sală? Prea se credea importantă! Să vorbească cineva abilitat, un bărbat, un profesor, nu o tinerică gata s-o ia vântul dacă sufla mai tare.

Domnişoară, zise profesorul M., eludând răspunsul direct, insistaţi prea mult cu poporul român. Uitaţi, eu nu am nimic cu poporul român. Dar oare suntem noi cu adevărat un popor? Dumneavoastră ştiţi ce mulţime de neamuri s-au perindat pe-aici, prin părţile noastre? Avem noi siguranţa că suntem ceea ce numim popor? Mai degrabă nu.

Greşiţi fundamental, domnule profesor! interveni prompt Iancu Mercheşanu.

În sală se creă un moment de haos. Imediat se restabili liniştea. Devenea tot mai interesant.

Cine sunteţi dumneavoastră? întrebă politicos profesorul M..

Mă numesc Iancu Mercheşanu. Sunt maistru schelar la Şantierul Naval.

Domnişoară… Cum vă numiţi dumneavoastră?

Cosette Minescu.

Aa! exclamă profesorul M., plăcut surprins. Numele celebrului personaj al lui Hugo din Les Miserables. Domnişoară Minescu, iată, începeţi să repurtaţi uşoare victorii. L-aţi câştigat pe acest tânăr domn de partea dumneavoastră. Domnule

Mercheşanu, iată, o sală întreagă aşteaptă să audă de la dumneavoastră cine este poporul român. Numele dumneavoastră este tipic ardelenesc. De aici ne vin marii profeţi şi vizionari.

Domnule profesor, zise Iancu fără să se oprească asupra ironiei

fine cu care profesorul îl atinsese, poporul român nu are nevoie să se întrebe cine este. Poporul este şi atât. Dacă are cineva îndoieli cu privire la identitatea sa, aceasta intră într-un alt domeniu de competenţă.

Profesorul zâmbi. Zâmbi şi sala. Mercheşanu continuă.

Este însă foarte important să ne sincronizăm. Nu zic cu Europa, ci oamenii simpli cu elitele. Dacă dumneavoastră spuneţi că noi nu suntem un popor, iar eu spun că suntem, al cui cuvânt va avea impact mai mare asupra conştiinţei ascultătorilor, fie ei şi din sala asta? Fireşte că dumneavoastră sunteţi privilegiat. Cu toate acestea, nu aveţi dreptate. Adică e legal, dar nu legitim. Ca jafurile care se petrec la noi în ţară. în acest sens, vorbim de autoritatea care girează un neadevăr. Dumneavoastră ar trebui să ştiţi cel mai bine că în faţa poporului român trebuie să stăm drepţi, aşa cum spunea Petre Ţuţea. Asta observ: lipsă de respect faţă de popor, pe toate planurile. Faptul că Eminescu este atât de blamat, lucrul acesta mă doare nespus, este un simptom al derapajului cultural care s-a abătut asupra noastră. Noi aşteptăm să veniţi cu soluţii şi dumneavoastră spuneţi că noi nu suntem un popor? Este lipsit de eleganţă.

Cu Hristos este la fel, domnule profesor, zise Cosette, acompaniindu-l pe Iancu. îl daţi la o parte din literatură, iar asta nu este frumos. O literatură în care nu încape Hristos este o literatură măruntă, mizerabilă, fără viitor. Cu Hristos, literatura are sens. Hristos, în Care acest popor a crezut de la bun început, nu poate fi abandonat ca o vechitură, ca un lucru prăfuit. Cum este asta? Ne întâlnim de sărbători ca nişte creştini şi sărbătorim Naşterea şi învierea lui Hristos în familiile noastre, dar când e vorba de literatură, Acelaşi Hristos devine lucru de ocară. Cu o literatură plină de Hristos nu putem intra în Europa? Nu-i nimic. Nu mai intrăm. E mai bine aşa. Să rămânem cu Hristos în literatura noastră, iar Europa, dacă ne vrea, aşa să ne primească: plini de Hristos.

Profesorul M. se ridică şi o aplaudă pe Cosette Minescu. Sala, nemişcată, ar fi vrut să aplaude, dar se temea ca nu cumva profesorul să aplaude ironic.

Ţineţi la punctul vostru de vedere şi e bine. Mă bucur că v-am întâlnit şi aş dori să continuăm, însă orele sunt înaintate şi…

Fusese o conferinţă inedită. Sala aplaudă îndelung. Cartea

profesorului M. se vându nesperat de bine. Se făcuse coadă pentru autografe. Lui Iancu îi pieri dorinţa de autograf. Cosette ieşi şi ea.

În ce parte mergeţi, domnişoară Minescu? întrebă Iancu emoţionat.

Spre Hipodrom. Spune-mi simplu, Cosette.

Aş putea să te conduc până acolo? E trecut de zece…

Pe Regală era puţină lume. Probabil, cei mai mulţi erau pe Esplanadă, privind înspre valurile înnoptate ale Dunării.

Îţi mulţumesc! Hristos ne poartă de grijă tuturor. Şi mă bucur că ai intervenit, zise Cosette, păşind uşor pe asfaltul inundat de lumina galbenă a felinarelor. Chiar mă gândeam că sunt singură împotriva tuturor. Simţeam că sala ţine cu profesorul M., dar nu mă interesa. Chiar de-ar fi fost două săli împotriva mea, tot nu m-ar fi interesat. Gândeşte-te, cum puteam să las numele lui Hristos să fie prigonit?

E de datoria fiecărui iubitor de literatură să intervină, însă se pare că mulţi nu au criteriile fixate şi bâjbâie după diferite melodii ale cuvintelor.

Ai fost la înălţime. Mi-ai dat curaj să spun acele cuvinte. Sincer, mă simţeam neputincios. Eu îl iubesc pe Eminescu, dar n-am putut să-l apăr aşa cum L-ai apărat tu pe Hristos.

Îl iubeşti pe Hristos?

Îl iubesc. M-ai convins să-L iubesc, Cosette.

El stă acum în inimile noastre şi Se bucură nespus. Simţi că Se bucură nespus?

Simt. De ce mă întrebi? Nimeni nu m-a întrebat aşa vreodată.

Pentru că dacă n-ai simţi, zadarnic am sta unul lângă altul. Este prea puţin să mă conduci acasă. Dar, când inima ta bate pentru Hristos, este un motiv suficient pentru a mă conduce acasă. înţelegi?

Iancu simţi că lumea se învârte cu el ca un carusel cu imagini în mijlocul cărora se afla, ce ciudat!, chiar inima sa. Poate sunt lucruri nemărturisite, poate sunt gânduri pe care nu le poţi împărtăşi, poate ai visuri pe care le crezi numai ale tale şi nimeni nu te poate desprinde din trupul lor compact, căci, dacă te-ar desprinde, te-ar desfiinţa, câtă vreme tu nu însemni nimic fără visurile tale. Prin sine se purta un vis de lumină sau sinele său era trăit sau purtat de visul acela pe care, dacă l-ar fi avut ca pe un punct de orientare, ar fi strigat: Evrika! Dar

poate că era şi poate că visul nu înseamnă numaidecât un gând efemer, ci, dimpotrivă, poate că e tocmai o zare a sufletului, un tip de înţelegere a realităţii, pe care altfel n-ai pătrunde-o decât în categoriile ei logice, raţionale. Dincolo de raţiune există şi altceva, o altă lume, un cu totul (?) alt univers, o oglindă a propriei vieţi în care te vezi aşa cum nimeni niciodată nu-ţi poate arăta cine eşti. Poate că visul înseamnă o recuperare, o restituire a propriei identităţi, a gândului tău definit în polidimensionalitatea sa, în complexitatea dezvoltării sale din momentul în care se întrupează în sine, se adună ca un morman de fire extrem de subţiri şi volubile într-un fel de ghem viu cu irizaţii neobişnuite, ce par mai degrabă vascularizări ca ale unui corp viu. Cât de frumos e să visezi! Echivalează cu a trăi!

Iancu visa şi, ca urmare a trăirii lui atât de adânci, se pomeni că zise întocmai ca un personaj de basm:

Îmi vine să te iau de mână, Cosette.

Ia-mă! rosti ea şoptit.

Şi o apucă firesc de mână, simţind o fericire mai puternică, pentru că teritoriul în care se regăsea era mult mai amplu, era un spaţiu al visurilor lor, nu doar al unui vis, ci al unei întâlniri de idealuri într-o realitate aproape neîncăpătoare. Există realitate, există vis, există umanitatea plină de vis şi realitate, dar ceea ce simţeau ei erau o comuniune a celor două expresii de viaţă, încât cele două mâini formau o punte de legătură, o trecere a vieţii dintr-o parte în alta fără blocaje.

Nu pot să spun tot ceea ce simt, Cosette.

Cosette îi făcu semn să tacă, ducându-şi un deget la gură. Iancu zâmbi şi porni într-o călătorie minunată pe care şi-o imaginase de când era copil. Se pomeniră pe faleza Dunării. Vapoare acostate, vaporaşe, bărci cu motor, şalupe, magazii plutitoare, sălcii (ah! ce sălcii frumoase!) şi un cer senin plin de stele clipocind în aceeaşi cadenţă cu valurile fluviului. Din când în când se distingeau ţipetele stinse ale pescăruşilor, ca şi cum cineva ar fi strigat dintr-un ţinut tare îndepărtat.

Zări tot mai clar luminat pavilionul unui vapor turcesc interminabil care străbătea fluviul pe mijloc ca un miraj. îl priviră o vreme, apoi o auzi ca prin vis recitând din Cartea cu Apolodor şi o ascultă înfrigurat:

„A fost un drum fermecător: în zare niciun fir de nor,

Doar culmile gheţarilor,

Şi pescăruşi, rotind în zbor,

Şi apa, unduind uşor,

Şi vântul lin, ca un fior…

Plutea vaporul METEOR încetişor, încetişor,

Plutea pe-o luminoasă cale De aureole boreale,

Plutea pe unde de fosfor Şi-l străjuia, ocrotitor, înaltul cer multicolor."

După o pauză lungă, care îngădui vaporului să dispară cu totul în pânzele nocturne ale fluviului ca şi când n-ar fi existat vreodată, deşi exista, pentru că el îl simţea real, prins de-a dreptul şi incontestabil în trupul miraculos al acelui moment, îi zise:

Îţi place Gellu Naum?

Îmi plac poeziile pentru copii. Nu oricine are har să le scrie.

Ai încercat să scrii vreodată poezii?

De mică scriu un poem care nu se mai termină. îl voi numi Poemul iubirii veşnice. Mi se pare cel mai potrivit titlu. Ce părere ai?

Dar nu am citit niciun vers din el, spuse uluit Iancu. Abia dacă îi ştiu titlul…

E imposibil să nu fi citit niciun vers. E imposibil!

Iancu auzi în trecere pe cineva vorbind greceşte foarte aproape de el în oraş era o comunitate importantă de greci şi brusc i se păru că se află în altă ţară, mai degrabă pe un ţărm mediteranean, într-o lume necunoscută şi cunoscută în acelaşi timp.

Ce liniştită e noaptea asta! se trezi spunând.

E plină de farmec! Nu poţi uita o astfel de noapte!

Iancu se gândi la Poemul iubirii veşnice, apoi imediat îşi aduse, nu ştia de ce, aminte de momentul în care aştepta pe peronul gării şi trenul intra, apoi chipul acela care s-a ivit, ochii aceia…

Cosette, dacă mă uit în ochii tăi…

Luna lumina destul de tare şi se întindea ca o linie flexibilă de argint pe suprafaţa apelor. Cosette se uită spre Iancu, iar el primi reflexia aceea caldă a ochilor ei ca pe o încredinţare a unui drum pe care îl avea de străbătut şi de la care nu putea să se abată dacă voia să fie fericit. Pentru unii fericirea înseamnă un nume, pentru alţii familia, pentru alţii ţara, pentru alţii Hristos. Pentru el fericirea erau toate la

un loc, un vector care concentra toate forţele acestea într-o unitate, într-un echilibru pe care nu şi-l putea explica, dar pe care îl trăia nemijlocit. Poemul iubirii veşnice…

După un timp, Iancu s-a mişcat, retrăgându-şi privirea ca apele în timpul refluxului. Cei doi mergeau prinşi de mână, fără să scoată un cuvânt. Nici nu era nevoie. Inimile lor erau păsări uriaşe care zburau spre Hristos. în faţa scării blocului se despărţiră. Iancu o luă greşit pe drumul cel mai lung. Ieşi în Barieră, merse pe Calea Călăraşilor, intră pe Griviţei şi la prima intersecţie făcu la dreapta. Acasă făcu ceea ce nu mai făcuse de multă vreme. Se puse în genunchi şi începu să se roage cu lacrimi la icoana Mântuitorului răstignit pe cruce. De când îi murise mama, se certase cu Dumnezeu. Acum Cosette îl împăcase.

Capitolul 16

Discursul memorabil al Getei în centrul vechi al oraşului, lângă statuia împăratului Traian, atrage auditoriul

Grupul celor 14 vizitase Şantierul Naval. Directorul îi dusese prin toate secţiile, halele, vorbindu-le de istoria fabricii. Aici se lucraseră pescadoare uriaşe. Şi inox, mult inox. Vapoarele construite în România erau ieftine şi bune, de aceea se lucra în trei schimburi şi uneori nu se reuşea, deşi se făceau ore suplimentare, acoperirea cererii pe piaţa internaţională. Un vapor pe lună. Asamblat gata, dat la apă, probat şi trimis. Ca la uzina Progresul, unde erau pe rol 150 de contracte cu diferite ţări.

Ultima zi din programul vizitelor era destinată unei excursii cu vaporaşul pe Dunăre, de unde avea să se ajungă în Insula Mare, o zonă cu un potenţial agricol imens. Cei 14 fură încă o dată impresionaţi. Dacă un singur oraş are atâtea posibilităţi, atunci, la nivel naţional, este ceva incredibil. „România este o putere!” Scheib îşi luă ultimele notiţe. în capul său raportul era gata. Mai rămânea să-l aştearnă pe hârtie.

Pe la patru după-amiaza, cu o oră înainte ca grupul lor să se întoarcă în oraş, Geta nebuna îşi făcu apariţia în centrul vechi. De vreo două zile n-o mai văzuse nimeni. Ajunsă lângă statuia împăratului Traian, era atracţia tuturor turiştilor care aveau program de voie până la nouă seara, când începea festivitatea de închidere a Festivalului, cu focurile de artificii. Fuseseră de dimineaţă în staţiunile oraşului, la Blasova, peste Dunăre, la Lacu-Sărat. Apoi pirotiseră pe bănci până acum, când nebuna îşi începuse numărul.

Stimaţi cetăţeni ai patriei! Ne-am adunat aici, în ziua aceasta deosebit de importantă, ca să ne privim în ochi mai bine. Priviţi-l pe împăratul Traian, care a zăbovit pe plaiurile noastre, şi veţi vedea că împăratul, de când e el pe la noi, nu a avut curaj să ridice privirea din pământ.

Se gândeşte la ceva! îndrăzni unul mai glumeţ.

Cum să mai fure ceva după aici! Adăugă imediat altul, în acelaşi ton vesel.

Dar cum poate să fure când tot oraşul e cu ochii pe el? zise un bărbat care avea alură de neamţ. Doar e în centrul atenţiei. Nu trecem în fiecare zi aproape pe lângă el?

E foarte viclean! La hoţii nu-l întrece nimeni. Se face că-i filosof şi el e hoţ sadea!

Stimaţi cetăţeni! Astăzi se fură cu artă. împăratul Traian zice: „Uite, doar mă vedeţi tot timpul, n-am nimic de ascuns!", şi în timpul ăsta el fură. De ce fură? Pentru că Imperiul Roman stă gata să se prăbuşească din lipsă de fonduri. Şi vine împăratul Traian cu aur şi argint românesc şi Imperiul se echilibrează şi cetăţenii Romei nu mai plătesc impozite.

Mulţi traduceau cuvintele nebunei. Alţii intraseră în jocul ei. Era o nebunie, ştiau bine, dar era frumos să o faci pe nebunul măcar o dată în viaţă. Parcă te simţeai mai liber, măcar te relaxai cu adevărat. Şi doar erau în vacanţă.

Ce dracu', Geto, te-ai apucat să ţii lecţii de istorie contemporană? întrebă un individ plinuţ şi asudat.

Să trăiţi, tovarăşu' miliţian al Imperiului! Da! Pentru că la şcoală nu se mai învaţă decât de bine de împăratul şi am văzut că toţi ţin cu împăratul Traian. Şi, ca să fie un echilibru, eu m-am hotărât să nu ţin!

Cum ai ieşit tu de-acolo?

Cu iarba fiarelor, tovarăşe! Creşte pe malul stâng al Dunării!

Tovarăşul miliţian vru s-o înhaţe, dar se temu să se işte vreun scandal acum, la finalul fericit al Festivalului. Se mulţumi să rămână şi el printre spectatori. Avea să i-o plătească Getei cu vârf şi îndesat!

Stimaţi cetăţeni ai patriei noastre vândute şi trădate în multe şi felurite chipuri! Iată, Dumnezeu aşteaptă să distrugeţi fabrica păcatelor şi să vă spovediţi cât mai grabnic, altfel Dacia Felix va deveni Dacia morienda. E ultimul avertisment pe care-l trimite Domnul nostru

Iisus Hristos poporului român. Se sting luminile în oraş una câte una şi în curând vine întunericul cel mare. Ce ne facem noi că n-avem decât o pasăre de lumină?

Şi Geta nebuna începu să cânte cu o voce spartă: „Mântuieşte, Doamne, poporul Tău şi binecuvântează moştenirea Ta. Biruinţă binecredincioşilor creştini asupra celui potrivnic dăruieşte şi cu Crucea Ta păzeşte pe poporul Tău!" Lumea se dădea la o parte din calea ei, iar ea trecea, făcând semnul crucii în dreptul lor. Ajungând în faţa tovarăşului miliţian, se opri şi strigă:

Cine înjură pe Domnul Savaot, moare ca un câine!

Tovarăşul scrâşni din dinţi, apoi ieşi imediat din mulţime şi se puse să aştepte de departe, pe o străduţă, s-o vadă pe nebună. Iar nebuna nu întârzie prea mult. Venea spre el. Râse nervos şi scurt. Era şi vremea! Geta asta îl băgase în boli cu sclerozeniile ei. „Ce moaş-sa pe gheaţă, nu mai exista nicio frică în oraşul ăsta?" Fiecare îşi făcea de cap. „Hai să ne jucăm de-a nebunii! Las' că scoatem noi piticii din cap şi lăsăm raţiunea limpede ca un strop de apă de izvor! Dacă cetăţeanul nu ştie de frică, atunci el îşi închipuie că poate face ce-i trece prin dovleacul lui prost şi ne trezim cu tot felul de idei. Păi, nu era bine când partidul făcea ordine şi nu lăsa pe nimeni să gândească, ci el însuşi gândea pentru toţi? Ba da. Era, cu siguranţă! Acum e haos. Şi e bine să fie haos? Nu e bine. Atunci, să punem mâna pe nebună şi să şmotruim cu ea pe jos, ca să nu-i mai ardă ei de poveşti cu împăratul Traian. N-avem altă treabă decât să stăm de vorbă cu împăratul Traian şi să vorbim în stânga şi în dreapta. Iar ăia să stea gură cască şi să asculte. Mai bine se duceau la muncă. Stăm şi ne plimbăm, ne ţinem de festivale şi de petreceri, iar statul pierde. De-aia partidul îi punea pe toţi la muncă şi nu mai era timp de gândit la prostii. Pe un om serios nu-l ascultă, dar o ascultă pe smintita oraşului."

Geta venea uşor, însemnând cu crucea de lemn pe care o ţinea în mână clădiri, oameni, autobuze. Dacă-i va da una în plex o va lăsa lată pe caldarâm. Nu era bine. Cine ar fi dus-o la secţie? Dacă o lua de braţ, ar fi făcut scandal şi stârnea iarăşi lumea. Cum, dar, să procedeze cu nebuna?

Geta intră pe străduţă şi părea a nu-l vedea. îşi continua mersul şi însemnatul cu crucea pe toate gardurile. Tovarăşul se relaxă când văzu că Geta vine singură spre el. Avea să fie simplu. Ajunsă în dreptul

lui, îl însemnă cu crucea şi tovarăşul rămase perplex. Se uită în dreapta, apoi imediat în stânga şi răcni. Apoi se puse în genunchi şi pipăi locul unde văzuse picioarele goale ale nebunei stând acum câteva clipe. Se frecă la ochi, se ciupi. Aşa ceva nu i se întâmplase în viaţa lui. Era lucru necurat, drăcesc. Ce-i spusese partidul că dracul nu există? Uite că există! Nebuna de Geta e dracul în carne şi oase, dac-a reuşit să facă treaba asta să bage frica în el, cel ce a băgat frica în mulţi. Dispăruse, pur şi simplu, din faţa ochilor lui. îl înnebunea de-a dreptul că era pus în situaţia de a crede în blestemăţii de astea şi faptul că nu putea să spună nimănui. Cui puteai să-i spui: „Ştii, nebuna mergea pe lângă mine şi deodată a dispărut!"? „Te-ai scrântit, tovarăşe. Mergi şi-ţi fă un control la doctorul Băleanu!"

Capitolul 17

Cerşetorul desprins parcă dintr-un roman al lui Dickens. Cateheza din seara de duminică din Biserica Sfântul Ierarh Nicolae

Pe la ora cinci după-amiază, în faţa Bisericii Sfântul Nicolae se instală un cerşetor obişnuit pentru mulţi dintre credincioşii parohiei Sfântul Nicolae. Parcă făcea parte din atmosfera de familie a bisericii. Un cerşetor spuneau comuniştii de dinainte de '89 reprezintă anomalia pe care o creează Occidentul, gândirea putredă a capitalismului. Pentru cealaltă tabără politică, cerşetorul reprezintă stadiul în care am fost aduşi noi, românii, după cincizeci de ani de comunism. Deci, şi unii şi alţii îl aruncă pe cerşetor în curtea duşmanului politic. Poate că cerşetorul este de vină până la urmă, şi el este, fiindcă nu a rezultat dintr-un program politic, nu, nu, cerşetorul s-a… autoinventat.

Era greu să-i ghiceşti vârsta cerşetorului. Să fi avut peste patruzeci de ani, aproape cincizeci, trecut de cincizeci? O barbă rasputiniană îl făcea să semene cu un rus turmentat de alcool (sau de condiţiile de trai din România?). Cu o statură potrivită, subţirel, îmbrăcat nepotrivit pentru acest timp călduros de iulie, cu pantaloni verzi de pâslă şi bocanci tociţi în picioare, fără şireturi, cu o cămaşă fără nasturi care se prinsese aiurea sub puloverul gros de lână, cerşetorul sugera un model de sărăcie şi atrăgea mila trecătorilor. Pe sub fes îi ieşeau într-o dezordine totală şuviţe încâlcite, de un blond spălăcit, murdar, umbrindu-i trăsăturile şi ascunzându-i adevărata vârstă. Nu privea pe nimeni în ochi sau, cel puţin, credincioşii, care intrau în biserică şi dădeau de el la intrare, îl întâlneau de fiecare dată

privind în jos şi bălăbănindu-se ciudat. De unde ştia că se apropie cineva? Se aud paşi, se văd umbre, mişcări.

Părintele P. ţinea obişnuita cateheză de duminică seara. La ora şase începuse Paraclisul Maicii Domnului, iar acum părintele stătea pe un scăunel în faţa celor prezenţi (destul de mulţi) şi vorbea. Iancu venise alături de Cosette. Se întâlnise cu ea ca din întâmplare. Iancu ştia că întâmplare nu există şi că nimic nu e întâmplător. Orice întâlnire este justificată într-un sens pe care noi îl putem simţi nemijlocit sau reflectându-se în oglinda interioară după un timp, într-un anumit moment când totul devine clar, minunat de simplu şi adevărat. Nici nu ştiuse să salute, îi spusese „Bună ziua!", apoi „Sărut mâna!", se fâstâcise, se înroşise. Celelalte două fete care erau cu ea râdeau de-a dreptul, iar ea era plină de un farmec de neatins. Cum să-i spui? Păi, unei astfel de fiinţe îi spui: „Te rog să mă ierţi că te-am văzut, că te văd, că mă uit la tine atât de uluit, dar îmi pare pur şi simplu bine că eşti, că te-am întâlnit, că am întâlnit pe pământul ăsta o fiinţă ca tine. Puteam să nu văd, să nu întâlnesc, şi atunci totul ar fi fost obişnuit, aş fi mers acasă pe acelaşi drum pe care-l ştiu de-atâta vreme, dar te-am întâlnit şi mi-e tot mai greu să găsesc drumul spre casă, poate mi-e imposibil, nu ştiu dacă mă înţelegi, dar trebuie să mă crezi. Acum lucrurile sunt aşezate altfel în inima mea, tu trebuie să ştii mai bine, fiindcă totul se întâmplă din cauza ta, din momentul acela, când te-am văzut coborând din tren. Nu pot să-ţi spun în cuvinte mai mult şi nici cuvintele acestea nu pot să le vorbesc, pot să le ţin în ochi ca să le vezi şi tu. Atât."

Cosette se apropiase de el şi îl apucă de mână. Aceeaşi mână cu care el o ţinuse seara până în faţa scării blocului. Auzise doar ca prin vis:

Dacă vrei să auzi un punct de vedere pertinent, vino la ora şase la Biserica Sfântul Nicolae!

Şi venise. Văzu de departe mâna murdară a cerşetorului întinzându-se spre el. Când ajunse în dreptul lui, se miră de cât de gros era îmbrăcat pe căldura aceea de cuptor. îmbrăcat gros şi şifonat aşa cum nu mai văzuse vreodată pe cineva. Deşi cerşetorul părea să privească în jos, Iancu se simţi studiat intens în toate detaliile, fapt care-i produse instantaneu o indispoziţie pe care nu ştia cum s-o catalogheze. Era silă? Stinghereală? Teamă? Nu, teamă nu era. Mai

degrabă un sentiment de repulsie pe care-l simţi faţă de omul care nu se sfieşte în a te studia, chiar şi atunci când tu ai priceput ce face. Privi mai atent spre cerşetor, dar nu văzu nimic mai mult decât văzuse. Poate doar… poate doar că i se părea cunoscut de undeva, însă era posibil ca memoria să-i joace feste. Intră în biserică.

Un punct de vedere pertinent! Da, voia să audă aşa ceva, mai ales că, oriunde ascultai, cuvintele răsunau goale. Pustietatea îl făcea să se retragă, să se izoleze. Dacă vorbeai, erai ironizat, dacă nu vorbeai, treceai drept subversiv. Societatea te obliga să joci unul dintre rolurile de pe catalogul de oferte. Un punct de vedere pertinent! Asta înseamnă normalitate. Despre asta vorbea părintele.

Putem să ajutăm pe cineva în măsura în care suntem dispuşi să suferim pentru acel om. Dispoziţia noastră de a suferi este posibilitatea de a schimba lumea. Restul e reţetă ideologică. Pentru o lume nouă, o lume în schimbare, o viaţă nouă, toate acestea reprezintă publicitatea care i se face unei doctrine, unui program ideologic. Adevărata schimbare e transfigurare, iar aceasta nu poate veni decât de pe urma suferinţei. Suferinţă de bunăvoie sau suferinţă de nevoie. Până acum a fost o suferinţă silită. Noi nu am vrut-o şi am primit-o ca pe un medicament amar: ni s-a ţinut gura descleştată şi ni s-a turnat pe gât. Am ţipat, am leşinat, ne-am văitat, am înjurat, am avut şi noi cedările noastre, dar în final am înţeles că ne-am vindecat. La Gherla, Piteşti, Târgşor, Aiud, Jilava, Sighet, Mislea, la Canal, peste tot în ţară, închisorile s-au transformat în spitale duhovniceşti, în care noi nu am fost deţinuţi, ci doar pacienţi internaţi pentru o perioadă mai lungă sau mai scurtă, în funcţie de afecţiunile noastre. Renunţarea la sinele nostru cel mincinos a necesitat un tratament amar. Dar la final, cine a rezistat s-a regăsit pe sine, cel adevărat, în Hristos. Acum a sosit un timp în care trecutul, dacă-l ţineţi la îndemână, vă va fi de mare ajutor. Ţineţi minte! România pe care o vedeţi azi e doar începutul unui mod de a vedea lucrurile, ale cărui consecinţe nu le putem exprima decât estimativ. Mi se pare că este multă înşelare, tot mai multă, iar asta provoacă tulburare, confuzie. Copiii mei dragi! Totul este într-atât de bine regizat, încât unii se fac că sunt responsabili de conducerea ţării, iar alţii intră în acest joc al aparenţelor, căzând victime unor promisiuni, „deşarte idealuri”, cum spune poetul, care nu se vor împlini, cu toate că par de atins. Am înţeles rapid că ceea ce s-a întâmplat în 1989 a fost doar o lovitură de stat, prin care s-a efectuat

un transfer de putere în favoarea celor care au dat garanţii că vor conduce ţara pe linia impusă, pe noua linie. Apusese o epocă. Nu s-a întâmplat doar cu noi, ci în tot sud-estul Europei. Eliberarea de jugul dictaturii este în fond o temă care ni s-a fixat şi în jurul căreia noi trebuie să ne rotim ca fluturii de noapte atraşi de becul aprins. Cine aprinde becul? De ce se aprinde? În ce parte trebuie să privim? Aşa ni se va întâmpla dacă nu căutăm adevărata Lumină, ci ne lăsăm călăuziţi de luminile mărunte construite de mintea întunecată a oamenilor. Vom fi duşi în rezervaţie!

Părinte, întrebă un tânăr, cum puteţi să vedeţi toate lucrurile astea pe care eu, sincer să fiu, nu le bănuiam? Fiindcă privesc în jurul meu şi văd o societate care funcţionează normal, tramvaiele circulă, oamenii se duc la serviciu, sunt petreceri, adică, ce vreau să spun?, există o mulţime de indicii că nimic atât de grav nu se întâmplă. Sfinţia voastră ne avertizaţi de fiecare dată. De ce nu intră întreaga societate în alertă?

Ai dreptate, fiule! în jur e prea multă linişte. Mersul lumii este unul, iar eu vorbesc contra lui. De ce fac asta? îmi doresc foarte mult să vă scot din lumea imaginată de alţii după criterii care nu vă avantajează deloc: nici exprimarea opiniei, nici libertatea gândirii, nici credinţa în Dumnezeul cel adevărat Hristos, nici dragostea de ţară, de pământ şi de strămoşi. Vreau să vă fac să înţelegeţi că Hristos e singurul care poate da ceea ce voi căutaţi, iar ceea ce vi se dă azi este nada care atrage prada. Voi sunteţi prada. Sunteţi pregătiţi treptat să fiţi sacrificaţi. Iar tot acest miraj este posibil doar prin îndepărtarea de Hristos. M-ai întrebat cum de văd eu lucrurile acestea. Le văd pentru că am experienţa atâtor ani petrecuţi într-un fel diferit. întrebaţi pe oricine a trecut prin temniţele comuniste şi veţi vedea că această suferinţă a născut înţelepciune. Dar în Hristos, fiindcă, de nu era Hristos, noi nu am fi avut niciun dram de înţelepciune. Iaca aşa e cu vederea! Voi sunteţi fragezi şi privirea voastră trebuie orientată. Dar numai în Hristos! Pricepeţi? Aici e lupta: eu vă spun să vă potriviţi vederea cu Hristos, iar alţii vă spun să vă potriviţi vederea cu Europa. Liniştea pe care o vezi tronând azi este o linişte falsă. Aşa ar fi trebuit, ca toată societatea să intre în alertă. Dar nu intră, pentru că oamenii au o voinţă prea slabă pentru a se împotrivi consensului general şi merg duşi de val. Dacă L-ar fi avut pe Hristos, ar fi avut temelie solidă a casei. Casa înseamnă gândire, simţire, voinţă, fiinţa întreagă care se clădeşte

pe Adevăr. Dar aşa, iată că privesc acolo unde se aprinde becul!

Deci, Hristos este viaţa noastră. Neavându-L pe El, nu avem nici viaţă. Se încearcă din răsputeri să ni se inducă ideea că există viaţă fără Hristos, şi încă una profitabilă. Şi vor ajunge mulţi să creadă.

Deja văd că sunt câştigaţi de idee şi o urmează.

Dar există speranţă pentru ţara asta, părinte? întrebă o femeie care-şi ţinea copilul lângă ea. Fiindcă lucrurile par să se îndrepte iremediabil spre nenorocire.

Uite cum e cu speranţa! zise părintele. Brâncoveanu ajunsese o ameninţare pentru turci. Se spune doar că turcii îi vizau bogăţiile, dar aceste bogăţii, ţara le avea datorită unui ritm normal al natalităţii, adică erau născuţi toţi copiii şi Dumnezeu binecuvânta, căci „unde este unire, acolo e şi binecuvântare". Ce vreau să spun e că noi creăm dezbinare: pe ăsta îl naştem, pe ăsta nu. Şi ne obişnuim cu păcatul acesta grozav, cu crima şi apoi întrebăm dacă mai e speranţă. Un om avea un câmp şi punea pe el de-ale gurii. Dar se umfla un izvor şi dădea în el de făcea baltă şi-l îneca. N-avea parte, deci, bietul om de osteneala sa. A încercat să dea apa din câmp cu găleata, dar altă apă venea mereu. S-a chinuit aşa un timp şi într-o zi l-a povăţuit un om înţelept să se ducă şi să sece izvorul, pentru că altfel nu va face nicio recoltă. A făcut aşa şi a fost bine. Ca acest om trebuie să facem şi noi ca să avem speranţă: să mergem la cauza acestor nenorociri ce vin asupra noastră şi să le analizăm cum se cuvine. Iar cauza este păcatul. Haideţi să nu mai păcătuim, copilaşilor!

Părinte, cum vine înşelarea şi ne amăgim cu păcatul? întrebă un liceean.

Vine de peste tot din lume. Dacă nu ai inima trează, intră în tine moartea păcatului şi e greu. Eu vă recomand să nu vă uitaţi la televizor. E multă confuzie, sunt amestecate toate, iar sufletul nostru oboseşte. Pe lângă asta, imaginile din filme te pot tulbura foarte tare. Sunt mulţi care vin la spovedanie şi sunt răniţi de astfel de imagini. îmi poţi spune că sunt şi lucruri bune, emisiuni educative şi altele, dar nu este adevărat, atât timp cât, cu preţul unui rău mare pe care ţi-l faci, dobândeşti un atât de puţin bun. E mai mare paguba decât beneficiul. Şi atunci renunţi, fiindcă de aici ţi se poate trage moartea sufletului. Păcatul e la loc de cinste astăzi şi se merge într-acolo, spunându-se că păcatul este chiar libertatea. De aceea Hristos trebuie înlăturat şi El

este scos de colo puţin, de dincolo mai mult, treptat, până când te obişnuieşti. E o metodă elegantă de a te deposeda de Adevăr. Ajungi să-ţi fie ruşine să te închini, să-ţi fie ruşine să-l pomeneşti pe Hristos, să-ţi fie ruşine să citeşti o carte despre sfinţi, să te ruşinezi să mai mergi la biserică, să-ţi fie ruşine să ţii post. Şi toate acestea arată că eşti liber. Ceea ce mi se pare cumplit este că un creştin poate să primească cu cinste în casă la el pe un hulitor şi batjocoritor al lui Hristos, iar asta este posibil prin intermediul televizorului. Aceştia vorbesc împotriva lui Hristos şi a Bisericii, iar noi ne uităm la ei din fotoliu. Ce spectacol infam, copii! Domnul priveşte trist spre noi şi plânge. încă o trădare, încă o vânzare. Să nu fim, copilaşilor, profesionişti ai trădării lui Hristos! Vă rog să fiţi cu luare aminte şi să-L apăraţi pe Hristos oriunde auziţi că este înjurat şi luat în râs! Fiţi veghetori, iar Hristos va fi cu noi, căci Hristos este speranţa!

Părinte, se vorbeşte astăzi atât de mult despre Europa, despre posibilitatea de a fi o comunitate. E ceva rău în asta?

La prima vedere nu pare a fi ceva rău, însă îndărătul cuvintelor şi a tratatelor care se parafează se pot ascunde multe. Deocamdată văd că e un demers, că se face multă publicitate şi lumea e atrasă de acest „ideal". Ceea ce mi se pare mie este că se pun bazele unui alt imperiu. înainte a fost imperiul sovietic cu lagărele lui, acum vine un alt gulag, european de astă dată, cu o unificare pur administrativă, financiară, economică, din care este exclus Hristos. Se tot vorbeşte de o Europă creştină, de temeiul ei dublu, greco-romanitate şi creştinism, însă e lucru foarte amestecat. Trebuie mult discernământ. Europa vine cu filosofi pregătiţi să strâmbe percepţia noastră asupra realităţii, oameni instruiţi să îngusteze cerul nemărginit al Adevărului, într-un fir ameninţător de subţire, iar noi suntem deschişi la astfel de calcule reducţioniste, le aprobăm, le asumăm. Dacă ascultăm atent, melodiile cuvintelor sunt încurcate. Europa de azi nu e Europa creştină. Creştinismul ei este o formă goală de conţinut, în care se bate puternic, sperându-se astfel că acest dangăt va atrage pe cât mai mulţi. Fiţi treji! Ceea ce vine asupra noastră este Europa descreştinată, nu o Europă dornică de Adevăr. Eu vă povăţuiesc spre tot binele şi nu vreau să vă pierdeţi în vălmăşagul adevărurilor pe care le propovăduieşte Europa şi care se află pe agenda ei culturală, căci mai multe adevăruri înseamnă niciun adevăr. Noi vorbim de Adevăr, iar susţinătorii Europei lovesc în majusculă cu ură. Aceştia sunt noii iconoclaşti, de

care trebuie să vă feriţi, dar pe care trebuie să-i şi ruşinaţi cu Adevărul Hristos. Să nu vă fie ruşine de Hristos, ci mergeţi cu El aşa cum mergeţi cu un prieten şi veţi avea binecuvântare.

Copilaşilor, cu Europa ne îndreptăm spre o dictatură cum n-a mai fost până acum vreuna. Se merge liniştit aşa, iar după o vreme se vor înăspri condiţiile, dar nu vom avea ce să mai facem. Cu cât reacţionăm mai repede, mai prompt, cu atât mai bine. Iar eu zic împotriva păcatului! Nu efectele trebuie combătute, ci cauzele eradicate. Ne uităm spre politica mincinoasă… Vă spun că poate fi şi politică bună, constructivă, adică se pot face multe în favoarea ţării şi a oamenilor, dar pentru asta este nevoie să încetăm a mai păcătui, că de aici vin toate relele. Eu sunt pentru înviere, fiindcă învierea este singura revoluţie care să lupte împotriva acestui globalism pe care se altoiesc, după cum mi se pare, vechile deprinderi comuniste. Să lupte împotriva „occidentalizării", „europenizării", împotriva unificării acestor mişcări divergente, fiindcă mâine-poimâine auzi că şi noi, ortodocşii creştini, suntem chemaţi la aceeaşi masă cu toţi necredincioşii pentru a forma o singură Biserică. Să nu fie! Dar spre asta se merge cu paşi repezi şi nu înţelegem. Nemulţumirea noastră poate fi angajată cu succes în lupta contra păcatului şi atunci s-ar ivi echilibrul. Nu sunt în favoarea capitalismului globalist şi a multiculturalismului care nu fac decât să dezrădăcineze fiinţa noastră creştină, Adevărul şi libertatea şi să transforme oamenii în instrumente, în mijloace de producţie. însă, din păcate, „elitele" nu tind către un naţionalism cultural-conservator, ci mai degrabă către un naţionalism „civic", liberal, luminat. Aici trebuie să fim foarte atenţi, pentru că un astfel de naţionalism este foarte dăunător, el reprezintă o disfuncţionalitate a imunităţii noastre identitare. În timp ce naţionalismul conservator este diabolizat şi considerat o „deviaţie", „paseism", „populism fascist", în conştiinţa comunităţii este inoculată ideea unui naţionalism adecvat, corect politic, acceptat. Dar acesta nu reprezintă cultura naţională, ci drepturile individuale. Naţionalismul „civic" nu reprezintă naţiunea română, Biserica, tradiţia, istoria, familia, morala. Spre atomizarea cuprinsă în „drepturile individuale" mergem, fiindcă, după ce obţinem derogare europeană, suntem liberi să alegem identitatea pentru care optăm. Uitaţi-vă atent la cei care scandează în numele naţionalismului „civic", la cei care sunt atât de vocali! Ei dărâmă într-un timp record ceea ce a clădit adevăratul

naţionalism în atâta amar de vreme: mica proprietate ţărănească. Eminescu a intuit acest lucru şi l-a explicat în „Chestiunea evreiască”. Ţăranii sunt baza acestei ţări. Dacă cineva vrea să distrugă ţara, e de ajuns să-l distrugă pe ţăran. Europa nu are niciun interes ca România să se fundamenteze pe această proprietate. Ea vrea să distrugă fundamentul care dă posibilitatea României să fie liberă, independentă, pentru a deveni „salvatoarea” unui stat falimentar. Aici, pe acest pământ, pe care zac risipite oasele atât de scuipate astăzi ale strămoşilor noştri eroi, se vrea să fie un uriaş punct de desfacere a mărfurilor ideologice. Apoi, ne dobândim imediat statutul de colonie. De aceea sunt atât de huliţi eroii, martirii, fie prin uitare premeditată, fie prin cinism ideologic.

Şi totuşi ni se spune că Europa caută adevărul, că este interesată de origini, că este loc pentru toate culturile, că totul este integrabil într-o comunitate. Nu vrem să fim împreună? Europa ne cere să fim împreună, adică ne vrea binele. De ce totuşi se procedează aşa mârşav? interveni un domn cu păr grizonant şi ochelari.

Perfidia este aceea că Europa îşi trimite emisarii pe la toate porţile cu pretenţii ale căror repercusiuni se vor arăta mai la urmă. Cine are urechi de auzit să audă! Aceştia devin adevăraţi educatori. De ce se tace în privinţa securiştilor din viaţa publică românească? De ce nu sunt deconspiraţi? Fiindcă ei au un rol cheie în sistem, fiindcă încă nu şi-au încheiat misiunea. Vechiul mandat s-a înnoit, a căpătat o nouă formă. Aceşti oameni conduc şi sunt creditaţi de o Europă care nu lasă să se facă public adevărul despre morţii de la Canal, din temniţe, din mine. De ce, vă întreb? Ce fel de Europă este asta? O nouă utopie, o nouă himeră care bântuie şi vrea să înghită sufletele celor care nu ştiu care e drumul. Suntem vânaţi şi cădem pradă uşor pentru dezbinările noastre cele multe.

Aţi vorbit de Eminescu, îndrăzni Iancu. Eu îl iubesc pe Eminescu şi am fost uluit de profunzimea gândirii politice a gazetarului. De ce este atât de blamat şi de discreditat în epoca aceasta, în care ar trebui să se producă o restitutio?

Noi gândim astăzi datorită lui Eminescu, zise oftând părintele. Confiscându-l pe Eminescu, ni se confiscă gândirea. De ce atât timp s-a forjat ideea poetului

Eminescu în defavoarea gazetarului politic Eminescu? Fiindcă

acest gest deconspiră toate maşinaţiunile politice, tot jocul murdar al unor „elite” care nu iubesc tradiţia şi satul nostru românesc, nu iubesc Biserica, nu-L iubesc pe Dumnezeu, nu iubesc Adevărul, ci iubesc puterea. Când puterea întunecă oglinda Adevărului, omul devine fiară. De aceea politica românească seamănă acum cu o junglă, în care sălbăticiunile rânjesc ameninţător de pretutindeni. Cine este Eminescu? Un xenofob, un antisemit, un om cu multe, multe greşeli. Este suficient pentru ca el să fie abandonat astăzi. Cine se ocupă cu Eminescu astăzi? Naţionaliştii zăltaţi, fanaticii legionari şi fasciştii. Ce vrei să fii dintre toate astea? E clar că nu se poate da drumul la Eminescu altfel! Eminescu este forţa noastră cognitivă, capacitatea de a ne ţine pe noi în noi înşine fără să ne vindem pe un blid de linte. îmi pare bine că-l iubeşti pe Eminescu. Pentru asta există Eminescu, pentru a fi iubit. Dar foarte puţini ajung la el. Dacă vrei să faci un bine acestei ţări, fiule, învaţă-i şi pe alţii să-l iubească pe Eminescu!

Părintele P. era atât de ostenit, încât avu nevoie de ajutor să fie ridicat de pe scaun. De unde avusese atâta vervă? Biserica se goli în scurtă vreme şi părintele ieşi alături de cei doi tineri afară. Se înserase. Cerşetorul era la locul lui. Părintele P. închise biserica, făcu câţiva paşi înspre Căminul de bătrâni, îi rugă pe cei doi să-l aştepte şi se întoarse. Ajuns lângă cerşetor, îi spuse de aproape ceva pe un ton aspru, tăios.

Te-am ascultat şi astăzi ca şi în alte duminici, îi răspunse cerşetorul cu o voce ştearsă. Ai grijă! Pot oricând să te fac să dispari. Sunt încă activ!

Părintele P. privi către cerşetorul care se îndepărta şontâcăind, până dispăru pe o străduţă ce intersecta strada bisericii. Gânditor, ajunse lângă Iancu şi Cosette, care-l conduseră până la casa parohială din apropiere.

Mi se părea cunoscut cerşetorul ăsta, spuse Iancu către părintele, încercând să-şi lămurească propriul gând.

Feriţi-vă de el! E foarte periculos! zise părintele P. cu o lucire stranie în ochi. Acest individ mă urmăreşte de douăzeci de ani. E umbra mea. De când m-am transferat aici la parohie, din aceeaşi zi el stă la uşa bisericii şi raportează tot ceea ce vede şi aude.

Nu părea a fi un astfel de personaj! Poate vă înşelaţi, părinte! zise Cosette.

Fiica mea, prezenţa acestui om astăzi, în preajma mea, îmi

confirmă faptul că securitatea nu şi-a încetat activitatea de urmărire a unor oameni pe care încă îi mai consideră ca fiind obstacole în calea transformărilor fundamentale pe care le visează liderii politici actuali.

Se înserase. Părintele se uită la ei îndelung, înainte să intre în casă, şi le luă mâinile şi le sărută. Iancu rămase interzis. Cosette se îmbujoră. Apoi părintele îi binecuvântă şi poarta se închise.

Cei doi vedeau focurile de artificii de pe faleză, jerbele multicolore care se înălţau şi cădeau în steluţe arzătoare. Spectacolul li se păru lipsit de decenţă şi o apucară în sensul opus. Ieşiră în Bulevardul Cuza şi se depărtară până când întreg bulevardul, întreg oraşul li se păru numai al lor.

Capitolul 18

Carasul şi curcanii: cei doi poli ai cugetului lui Stamate. Bucuria întâlnirii cu tovarăşul Şaibă, una din rarele bucurii pe care le poate avea muncitorul român

Perioada comunistă marcase, în conştiinţa celor mai mulţi români, o existenţă raţionalizată şi condiţionată de statul la coadă. Stăteai la coadă pentru diferite produse care nu se găseau. Puteai sta o zi, puteai sta chiar două. Puteai sta fără să ajungi să cumperi, fiindcă produsul se termina chiar înaintea ta. Venise însă vremea ca românul să poată cumpăra orice, să-şi exerseze dorinţa de a cumpăra, care-i fusese îngrădită înainte de ’89. Poate că mai erau cozi, dar nu aşa de lungi şi nu aşa de zadarnice.

Gelu Stamate şi Fane Buzatu ieşiseră de la muncă, urcaseră în tramvai şi stăteau unul lângă altul pe scaun, într-o înghesuială teribilă. Trapa la tramvai era săltată şi pătrundea un aer sărat, pe care-l respirau toţi muncitorii cu nesaţ. Era curativ acest aer în comparaţie cu aerul din Combinat. Pe fereastra tramvaiului se vedeau plajele Lacului Sărat înţesate de oameni veniţi la tratament.

Ia să te vedem, Buză, ştii de unde vine carasul? întrebă Stamate pe colegul său, care stătea alături de el ca un vinovat.

Buzatu mergea în oraş cu treabă. Avea în pungă cinci kile de baboiaş, prins la năpatcă de un coleg de-al său din Gropeni. Avea să plece spre Bordei Verde mai târziu, cu rata de şase.

O veni din China? întrebă naiv Buzatu.

N-ai ghicit! zise cu satisfacţie Stamate. Buză, să ştii de la mine, tătuţule, carasul vine din ţările slab dezvoltate.

Geluţu, eşti tare de tot, frate! Şi din ţările puternic dezvoltate ce vine?

Curcanii, zise Stamate, mândru de ştiinţa lui.

Vrei tu carasul ăsta? întrebă Buzatu, ca şi cum ar fi vrut să scape de alegerea sa nesocotită.

Nu vreau, mă, ce să fac cu el? Eu am curcan mare, curcan care, dacă se dă o dată la peştele tău, se îneacă carasul cu tot cu mă-sa şi cu ta-su.

Vreau şi eu curcan, Stamate. De unde ai luat?

Are la alimentara de la Piaţa Mare. Te duci, stai la rând o oră şi e-al tău. Altfel n-ai cum.

Da' carasu', ce fac cu el?

Aruncă-l, dă-l în mă-sa de caras cu ţara lui slab dezvoltată! Ce, noi de caras avem nevoie? Nu ne-am săturat de sărăcie? Acum ne-a sosit şi nouă vremea să trăim boiereşte, ca-n Occident. Ai văzut cum au venit băieţii şi au vizitat fabrica noastră.

Au avut ce să vadă! Păi, Combinatul nostru e unic, Stamate!

Da' şi tovarăşii care au venit din Europa sunt oameni de nota zece! Jos pălăria!

Aşa crezi?

Băi, Buză, ia ascultă-ncoa. Ăştia au venit la noi pentru că la noi e bine, mă! Ei vor să vadă dacă noi ne încadrăm în categoria ţărilor bine dezvoltate şi au făcut o analiză ca la carte. Hârţogăraie multă, dar se merită, Buză. Combinatul nostru e cel mai puternic din Europa, cu toate lipelile şi bulelile noastre.

Ai văzut că au dat mâna cu noi?

Păi, de ce să nu dea? Ei ţin la noi. Se bucură că văd oameni capabili să muncească în atâtea schimburi într-un combinat mare cât un oraş. Pentru ei suntem nişte eroi. L-ai văzut pe tovarăşul Şaibă ce filoti a fost? Chiar dacă avea săracul atâta treabă să scrie la raportul ăla, uite că totuşi a venit lângă noi şi a vorbit cu fiecare.

Ce te-a întrebat?

Pe tine ce te-a întrebat?

M-a întrebat câţi ani am, de la ce vârstă muncesc, cam care-i media de vârstă când ne pensionăm, dacă se întâmplă să fie accidente, dacă am copii. Pe tine?

M-a întrebat cu ce mă ocup, ce aş vrea să aduc nou în Combinat…

Şi ce i-ai spus?

I-am spus că aş vrea să fim apreciaţi pe plan internaţional, fiindcă ceea ce facem noi nu-i mizilic.

Şi a fost de acord?

Sigur că trebuie să fie. Tovarăşul director a fost încântat să mă audă vorbind aşa. Am vorbit toţi trei. Tovarăşu' Şaibă nu ştie româna, dar a promis că-nvaţă foarte repede. Deja a luat primele lecţii şi a prins curaj. Nu i se pare din cale-afară de greu. I-am spus râzând: Perseverare, tovarăşu' Şaibă!

Şi ce-a zis?

Ce să mai zică? A râs scurt, ştii, cum râde tovarăşu' Şaibă.

Mie mi-a zis că o să ne mai întâlnim.

E ambiţios, ţi-am zis.

Am dat palma cu el şi nu mi s-a părut a fi. Avea o mână cam fleşcăită.

O fi fost săracu' obosit de-atâta scris! Crezi că-i uşor?

Buzatu îşi luă rămas bun de la Stamate şi, în drum spre Piaţa Mare, căută un tomberon, se uită în dreapta şi-n stânga să nu fie nimeni… dar era. Aşteptă şi, când nu mai fu nimeni, aruncă tot peştele acolo. Dracu' să-l ia de peşte care vine din ţările slab dezvoltate! Ajunse în faţa alimentarei, se aşeză la rând şi după o oră cumpără doi curcani de mai mare frumuseţea. Aşa viaţă să tot trăieşti! Adevărat Occident! Pierduse rata de şase, însă se întorcea bucuros şi cu ocazie.

Capitolul 19

Ultima lectură. Microvolumul care-i produce lui Scheib o satisfacţie echivalentă cu cea a unui scriitor care dă o operă valoroasă

Raportul era gata. Structurat pe capitole şi subcapitole, părea o adevărată lucrare de cercetare ştiinţifică. Comisarul european Samuel Scheib, în camera sa de la hotelul Traian, era încântat de lucrul bun care ieşise în câteva zile, în care mintea lui a trebuit să funcţioneze la maximum. Uzura suprasolicitării avea însă să fie din belşug răsplătită. Pentru aceste acţiuni demarate în întreaga Europă de sud-est, în fostul lagăr socialist, se alocaseră mulţi bani. Suma era impresionantă: 52 de milioane de dolari. De aceea, i se păruse suspect ca nebuna să

pronunţe acelaşi număr. Ştia ceva? Era agent şi proştii ăştia de români credeau că-i o biată nebună? Cine ştie?! în orice caz, el trebuia să-şi facă treaba pentru care fusese trimis, pentru care se investise atât de mult în studiile sale, în calificările sale, în viziunea sa asupra lumii. Lumea aceasta trebuie să dispară şi să se nască una nouă, o lume în care cei bogaţi se vor îmbogăţi şi mai mult. Exact ce scrisese şi în Introducerea raportului său. Deschise dosarul voluminos şi citi în gând cu satisfacţie:

„Divide et impera!" Principiul tuturor societăţilor este transformarea. Pentru aceasta este nevoie de un eveniment-cheie, de un punct de plecare, iar soluţia optimă o reprezintă starea de agitaţie socială. Toate vin din revoluţie, fiindcă revoluţia reprezintă catalizatorul ideal pentru crearea unei configuraţii globale distincte. Dacă n-ar fi revoluţie, societăţile ar rămâne blocate într-o epocă obscurantistă, medievală, plină de tot felul de primitivisme şi rudimente religioase. înaintând spre zorii secolului XXI, umanitatea trebuie să clădească o societate nouă din toate punctele de vedere. Principalele direcţii sunt: identitatea europeană, cultura europeană, economia europeană. Nu ne mai interesează statele-naţiuni! Este important să se demonstreze cu eficienţă maximă că naţiunea este o realitate defunctă. Nu mai vorbim decât convenţional de democraţie, fiindcă, în esenţă, era pe care o anunţăm este una tehnocratică. Idealul ei? Omul-maşină. Se vor derula proiecte considerabile, prin care se va demonstra eficienţa fiecărei realizări tehnologice la nivel global, astfel încât societăţile să nu sesizeze decât fragmentarul, nu întregul. întregul este puterea, iar puterea rezidă în acest nou fel de înţelegere mediată tehnologic într-un sens pe care foarte puţini îl vor putea denunţa ca nihilist. Aceasta este New Age, vârsta mult aşteptată, la care oamenii vor visa, pe care oamenii o vor dori, pe care ei înşişi o vor instaura, călăuziţi de direcţia inteligentă a proiectului nostru. Age of idiocracy.

Am întâlnit o România postrevoluţionară măcinată încă de clarificări doctrinare, iar acest aspect reprezintă un reper de mare însemnătate pe harta proiectului european în derulare. Direcţiile pe care le-am urmărit sunt definitorii:

1. Biserica Ortodoxă. Un popor căruia i se ascunde în mod obvios adevărul, iar el nu protestează, este un popor educabil. Tradiţia.

Istoria. Familia.

2. Frica a pătruns adânc în subconştientul acestei naţii, încât opţiunile sale sunt structural determinate de experienţa prin care a trecut. în România toate deciziile se iau la nivel central, iar cei care sunt puşi în funcţii execută automat. Anomaliile sunt eliminate în timp util. Există o deschidere către Europa pe care o susţin atât elitele politice, cât şi cele culturale, iar poporul acesta are, în general, o atitudine docilă faţă de mai-marii săi. Sistemul de învăţământ.

3. Economia. Sistemul sinucigaş al accesării fondurilor europene. Sănătatea

Samuel Scheib dădu pagina cu evlavia cu care atingi un document sacru. Acesta nu era un text oarecare, era un document de o valoare care se putea dovedi mai târziu o radiografie fără de care proiectul european nu ar fi înaintat. Textus receptus. Şi Scheib se aşează mai bine şi visător în fotoliul din camera hotelului, imaginându-şi o Românie după 20 de ani. Ca în romanul lui Dumas. După douăzeci de ani. Aveau să se îngrămădească aici toate formele goale ale Occidentului, super şi hipermarketuri, mall-uri, superautoturisme, o reţea rapidă de comunicare prin care toată lumea să poată fi ieftin şi rapid controlată. Şi toate acestea la cererea liberă a oamenilor. Fără impuneri, fără pedalări inutile ale acceleraţiei. Citi mai departe:

1. Despre clarificări doctrinare

1.1 Adevărul.

Ce este adevărul? Pentru români adevărul trebuie să fie ceea ce se spune la televizor, indiferent că e vorba despre adevărul istoric sau despre cel revelat (oricum nu este adevăr revelat!). De aceea, se impune diversificarea trusturilor mediatice. Trebuie să facem investiţii în această direcţie, de unde putem scoate un profit clar. Media formează conştiinţe. Românul este suspicios. Este reacţionar la început, dar, după o perioadă, repetându-i-se mereu acelaşi lucru, îl acceptă. El vrea să pară în continuare un revoltat, iar noi trebuie să-i dăm posibilitatea acestei exprimări. Astfel va exista o supraveghere atentă a evoluţiei acestui cetăţean, viitor cetăţean european, care are reticenţele sale cu privire la politica ţării, fiindcă Europa se va lovi de reticenţe şi e bine să fie monitorizate. Pentru aceasta, va exista o „linie” care să permită canalizarea tuturor nemulţumirilor înspre ceva. De pildă:

1.1.1 înspre oameni care întruchipează acest rău ce trebuie exorcizat. Am aflat că românii au o nuvelă istorică în care un domnitor de-al lor revine la domnie după ce fusese trădat de boieri şi stătuse în pribegie. Domnitorul are strategie. Nu se duce să-i taie imediat capul trădătorului, ci îl foloseşte şi absoarbe prin el toate nemulţumirile poporului legate de impozitele multe şi mari. Domnitorul ştie de la început ce se va întâmpla cu Moţoc, aşa îl cheamă pe boier, şi, în cele din urmă, poporul îl linşează, considerând că el este izvorul tuturor relelor ce s-au abătut asupra lor. Mi s-a părut deosebit de pedagogic acest caz şi cred că poate fi utilizată strategia într-un sens convenabil devenirii europene. Pe traseul construcţiei de anvergură pe care am pornit, trebuie să fie şi renunţări. Renunţăm la unii, puţini, isterici, cârtitori, pentru a-i ferici pe cei mulţi, masa. Aceştia nu sunt martiri, Europa nu are martiri, ci etape în drumul spre idealul civilizator. Victimele trebuie alese chiar şi dintre proeuropeni.

1.1.2 De asemenea, este nevoie de formatori de opinie care să preia aceste nemulţumiri, să le strige incontinent până le relativizează, până le uzează şi aşa, uzate şi calpe, să le redea românilor. Ei înşişi vor fi atât de blazaţi, încât nemulţumirile se vor stinge în apa neagră a propriei lor deznădejdi. Un popor fără speranţă este un popor căruia i se poate articula un program al speranţei. Europa are nevoie de astfel de popoare, pe care să le „salveze". Noi le împingem în prăpastie şi noi le punem apoi pe drumul care li se va părea mântuitor. Am studiat atent problema şi am găsit în istoria ţării un exemplu util. în momentul în care comuniştii au făcut colectivizarea, nu era niciun argument care să susţină acest demers. A fost o secetă teribilă în anii 1945 şi 1946, iar autorităţile au impus tocmai atunci sistemul cotelor obligatorii care nu ţinea cont de recoltă, ci de suprafaţa posedată. Astfel, confiscarea cu forţa a produselor, lipsa seminţelor, datoria de război şi altele au dus la pauperizarea şi terorizarea populaţiei, iar colectivizarea a venit ca o mântuire, ca un dar din partea partidului unic. Dar despre asta voi trata pe larg într-un capitol aparte.

1.2 Adevărul ca poveste

Totul porneşte de la Adevăr. în ţara aceasta, Adevărul se ortografiază cu majusculă. De ce? Pentru că autoritatea unei instituţii tradiţionale, Biserica Ortodoxă, este destul de puternică şi impune acest fapt. Evident că sunt şi aici diferite soluţii.

1.2.1 Discreditarea instituţională a Bisericii Ortodoxe

Această Biserică este puternic încredinţată că este singura care deţine adevărul absolut. Un prieten specialist mi-a spus că se vorbeşte în termeni tehnici despre „plinătatea harului". Eu nu înţeleg ambiguitatea asta şi nici nu-mi propun s-o fac, atât timp cât Biserica, este ştiut de la sfârşitul veacului al XVIII-lea, nu aduce nicio lumină. Pentru România de azi, Ex Occidente lux! Cu toate acestea, Biserica Ortodoxă ne poate ajuta într-o manieră elegantă pe care, dacă ne-am debarasa de ea, nu am putea să o atingem.

1.2.1.1 în primul rând, ea poate fi discreditată constant prin mass-media. Aceasta este prima mea recomandare. Frecvent, trebuie să fie focalizate scandalurile din interiorul Bisericii, prezentate cu lux de amănunte, reluate, dezbătute, transformate în probleme naţionale. Iar dacă nu sunt scandaluri, atunci să fie inventate. Oricum, scandalul este o metodă eficientă de distragere a atenţiei generale de la evenimente cu mult mai importante. Astfel vom putea gândi în linişte la viitorul Europei. Se ating astfel două obiective.

1.2.1.2 O soluţie pe lungă durată, dar nu pe foarte lungă durată (răbdarea noastră e limitată), este educaţia viitorilor teologi. Am constatat următoarele. Sunt în ţară trei centre universitare unde se pregătesc aceştia, ceea ce presupune concurenţă acerbă la examenul de admitere, o dată, şi concurenţă acerbă la nivelul ocupării unei catedre universitare, a doua oară. Asta ne dezavantajează într-un mod categoric. Dacă aceşti studenţi vor fi minţi sclipitoare, ei pot pune poporul în alertă şi proiectul nostru în toate ramificaţiile sale va suferi. Este nevoie, deci, de o liberalizare a învăţământului teologic, de o desfacere a lui, şi consider că o soluţie practică ar fi cea a înfiinţării cât mai multor facultăţi de profil, care să producă mult şi prost. O astfel de atomizare va însemna autodiscreditare. Profesori slabi, studenţi slabi, cantitate fără calitate. Trebuie investiţii urgente în această zonă, pentru ca rezultatele să vină cât mai repede.

1.2.1.3 O altă direcţie care trebuie dată este lucrul la care ne pricepem cel mai bine: confiscarea autenticităţii şi substituirea cu un artefact. De pildă, o Ortodoxie autentică este un neajuns atât de mare, încât poate demola tot ceea ce noi încercăm să fundamentăm. Această Ortodoxie trebuie integrată urgent, dar nu avem cum s-o integrăm astfel, pentru că nu are haine potrivite, ca în parabola evanghelică, ca

să intru în limbajul de lemn al Bibliei. Şi atunci ea trebuie cosmetizată. Cum se poate face aşa ceva fără durere? Prin elitele intelectuale. Ele pot coagula grupuri neocreştine, superortodoxe, care să fluture stindardul orbitor al unei ortodoxii postmoderne, globalizante, aşa cum ne interesează pe noi. Hainele Ortodoxiei trebuie schimbate. Ceea ce a folosit Biserica Ortodoxă până acum, limbajul acesta atrofiat de anii de comunism, trebuie regândit, are nevoie de o nouă receptare, de o nouă orientare şi, pentru asta, trebuie propuse modele. Nimic nu se face fără un model. Modelele sunt oameni care pot schimba oameni, adică îi pot reeduca. Cuvântul era folosit de regimul comunist în anii săi de început, însă este foarte potrivit cu direcţia pe care ne situăm în acest moment. Putem pune bazele unei culturi ortodoxe, ei vorbesc de „liturghia vie", de un Hristos care se întrupează şi vindecă inimile, noi suntem în absolut plictisiţi de asemenea „poezioare" şi pledăm pentru un „Dumnezeu" economic, e mai sigur, mai palpabil. Această cultură ortodoxă va reorienta un popor debusolat, fiindcă adevărul acestei culturi va fi pur şi simplu o poveste: povestea spusă nu bine, ci excelent.

1.2.1.4 Vorbind de un adevăr absolut, Biserica Ortodoxă îşi dezvăluie caracterul intolerant, agresiv, habotnic. Trebuie arătat, constant, cu degetul, spre acest neajuns, pentru a îndrepta atenţia generală într-acolo şi a crea un curent general care să dezaprobe o astfel de poziţie. Astfel, Biserica va fi tot timpul presată de vina izolării şi va subscrie unei atitudini integratoare. Atitudinea europeană, întru care ne regăsim, este cea ecumenistă. Noi ne-am convins de rentabilitatea promovării ecumenismului încă din perioada comunistă.

Europa înseamnă ecumenism, multiculturalism, toleranţă. Toate viziunile asupra lumii sunt simultan „valide", toate exprimă „adevăruri". Ecumenismul va fi miliţianul care va avea grijă ca adevărul să nu iasă din „cuşca" pe care i-am confecţionat-o, cu grijă, de atâţia ani.

2. Despre frică

Vorbim despre ceea ce a marcat conştiinţa a milioane de români în perioada comunistă. Această traumă se resimte astăzi. Oamenii îşi ascund, de obicei, frica prin politeţe. Ceea ce am observat spune totul despre cum este înţeleasă în România democraţia: supunerea necondiţionată faţă de tot ce vine de la „centru". Prima dată n-am

înţeles ce reprezintă „centrul”, dar, foarte rapid, m-am dumirit că înseamnă un sistem axial mobil şi în niciun caz o bază doctrinară clară. Aşa şi trebuie să rămână. Tot ce-i politic se preface în această ţară cu un ritm uluitor, aşa că nu-i lucru uimitor să vezi că azi eşti de stânga şi mâine de dreapta, în funcţie de alunecările de conştiinţă pe care contează versatilii oameni ai polis-ului. Primarul oraşului este un astfel de exemplu. A trecut cu uşurinţă peste evenimentele din ’89, fără să i se clatine portofoliul, ceea ce denotă că există o continuitate, că oamenii vechiului regim sunt încă în joc şi că cei care iau decizii la nivel naţional, sub masca social-democraţiei, respectă vechile cutume politice. Chiar dacă este o bătaie de joc făţişă, asemenea ostentaţie n-am întâlnit în vreuna dintre ţările ex-comuniste, populaţia nu se revoltă. Este blândă şi acceptă tot ce i se comandă, în virtutea fricii care a tarat substanţa unor largi categorii. Unii se tem şi acum să vorbească despre atrocităţile petrecute înainte de ’89, alţii vorbesc în şoaptă, ca şi cum ar fi urmăriţi. Recomand ca decizia de a se condamna comunismul să se ia cât mai târziu, atunci când va conta prea puţin poate, iar dosarul să fie întocmit de unul de-ai lor. De altfel, cred că nu vor fi atât de iresponsabili încât să lase pe alţii să se ocupe de soarta lor şi nici atât de naivi ca să creadă că acest proces va schimba esenţial datele istoriei pe care o făuresc ca pe un continuum. Probabil că Europa le oferă posibilitatea de a se redefini, păstrând fondul, aşa încât să nu se trezească peste noapte că sunt trădătorii partidului care i-a născut, i-a crescut şi i-a făcut oameni. Două aspecte mi separ demne de atenţie:

2.1 Dosarele securităţii

Deşi s-a constituit o comisie de cercetare a arhivelor securităţii, trebuie ca totul să lâncezească, ca şi cum nimeni n-ar fi interesat în a se produce o demascare generală. Adevărul istoric să fie închis într-un fişet, iar accesul la acest fişet să fie blocat politic. Până când? Nu se ştie. Deocamdată, populaţia nu reacţionează, românii sunt fericiţi că ţara lor nu mai cochetează cu fosta Uniune Sovietică, ci înclină spre Occident şi pierd din vedere acest detaliu care ar putea-o scoate din marasmul politic şi din pestilenţialitatea morală în care este abandonată. îndemnul la „conciliere naţională” este cheia de boltă a vieţii sociale actuale, o cheie de boltă tare alunecoasă. Astfel, în loc să se deconspire aceste informaţii care ar clarifica lucrurile, ar fi mai justificat să se facă o autocritică ale cărei rezonanţe să producă o

confuzie şi mai mare. O întreagă epocă să fie evaluată de către cei care au construit istoria ei sau de către fiii celor care au reprezentat epoca dictaturii comuniste. Deci, judecata să se facă în familie şi să se facă bând, aşa cum se fac toate în România: cu blândeţe. Probabil că viitorii parlamentari europeni din România vor fi selectaţi din această generaţie politică atât de proteică.

2.2 Noul val

Pe fondul acestei astenii morale, se ridică o generaţie tânără, care nu este dominată de frică. Cei care în acest moment au până în 25-30 de ani reprezintă un pericol iminent, dacă mizăm pe o direcţie fără investiţii. Aceşti tineri pot spune oricând adevărul fără să le pese, fiindcă ei nu au experienţa suferinţelor fizice şi morale din perioada comunistă. Dar de ce să ne asumăm riscul ca această generaţie şi cele care vor mai urma să spună la un moment dat că împăratul e gol? Propun următoarele:

2.2.1 Educaţia să se facă în baza principiului egalităţii de şanse, ceea ce presupune înfiinţarea unor universităţi care să nu fie subvenţionate de stat şi să se suplimenteze numărul de locuri pentru studenţi, în aşa fel încât să se favorizeze inflaţia şi calitatea reprobabilă a învăţământului. Parcurgând aceşti paşi, în cel mai scurt timp, România se va trezi că are ţara cu cei mai mulţi studenţi şi cele mai puţine locuri de muncă. Europa va trebui să se erijeze şi de această dată în salvatoarea ţării. Va veni cu o ofertă impresionantă de locuri de muncă, de burse pentru studenţi. Cei mai valoroşi vor fi selectaţi şi opriţi să lucreze pentru noi, iar cei mai slabi vor fi ţinuţi în ţară, ceea ce va constitui premisa unui control perfect. Noi nu avem nevoie de minţi sclipitoare, decât dacă sunt angajate în proiectul european de lucru. Ceilalţi sunt materie primă, oameni care pot fi dirijaţi, manevraţi, uşor de păstorit. Am înţeles că păstoritul este ocupaţia naţională a românilor. Mi s-a părut o glumă bună, care relevă un adevăr util: oile care se simt în siguranţă atunci când un păstor le conduce. Cine va şti cu adevărat cine-i păstorul? Noi trebuie să le oferim garanţia că nu există altă oportunitate şi că viitorul înseamnă europenizare, completarea propriei lor civilizaţii precare. Să se dea libertate la studii! Este esenţial. Multe diplome, multe certificate, multe premii. Să se creeze un climat universitar în care imperativul să fie: „Ţării cât mai mulţi studenţi!” Trebuie luată în calcul şi varianta locurilor fără buget

de stat, ceea ce presupune că studentul trebuie să suporte cheltuiala studiilor, chiar dacă optează pentru universitatea de stat. Deşi nu sunt omul entuziasmelor din senin, văd pur şi simplu cu simpatie dilema profesorilor universitari, care şi-au păstrat prestigiul, când vor încerca să instituie criterii de selecţie, dar nu vor reuşi, pentru că universităţile vor avea nevoie de bani. „Clientul nostru, stăpânul nostru". Cu un Dumnezeu asasinat, cu o axiologie desfigurată, naţiunea română va sucomba!

Și Samuel Scheib izbucni într-un râs strident, care dură mult. Pur şi simplu, nu se putea opri să nu râdă de mirările nesoluţionabile ale universitarilor. Parcă numai de-ale lor! Vor fi multe mirări în România, dar vor fi târzii, prea târzii…

Scheib reluă lectura, pentru a nu pierde acea stare de plăcută reverie:

Dar ceea ce poate distruge sistemul de învăţământ românesc nu se reduce la atât. Există o serie de factori care concurează. în primul rând, reformele prin care se va produce bulversarea celor care instituie criterii. Se va putea realiza printr-un schimb frecvent de miniștri ai Educației. Portofoliul acesta să fie cât mai nesigur, iar cei care-l ocupă să fie încurajați spre proiecte pe care să nu le poată finaliza. întreruperile, discontinuităţile, fragmentarul acesta, toate vor arunca sistemul în aer. Retribuţia să fie sub minimul decenţei, relativizând condiţia pedagogului care trebuie să fie ocupat tot timpul nu cu formarea acestor copii, ci cu dosare, cu dări de seamă, cu tabele, cu tot ceea ce deviază de la ceea ce e cu adevărat important. Aparatul birocratic să se răsfrângă, în toate consecinţele sale nefaste, asupra întregului stat. Să rezulte nu doar un învăţământ birocratic, ci un stat funcţionăresc, fiindcă funcţionarul ocupat tot timpul nu are timp să gândească. Aglomerăm, supralicităm, tragem alarma vulnerabilităţii. Totul trebuie asigurat. Individul trebuie să fie şi acasă un contabil. Preotul contabil, profesorul contabil, inginerul contabil. O contabilitate care va fi a dracului de profitabilă pentru Europa. România trebuie să fie îngropată sub hârtii şi dosare inutile. Noua istorie se întemeiază pe manuale noi, iar noi vom gândi în detaliu această problemă. Bulversarea, confuzia, odată instaurate prin acest atac informaţional alternativ, se va putea trece la diferite revizuiri, la instituirea noilor modele. De pildă, pe manual să apară termenul Istorie, nu Istoria

românilor sau Istoria României, şi să nu existe o tratare cronologică aceasta l-ar face pe copil să înţeleagă sensul istoriei lui –, ci o abordare tematică, fragmentară, care să-l pună în situaţia de a nu putea lega niciodată piesele acestui puzzle. Pornind cu acest handicap de la nivelul şcolar, generaţiile tinere vor fi uşor de manevrat.

2.2.2 Să se inducă românilor, mai accentuat, ideea că au o cultură minoră şi că Occidentul le poate deschide porţile unei culturi mari, potrivite pentru năzuinţele lor. E ceea ce ne trebuie. Numai că este nevoie să impunem condiţii. Pentru a accede la o cultură majoră, România trebuie:

2.2.2.1 Să renunţe la mitologii. în primul rând, la mitologia creştină, care le afectează cultura. Mai bine o cultură fără atâtea poveşti, o cultură sinceră, nu cu sfinţi capabili de nu ştiu ce minuni. E caraghios! Europa a lăsat în urmă, în Evul Mediu, astfel de bazaconii, şi de aceea are azi un patrimoniu de la care poate să se revendice şi cultura română. Dar, dacă mai creditează aceste basme şi legende ca fiind realitate şi cultură, atunci cultura română se autocondamnă la minorat.

2.2.2.2 Să fie tolerantă. Nu există un singur Adevăr, ci există o puzderie de adevăruri. Insistenţa că românii au o cultură fundamentată pe Adevărul absolut e primejdioasă şi îi proiectează într-o zonă a gândirii fasciste. Pentru toleranţă, este nevoie urgentă de:

A. O denazificare a culturii române. O istorie a holocaustului, care să implice şi să culpabilizeze cultura română. Vor trebui să demareze procesul intelectualilor care au avut o direcţie legionaroidă, şi nu sunt puţini, să se dea verdicte, să se pună în circulaţie etichete care să stigmatizeze şi să nu se mai vorbească atât de cultura naţională. Teama de a fi etichetat va restrânge zona manifestărilor cultural-naţionaliste şi va instrumenta opinia publică definitiv: orice naţionalist, orice susţinător al Adevărului absolut este în fond un sectant, un fundamentalist şi, ca atare, trebuie izolat.

B. O campanie favorabilă autonomiei esteticului, pe de o parte, prin care se poate justifica orice, până şi depeizarea sau ateismul, dar mai ales pătrunderea în cultura română a unei stări de spirit străină fondului ei sufletesc. Nu pot cădea niciodată acele popoare care au un fond sufletesc sănătos. De aceea, este important să concentrăm lupta în această zonă. Promovarea scrierilor care presupun un fond maladiv,

nespecific.

Pe de altă parte, un curent favorabil amestecării criteriilor, amestecării perspectivelor antropologice, pentru ca românul să nu mai aibă acces la antropologia creştină. Dacă se va seculariza această viziune antropologică, atunci calea este deschisă oricărui demers antropologic şi în cultura română se va putea spune orice despre om.

2.2.3 Deschiderea graniţelor, libera circulaţie în spaţiul european va facilita pătrunderea rapidă a ideilor pe care noi le vom credita. Mai mult decât atât, mulţi dintre studenţii români vor beneficia de stagii deformare universitară şi postuniversitară în Europa, la universităţi de prestigiu, unde vor fi educaţi şi îndoctrinaţi în spiritul acestei deschideri. Ei vor reveni în ţară şi vor cataliza mediul cultural românesc, instituind organisme cu rol orientativ, instructiv, susţinând conferinţe, publicând cărţi şi articole, branşaţi fiind la bibliografia pe care noi o selectăm. Vom încerca astfel să legitimăm o direcţie nouă în cultura română, care să ne dea siguranţa că Europa nu va întâlni niciun obstacol atunci când îi va lansa României invitaţia la aderare.

Concluzie parţială

România europenizată va înainta asimptotic către fericirea noii ere, având drept resurse o societate divizată între cei marcaţi de frică, de experienţa lagărelor şi a turnătoriilor, şi tinerele generaţii, crescute în sera noastră ideologică, în realitate, România face parte din programul de colonializare forţată. Cel mai rapid stagiu de colonialism cultural.

Samuel Scheib văzu jerbele luminoase din camera sa de hotel. „Iată sclavii fericiţi! Au nevoie de circ şi Europa le va acorda această prioritate. Să jubileze la spectacolul propriei lor deznaţionalizări, dezrădăcinări!" Comisarul Scheib era plin de toate datele despre această ţară. Ultimele investigaţii încununate de succes fuseseră dedicate acestei probleme delicate a asasinării culturii poporului român. Dacă ar fi fost oficial acest demers, ar fi putut fonda o disciplină, o catedră universitară: Tehnici de asasinare culturală. El era specialist în această materie şi avea o vervă a imaginaţiei pe care mentorii săi o apreciau. Mai departe:

3. Economia. Sănătatea. Armata Resursele economice ale României sunt realmente impresionante. Ai senzaţia că cineva a făcut o

împărţire nepotrivită. într-un teritoriu relativ restrâns, există un potenţial uriaş. Spun asta în cunoştinţă de cauză, fiindcă am coroborat datele pe care mi le-au furnizat colegii mei, care au evaluat totul în această ţară cu precizie chirurgicală. Au ape multe în munţi. Sub pretextul investiţiilor străine, ele pot fi captate în conducte şi transformate în energie electrică ieftină pentru Europa şi scumpă pentru România. Se poate dezvolta un proiect colosal cu energia verde, de pe urma căruia să beneficiem enorm. De pildă, eolienele care pot fi instalate în sud-estul ţării. Ultimele cercetări relevă că pot determina schimbări climatice, pot iradia efectiv. Aşa că România poate fi platforma ideală pentru astfel de experimente.

3.1 Agricultura

Cred şi nu exagerez că recoltele de aici, dacă sunt atent supravegheate, ar putea asigura aproape întreaga Europă. E foarte dificil să întocmeşti un plan de epuizare morală a unui popor, dacă nu îi controlezi resursele. în acest sens, agricultura românească este o prioritate. Consider că problema trebuie abordată cu mult tact.

3.1.1 îmbătrânirea populaţiei care se dedică muncilor agricole reprezintă un avantaj. în câţiva ani, printr-un exod masiv de populaţie favorizat de politica dreptei liberale (pe care o vom susţine), se va ajunge la situaţia deplorabilă pentru România de a nu mai avea cine să lucreze pământul.

3.1.2 De asemenea, se va descuraja progresiv şi insistent investiţia statului. Micii proprietari, ţăranii, vor fi descurajaţi. Este imperativă ruinarea agriculturii de subzistenţă. Aceşti locuitori sunt adevăraţi haiduci care pot trăi cu ceea ce produc de pe un petic de pământ. Trebuie să fim atenţi la acest detaliu, fiindcă piaţa europeană este o piaţă concurenţială. Noi avem nevoie să pătrundem în România şi nu putem concura cu produse de o calitate ridicată şi atât de ieftine, cum sunt cele româneşti. Pentru aceasta, vom încerca să demoralizăm prin taxe şi imPozite, să destabilizăm piaţa cerealelor. România a purtat mult timp supranumele de „grânarul Europei", datorită recoltelor fabuloase din Bărăgan. Totuşi, un punct strategic îl reprezintă sistemul de irigaţii Dacă acest sistem nu va fi înlocuit mai curând cu unul performant, agricultura românească are toate şansele să se prăbuşească.

3.1.3 Se va oferi posibilitatea unor investiţii străine. Firmele

străine vor fi imaginea salvării agriculturii româneşti, incapabile să se susţină singură. Treptat, ea va fi cedată investitorilor europeni, iar ţăranii vor fi dependenţi de produsele pe care aceste firme le vor distribui, stabilindu-le preţul. Cu siguranţă, va fi un preţ mare pentru a îngropa definitiv societatea agricolă românească. Există infinit de multe opţiuni. Una dintre acestea este foarte la îndemână. Cerealele româneşti vor fi exportate la un preţ derizoriu, iar deficitul intern va putea fi acoperit prin import la un preţ dublu, triplu, în funcţie de context. Prin toate aceste mişcări, se slăbesc şuruburile unui motor care, oricât de puternic ar fi, în definitiv va ceda.

3.1.4 Dependenţa ţăranilor şi micilor proprietari români de fondurile europene este fundamentală. Doar aşa vom putea impune condiţii care să deservească Europa şi să-i expună pe producători. Teren, animale, stupi, achiziţionare de utilaje, toate acestea să stea sub semnul condiţionărilor unor proiecte a căror finalitate să conveargă către imposibilitatea sustenabilităţii. Le luăm banii şi-i administrăm noi. Pe munca lor se dezvoltă proiectul nostru, care înghite cantităţi uriaşe de bani. Un procent infim din aceşti bani, dirijaţi cu inteligenţă înspre Europa, va fi trimis înapoi în ţară sub forma fondurilor şi granturilor, dar puţini vor înţelege.

3.1.5 Un sistem bine pus la punct de hipermarketuri, în care să se desfacă produse similare celor româneşti, este indispensabil. Acestea vor fi eficiente numai în cazul în care produsele ţăranilor vor avea o piaţă limitată de desfacere şi vor fi îndeaproape controlate, pentru ca beneficiile să se situeze permanent sub valoarea investiţiilor. Astfel, agricultura românească va deveni prea costisitoare şi populaţia se va orienta către produse europene.

3.1.6 O agricultură sănătoasă înseamnă o populaţie sănătoasă. De asta avem oare nevoie? Vom insista pe îmbogăţirea solului, pe tratamente ale plantelor şi cerealelor după norme europene, aşa încât România să devină principala piaţă de desfacere a medicamentelor. De agricultură şi nu de altceva ţine industria farmaceutică. Adică de aici se pleacă. Un ritm accelerat de creştere a legumelor şi a fructelor va fi determinat de imperativul concurenţial. Bani mai mulţi se obţin atunci când vinzi un produs în timpul în care concurenţii nu-l au disponibil. Ritmul acesta va crea un dezechilibru în metabolismul populaţiei, ca şi organismele modificate genetic, care vor beneficia de experimente

consistente în această ţară.

3.1.7 Se impune un cod silvic care să faciliteze furtul de lemn, gestionarea iraţională a fondului silvic. Pădurea este foarte importantă. Am simţit asta din discuţiile pe care le-am purtat cu românii. Defrişările, despăduririle, furtul, toate acestea ne pot ajuta să dăm o lovitură României prin uciderea pădurii. Europa trebuie să înţeleagă că o România cu pădure nu poate fi niciodată convinsă să gândească aşa cum vrem noi.

3.2 Industria

Industria naţională românească este o forţă în lume. O asemenea concurenţă trebuie eliminată cât mai repede şi precis. Excavatoarele româneşti, de pildă, sunt preferate celor nemţeşti sau americane. Vapoarele lor sunt ieftine şi de calitate. Industria este încă un punct strategic prin care putem umili o ţară până-ntr-acolo încât să o realfabetizăm în linişte. M-am gândit că ar fi de bun augur să se determine următoarele situaţii:

3.2.1 Fabricile şi uzinele româneşti să fie aduse în stare de faliment şi dezafectate. Cum? Bătându-se monedă pe neproductivitatea lor, pe lipsa de competenţă a manageriatului, pe utilajele învechite. Dacă o fabrică nu produce, înseamnă că ea nu este rentabilă. De ce să se încarce statul cu o asemenea povară? Un cadavru industrial. Cine se însărcinează să resusciteze mortul? Investitorul străin, care este cel interesat să elimine concurentul nedorit. Concurenţa o elimini

Fie alimentând firma care îţi stă în cale, fie cumpărând acţiunile ei, dar cel mai profitabil este să o aduci în stare de neproductivitate, să nu aibă comenzi, şi atunci o poţi cumpăra la un preţ infim. Te poţi folosi de utilajele ei, o poţi retehnologiza, sau o arunci la fier vechi, pur şi simplu.

3.2.2 Industria românească este energofagă. Aceasta trebuie să fie pe buzele unora şi în urechile tuturor. Se poate încheia un contract european prin care România să semneze majorarea preţului energiei ori de câte ori Europa o va face. Principiul sincronizării preţurilor. Sau poate să găsim oameni care sunt dispuşi să fie şi mai sârguincioşi. De semnătura lor va atârna soarta tuturor. Asta facem: îngropăm industria românească sub o semnătură.

3.2.3 în rest, se găsesc soluţii de la caz la caz. De exemplu, putem asana bălţile, un areal consistent din Delta Dunării, şi trestia, adică

materia primă a Combinatului Chimic, să dispară. în acest mod, o platformă importantă este eliminată. în alte situaţii, se pot exploata minereuri prin contracte de concesiune, petrol, sare, aur, cărbune, aluminiu etc. Unele întreprinderi pot fi folosite în interesul

Europei. M-am gândit că Fabrica de autoturisme Oltcit poate fi retehnologizată şi, prin forţă de muncă ieftină, putem produce şi cantitativ şi calitativ. De ce să nu producă firma Renault sau firma Ford 1000 de motoare pe lună? Adică folosim ceea ce statul român este obligat, fie prin măsuri de austeritate, fie prin oamenii săi corupţi, să abandoneze, să vândă. Şi vapoarele pot fi făcute în România, dar legitimate în China sau Norvegia, să zicem, şi vândute cu preţ european. Poluarea, zgomotul, exploatarea forţei de muncă rămân în România. De la vapoare până la cămăşi şi zahăr se poate proceda la fel.

3.3 Nu ne interesează popoarele care ştiu să lupte. Armata trebuie desfiinţată sau, în orice caz, redusă drastic. Apoi, serviciul militar să nu mai fie obligatoriu. Avem nevoie de români care să nu-şi asume responsabilităţi, or, armata mizează tocmai pe asumarea unor răspunderi, pe o disciplină a responsabilităţii. M-am uitat pe harta ţării lor. Nomencla torul european de statistică teritorială trebuie să ia în calcul o urgentă regionalizare a României. Obţinem prin aceasta câteva rezultate satisfăcătoare: o administraţie descentralizată, adică o administraţie despărţită, ştergerea identităţii (românii se vor întreba de cine aparţin, cine sunt, vor fi dezorientaţi), o stare conflictuală avansată, în urma căreia vom fi solicitaţi să intervenim şi să luăm hotărâri în litera de lege europeană, demolând pentru totdeauna realitatea statului suveran, o administraţie de zece ori mai scumpă şi un personal de zece ori mai numeros şi mai costisitor. Prin revizuiri succesive ale Constituţiei, prin reforme legislative, putem crea o realitate din nimic. Când cineva îţi rescrie în permanenţă trecutul, nu ai cum să te mai legitimezi.

Recomandări generale

Ceea ce am trasat aici reprezintă direcţiile generale de acţiune. Trebuie pus în aplicare un program coerent, sincronizat şi conturat în cele mai fine detalii, fiindcă detaliul e cheia succesului european. Sub aspectul evaluărilor interne şi externe, sub forma rapoartelor sistematice, sub forma întâlnirilor de lucru, trebuie fixate obiectivele prioritare ale programului nostru. Misiunea mea în România se

prezintă sub forma acestui raport general, care este mai mult o concluzie la celelalte dosare întocmite de colegii mei subordonaţi, care au privit România-TARGET din diferite unghiuri. Este mult de lucru aici. Europa îşi poate deschide şantierul începând de azi, fiindcă România este cu adevărat pregătită în vederea europenizării. S-a spus atâta timp că dictatura comunistă i-a ţinut pe români departe de Occident. E falsă teza (deşi la români merge!). în jumătate de secol de comunism, România a fost pregătită temeinic pentru a fi occidentalizată. Este momentul ca Europa să ofere generos ceea ce românii aşteaptă.

Aici Scheib îşi încheie lectura. închise mulţumit dosarul cu raportul secret, îl introduse în diplomatul său, pe care îl aşeză lângă masa de scris (acolo avea şi agenda cu toate cifrele exacte ale observaţiilor sale scheib era un excelent contabil), apoi stinse lumina şi ieşi. în hol îl aşteptau ceilalţi delegaţi. Se salutară cu deferenţă şi porniră pe jos înspre esplanadă. Afară era absolut superb. O adiere a vântului aproape imperceptibilă, un cer senin şi o puzderie de stele, care te ademeneau prin visul lor de lumină. Scheib fu întrebat ceva, însă nu răspunse. Era ameţit de frumuseţea cerului acestuia de iulie. „Frumos cer are România!" în 20-30 de ani românii nu vor mai privi un astfel de cer. De ce? Ori cerul nu va mai fi la fel de frumos, ori românul nu va mai înţelege că cerul e frumos. „Dar ce este frumosul?" Acum, în momentul acesta în care el, Scheib, priveşte şi vede cât de frumoasă e bolta înstelată, ce vrea să însemne asta? Vrea să însemne că există un principiu al frumuseţii şi că acesta se identifică cu Dumnezeu şi bla-bla şi trilulilu? Poveşti de adormit copiii. „Dumnezeu este o forţă iraţională, iar frumuseţea aceasta este produsul hazardului cosmic."

Petrecerea se prelungi mult. Atâtea artificii nu mai văzuseră parcă niciodată ochii bieţilor români. Se organizase şi un festin în atmosfera tihnită a vaporului de protocol, cu mult sturion şi nisetru. Vinul era unul natural. Tovarăşul primar nu bea vin decât aşa cum iese din zdrobitura de strugure, fără zahăr, fără sulfiţi. Comisarului Scheib îi plăcu mult, dar nu bău mai mult de jumătate de pahar în toată acea prelungită chermeză. Îi plăcea să aibă mereu mintea limpede şi să lucreze, mai ales când mintea celorlalţi era tulbure şi distrasă.

Capitolul 20

Cosette şi Iancu. Iubirea de Hristos şi iubirea de ţară nu sunt

două iubiri diferite: doar iubindu-L pe Hristos îţi iubeşti cu adevărat ţara

Seara aceea de iulie era plină de un farmec care cuprindea totul, şi cerul, şi pământul, iar lumea se prefira fără cuvinte într-un fel nou, surprinzător. Există frânturi de gând ca nişte imagini vii într-un caleidoscop pe care, rotindu-le (oare noi le rotim?), dobândeşti sensul deplin al propriei vieţi, fiindcă toate acelea se unesc şi formează foaia transparentă a făpturii tale mustind de amintiri, visuri, chemări, împliniri, răspunsuri, tresăriri. Dacă n-ar fi taină în ea, lumea ar fi pustie şi absurdă, dar tocmai pentru că taina iubirii dumnezeieşti ţine lumea într-un fel pe care noi ni-l imaginăm greoi (imaginaţia noastră a trecut prin epoci care au avut ca finalitate pervertirea ei sistematică), tocmai din raţiunea aceasta a iubirii la care suntem chemaţi ca fii ai împărăţiei Dumnezeului celui Viu, simţim că în clipele noastre este setea, în inimi viaţă, în cuvinte har.

Privind-o pe Cosette, Iancu îşi aduse aminte de un personaj al lui Gellu Naum care, ţinând o conferinţă într-un imens amfiteatru, a întâlnit privirea caldă a fetei pe care o iubea şi a uitat instantaneu să-şi continue discursul în limba franceză. A vorbit poate o oră în română pentru ea.

Cosette, zise Iancu aşa cum stătea pe bancă, departe de artificii şi zgomot, sunt fericit că te-am întâlnit.

Şi mie îmi pare bine că eşti, răspunse fata încet.

M-am tot întrebat zilele astea un lucru. Ştii, mama mea îmi spunea adeseori că dacă iubesc cu adevărat pe cineva trebuie să fiu în stare să mor pentru acea persoană. înainte să te cunosc pe tine, mi-am pus deja întrebarea dacă sunt în stare să mor pentru ţară, fiindcă o iubesc şi plâng mereu pentru ea.

Cum ţi-ai răspuns? întrebă fata, care urmărise atent cuvintele lui încordate.

Sunt în stare să mor pentru ţara asta şi vreau să mor pentru ea, fiindcă o iubesc.

Cu ajutorul lui Dumnezeu, şi eu! zise Cosette. Dacă poţi muri pentru ţară, poţi muri pentru multe. Mi-ar plăcea să-L iubeşti şi pe Hristos într-atât, încât să-ţi dai viaţa pentru El. E Domnul nostru şi merită un asemenea dar.

Cosette, Hristos e viu în inima mea. Pentru El m-aş duce la

capătul pământului.

Ai renunţa şi la ţară pentru El?

Aş renunţa, dar…

Aşa e, o România fără Hristos nici nu ar putea fi România. înseamnă că ai o inimă aşa cum aşteaptă inima mea.

Ce fel de inimă, Cosette?

O inimă care să bată neîncetat pentru Domnul! O astfel de inimă poate cuprinde totul, fiindcă Hristos pe Care-L primim în inimă cuprinde în Sine totul.

Cosette, cuvintele tale…

Le văd. Le văd cum se aşază în jurul tău. Şi al meu. Acum suntem cuprinşi tainic de Hristos, Cel ce ne iubeşte cu un dor nesfârşit.

Nu mi-am imaginat vreodată că în Hristos se naşte iubirea adevărată. Cosette, te iubesc!

Şi eu!

Cei doi se îmbrăţişară şi Hristos, nevăzut, binecuvântă iubirea lor.

Epilog începând chiar din acel an, oraşul a început efectiv să moară. Moartea lui a fost ca o boală care intră şi nu mai iese niciodată din organism, obosindu-l până la agonie. Combinatul şi-a închis secţiile pe motiv că este toxic, consumă multă energie, iar materia primă lipseşte. Mii de oameni au fost disponibilizaţi. Uzina Progresul s-a închis, deşi avea 150 de contracte pe rol. O parte din ea s-a retehnologizat sub pavilion străin. Şantierul Naval s-a vândut de nenumărate ori, încât chiar locuitorii oraşului nu mai ştiau dacă pachetul majoritar îl deţin chinezii, norvegienii sau italienii. Laminoarele s-au închis. Fabrica de zahăr s-a închis. Insula Mare s-a vândut. Oraşul nostru este oraşul în care bărbaţii se trezesc dis-de-dimineaţă şi privesc pe fereastră cum femeile lor se duc la muncă. Mâine, însă, nici ele nu vor mai avea unde se duce.

Comisarul european Samuel Scheib vorbeşte şi astăzi, la televizor, despre aplicaţiile privatizării la nivel naţional. Toţi funcţionarii şi agenţii UE citează din raportul său ca dintr-un document clasic. L-au învăţat pe de rost. Mai sunt lucruri de pus la punct, însă ce-a fost mai greu a trecut. România traversează, după planul civilizator european, perioada de cea mai severă umilinţă morală din istoria sa. Vândută şi trădată, aruncată prin pubele şi

batjocorită fără dreptul de a se apăra, scuipată, prinsă abil în chinga ideologică a corectitudinii politice, ea este acum laboratorul experimental al europenizării.

Curcanii distribuiţi în alimentarele oraşului pe care îi cumpărau Stamate şi alţii ca el, stând la coadă, au fost aduşi direct din congelatoarele americane, unde stătuseră mai bine de 50 de ani, ca provizii de război.

Tovarăşul miliţian a murit ca un câine, aşa cum îi zisese Geta nebuna, căci toţi cei care-L înjură pe Dumnezeu Savaot sunt lepădaţi cu scârbă. Primarul, domnul tovarăş primar, a priceput că partidul s-a întors înnoit. Nu l-au recunoscut decât puţini, însă ei, puţinii, au sărbătorit această prefacere promiţătoare. Părintele P. s-a mutat la Domnul, iar cerşetorul poate fi văzut la intrarea unei biserici pătimitoare din oraş.

Iancu Mercheşanu şi Cosette Minescu s-au căsătorit în scurt timp şi au acum nouă copii (lucru incorect politic!), pe care-i cresc cu mare grijă, ferindu-i de învăţăturile mincinoase de care sunt înconjuraţi până la sufocare românii. îi învaţă că Hristos este Domnul şi Adevărul şi că, lipsind Hristos, lipseşte viaţa. A fi viu înseamnă să-ţi potriveşti vederea cu Hristos şi inima ta să bată totdeauna pentru El. îi învaţă că românii sunt creştini şi că nu există decât un singur Adevăr. Familia e creştină. Tradiţia e creştină. Istoria noastră e plină de creştinism şi creştinismul nostru e plin de istorie.

Ţara aceasta, dragii mei, este plină de morminte. Rapoartele au înmormântat tot ce le-a stat în cale: glasuri, conştiinţe, fabrici, agricultură, familia, tradiţia, istoria, Adevărul care e Hristos, libertatea, iubirea de ţară şi de strămoşi, adevărul istoric. însă dau mlădiţe. Istoria iese din ţărână. E prea strâmt pământul pentru atâta istorie a neamului românesc. Iar dacă vrei să asculţi glasuri care spun adevărul, apleacă-te şi ascultă cu atenţie. Eroi, martiri, sfinţi cărturari, poeţi, ei toţi călăuzesc poporul acesta asupra căruia se pogoară bezna cea mai adâncă a europenizării. Există Adevăr şi Hristos este Adevărul.

O postfaţă neconvenţională

Danion Vasile

„Nu vrem să ajungem la înmormântarea ta,
Şi nici la parastasurile de patruzeci de zile,

De patruzeci de ani, de zeci şi sute de ani.
Vrem doar să ştii, de acolo de unde eşti,
Că te mai jeleşte cineva…
Te-au lăsat aşa cum ai murit ştiind
Că nu au destui preoţi să te lege de cer prin rugă crâncenă
Sau să-ţi sfinţească ridurile cu lacrimi de agheasmă.
Că nu au destule lumânări să-ţi lumineze sufletul
Şi nici destule flori să-ţi tămâieze la căpătâi.
Ştiind că fiii trebuie să se ocupe de răposaţi,
Nu cei care nu pot spune nici Veşnică pomenire.
Ştiind că şi ei te-au ucis…

Pentru tine strigăm la Dumnezeul dumnezeilor Care ne va asculta când o să te iubim destul. Mângâiere vrem să-ţi fim, şi leac spre înviere.

Ne e dor de sufletul tău, de trupul tău,
De cruce şi doină, de glie.
Ne e dor de numele tău românie…"

Citind acest roman, mi-am adus aminte de poezia de mai sus, căreia i-am dat titlul Altar adormit. Sergiu Ciocârlan are curajul de a-L iubi pe Hristos, dar şi de a iubi neamul românesc, din care face parte. Ca editor, i-am lăsat pe alţii să scrie primele impresii despre carte, aşa că vreau să atrag atenţia doar asupra unui singur lucru: există prea puţine cărţi care ne ajută să înţelegem adevărul, şi o grămadă de cărţi prin care suntem manipulaţi, aşa cum suntem manipulaţi de întreaga mass-media.

Îi rog pe cititori să se roage pentru Sergiu, dar şi să îl ajute să ajungă la inimile cât mai multor cititori.

Poate că nu este foarte departe vremea în care o carte cum este cea pe care o ţineţi în mână va fi considerată obiect delict, interzis de puterea oficială cum erau interzise de puterea comunistă diferite tipuri de lucrări religioase şi nu numai. Vremea pe care am descris-o într-o altă poezie, Mucenicia cărţilor:

„Nu s-au mulţumit să ne ucidă Mărturisitorii; s-au hotărât să le ucidă şi Cărţile.

Mai întâi le-au spânzurat prin pieţe; dar văzând că oamenii le aduc pe ascuns flori, ca unor răposaţi, au preferat să le ardă pe rug.

Spre surprinderea noastră, Cărţile au plâns şi apa vie pe care o ascundeau a stins focul. „Aceeaşi vrăjitorie care păstrează moaştele nearse îşi arată puterea şi acum”, au spus ei, şi au încercat să le decapiteze.

Dar, spre uimirea lor, din rănile Cărţilor a început să şiroiască sângele, şi ei s-au speriat: erau sătui de atâţia martiri.

După ce s-au sfătuit îndelung au încetat să ucidă Cărţile; au înţeles că cea mai teribilă prigoană este sufocarea prin libertate.

Şi au tipărit grămezi de cărţi, care de care mai interesante, pline de ştiri senzaţionale, dar care nu zideau cu nimic sufletul.

Pentru ca nimeni să nu mai aibă timp de altceva au tipărit atât de mult, şi atât de ieftin, încât uneori restul la pâine se dădea în cărţi.

Ce nu au putut lovi cu sabia, au lovit cu pacea… „Doamne, care ştii că există nu doar litere care ucid, ci şi litere care ascund viaţă, pentru jertfa celor care le-au scris, scoate-le la lumină! Trimite-le spre noi!

De când ne-au ucis mărturisitorii Suntem cam singuri…”

Părerile primilor cititori…

Dacă în primele sale romane (Jertfa unui preot mucenic şi Fără frică: despre curajul mărturisirii lui Hristos) Sergiu Ciocârlan atingea mai de departe şi oarecum tangenţial anumite secvenţe din istoria postdecembristă a României (cele două romane referindu-se în principal la realitatea socială a României ceauşiste), surprinzând anumite instantanee de viaţă care pot constitui oricând cauze care au determinat mersul descendent al ţării noastre, prin romanul de faţă îşi asumă sarcina nicidecum uşoară de scriitor angajat care, din postura de părticică vie a Trupului lui Hristos, întocmeşte, la rândul lui, şi cu largul concurs al personajului pe care l-a inventat samuel Scheib un raport obiectiv, exact, dureros de precis al modului în care au fost dărâmaţi pilonii de rezistenţă ai neamului românesc.

Romanul său este un shortcut către temele ardente ale realităţii noastre sociale şi mai ales politice, care unora le provoacă insomnie severă iar altora o indiferenţă crasă. Dacă ar fi să facem o statistică aplicată la nivelul întregului popor, probabil că gradul de indiferenţă ar ieşi campion. în ciuda acestui peisaj dezolant pe care îl oferă mentalitatea actuală a românilor, Sergiu Ciocârlan îşi face, încă o dată, datoria. Ca să descoperi pe cont propriu etiologia maladiilor care au

invadat după 1989 sufletul şi trupul neamului românesc, ar trebui să urmăreşti nişte filme documentare (Confesiunile unui asasin economic în primul rând), să citeşti nişte studii de psihologie despre tehnicile de manipulare (cartea lui Vladimir Volkoff tratat de dezinformare este cea mai concisă şi mai bine scrisă, din punct de vedere literar, dintre ele), să te intereseze mutaţiile pe care le provoacă privitul în neştire la televizor (cea mai elocventă carte despre tema aceasta este Homo videns. Imbecilizarea prin televiziune şi post-gândirea a lui Giovanni Sartori), ar trebui să studiezi modul în care se rescrie istoria unui neam, ar trebui să reiei mental procesul secularizării care a forat adânc, inclusiv în biserică, ar trebui să citeşti cărţile lui V. Suvorov şi câte şi mai câte.

Sergiu Ciocârlan îl scuteşte pe cititor de tot acest travaliu şi scrie, într-o manieră romanescă după toate canoanele romanului –, un raport. Un fel de raport despre orbi (Ernesto Sabato), doar că în acest caz cecitatea e de natură spirituală. Sergiu îl vindecă pe cititor de această orbire şi îi indică, folosind indexul său scriitoricesc, câteva teme de reflecţie: cum s-a ajuns de la mândria de a fi român la stigmatul de a fi român, televiziunea ca „instanţă" epistemologică supremă, care stabileşte ce este adevărat şi ce este fals, mijloacele de discreditare a Bisericii Ortodoxe, frica inoculată adânc în fibra românului, mascarada dosariadei şi a procesului comunismului, distrugerea educaţiei şi a tradiţiei universitare româneşti, aderarea servilă la ideologiile occidentale aflate „pe val", distrugerea economiei şi a sistemului de sănătate, descurajarea natalităţii, dispariţia agriculturii româneşti, lichidarea industriei, otrăvirea resurselor naturale şi a alimentaţiei. Pe cât este de plăcută lectura romanului România furată, pe atât de amară este concluzia la care ajunge cititorul, odată ce a închis volumul. Acum ştim cum s-a ajuns aici. Cunoaştem diagnosticul. Am developat şi etapele dezastrului. Dar care e soluţia? Unde se găseşte antidotul? Să semnăm petiţii în neştire? Să reacţionăm virulent pe internet? Să ieşim în stradă? Soluţia este personală. Rămâne ca fiecare să o descopere pe cont propriu.

Ciprian Voicilă, psiho-sociolog

Un ochi curat, care poate vedea limpede, este un ochi a cărui putere de străpungere este susţinută de o energie duhovnicească. Numai lumina Duhului poate evidenţia cu atâta claritate sursa,

conexiunile, ţinta şi roadele unui proces istoric din care avem atât de mult de învăţat!... Şi, totuşi, pentru mine acest roman este cel mai frumos roman de dragoste. Aceşti ochi minunaţi, plini de iubire, descoperă adevăratul Izvor nesecat de putere, care ne poate umple de liantul minunat, atât de necesar celor ce îşi doresc să vieţuiască în împărăţia Tinereţii fără bătrâneţe şi a Vieţii fără de moarte. Aceasta este datoria fiecărui mugur al neamului ca trăgând seva din adânc să o îmbogăţească şi să o cureţe cu puterea Soarelui Hristos, spre a o trimite înapoi în rădăcină, îmbogăţind-o şi întărind-o pentru veacurile ce vor veni.

Părintele Ioan Şişmanian

România furată raportul comisarului european Samuel Scheib nu este o carte, ci un strigăt plin de durere şi dragoste. Un urlet care vrea să trezească sufletul din noi, care vrea să ne spună încă o dată cu ce se mănâncă libertatea. Consider că va fi simţit ca o palmă mai ales pe obrazul generaţiei tinere, care nu numai că vede în libertate exact opusul ei, ci chiar se încăpăţânează să trăiască în aceeaşi stare de mediocritate şi moarte sufletească.

Generaţia mea este caracterizată de uitare. Uitarea şi nepăsarea fac ca tânărul să nu mai ştie cine este şi de ce se află în viaţa aceasta. Starea de mulţumire în care ne aflăm nu poate produce decât dezgust. Libertatea nu ţine cont de limite geografice, ci de posibilităţile care mai sunt sau nu mai sunt în sufletul fiecăruia dintre noi. în momentul în care am ajuns să vindem tot pentru bani, suntem morţi. Nişte morţi care încă îşi mai târâie trupurile putrezite de păcat, care încă îşi caută fericirea în nefericire, în groază. Şi da, trăim nişte vremuri în care literatura în care nu încape Hristos este premiată la cele mai inedite concursuri literare. Trăim într-o societate care a ajuns să aprecieze ponegrirea credinţei şi a creştinilor, care se bucură de noile scandaluri, de multe ori fabricate, din interiorul Bisericii. în liniştea mascată în care trăim auzim un strigăt. E dureros, ştiu. însă trebuie să ne trezim, chiar dacă ne doare. Să acceptăm că Europa ne omoară sufletele, iar dacă ne distruge sufleteşte, nu mai suntem oameni. Să stăm şi să cugetăm la lipsa de reacţie a majorităţii celor dintre noi, la frica inexplicabilă care s-a sălăşluit în sufletele noastre în care, paradoxal, ar trebui să se afle Hristos. Oameni buni, să ne trezim! Unde e Hristos nu există frică! Frica nu înseamnă politeţe, iar cei care ne induc ideea că

suntem habotnici dacă reacţionăm trebuie puşi la punct.

Cu nădejdea că veţi lăsa acest strigăt să vă pătrundă până în adâncul sufletului, vă propun ca apoi să faceţi un exerciţiu după care să punem cu toţii început bun. Martirii închisorilor comuniste, unii studenţi fiind, au mărturisit Adevărul cu preţul vieţii lor. Au primit o moarte groaznică din punct de vedere fizic, fiind schingiuiţi până îşi dădeau duhul. Trăim vremuri asemănătoare, însă noi n-avem curaj să mărturisim, motivându-ne gestul cu idei extrem de banale. Să cugetăm. Dumneavoastră aveţi conştiinţa curată? Aţi apărat Adevărul de fiecare dată când vi s-a cerut asta? Aţi ieşit să spuneţi că „Da, fraţilor! Hristos e Viaţa, eu nu pot trăi fără El!" Sub pretextul bunului simţ şi al politeţii, uneori am tăcut. Iar dintre toţi cei vinovaţi, eu sunt prima. Din fericire, însă, aveţi în mână un strigăt care vă poate trezi. Trebuie doar să-l primiţi…

Cătălina Dănilă

Cuprins:

Prefaţă 5

Un manifest al rezistenţei 13

Capitolul 1

Un uluitor proiect: Conectorul din Bruxelles, construcţia multifuncţională care fluidizează traficul a milioane de pasageri anual 15

Capitolul 2

Personalul care întârzie nejustificat. Un pachet de la Bucureşti. „Pasărea cu lumină în plisc" 27 Capitolul 3

Cossette meditează: Hristos este zborul cel mai înalt. Consensul societăţilor moderne determină gânduri, fapte, conştiinţe 46

Capitolul 4

Discuţia din tren. Icoana chipului lui Hristos din noi fiind limpede, în ea se vor vedea şi ceilalţi 55

Capitolul 5

Cum o carte poate fi un adevărat ghid într-o lume falsificată de atâtea suprapuneri ideologice 60

Capitolul 6

Prima zi a Festivalului Literaturii din Balcani.

Cei 14 vizitează Fabrica de zahăr, Uzina Progresul şi Laminorul.

Discuţia primarului cu diplomaţii europeni 75

Capitolul 7

Leprozeria din Dobrogea. „Dacă Hristos a luat lumea bolnavă, urâtă şi a pus-o în inima Sa, atunci primeşte şi tu în Hristos Cel din inima ta pe cel deznădăjduit!” 85

Capitolul 8

Deschiderea evenimentului cultural. Alocuţiunea primarului şi cuvântul profesorului N. 93

Capitolul 9

O întâlnire obişnuită între colegi de muncă, după terminarea programului, în magazia Combinatului Chimic 106

Capitolul 10

Încă un exerciţiu de renunţare la sine. Istoria celor trei morţi ai oraşului pe care nu are cine să-i îngroape 121

Capitolul 11

Un telefon la Bucureşti. Nebuna de Geta devine incomodă şi trebuie „internată” imediat 128

Capitolul 12

A doua zi de Festival. Recitalul de poezie. Marginalii la ceea ce trebuie să fie poezia într-o societate care are absolută nevoie de ea 137

Capitolul 13

Părintele P. este invitat la o agapă a credincioşilor parohiei. Temele actualităţii dezbătute pe un ton sincer, nefăţarnic 146

Capitolul 14

Disciplina absolută din fişele lui Scheib. Raportul în stadiul de eboşă concentrează un întreg program de destabilizare naţională 159

Capitolul 15

A treia zi de Festival. Conferinţa „Moduri de receptare a literaturii române” susţinută de un harismatic profesor universitar 164

Capitolul 16

Discursul memorabil al Getei în centrul vechi al oraşului, lângă statuia împăratului Traian, atrage auditoriul 194

Capitolul 17

Cerşetorul desprins parcă dintr-un roman al lui Dickens.

Cateheza din seara de duminică din Biserica Sfântul Ierarh Nicolae 201

Capitolul 18

Carasul şi curcanii: cei doi poli ai cugetului lui Stamate. Bucuria întâlnirii cu tovarăşul Şaibă, una din rarele bucurii pe care le poate avea muncitorul român 220

Capitolul 19

Ultima lectură. Microvolumul care-i produce lui Scheib o satisfacţie echivalentă cu cea a unui scriitor care dă o operă valoroasă 225

Capitolul 20

Cosette şi Iancu. Iubirea de Hristos şi iubirea de ţară nu sunt două iubiri diferite: doar iubindu-L pe Hristos îţi iubeşti cu adevărat ţara 257

Epilog 260

O postfaţă neconvenţională 263

În curs de apariţie:

Literatura în lumina ortodoxiei

O carte care ne ajută să privim cu alţi ochi literatura, ajutându-ne să ne orientăm în labirintul ei.

Sergiu Ciocârlan reuşeşte ca, vorbind despre literatură, să ne prezinte unele repere duhovniceşti pentru abordarea ei corectă, trăgând în acelaşi timp anumite semnale de alarmă.

O carte de mare folos nu doar pentru elevi şi studenţi, ci pentru orice intelectual ortodox.

Sergiuciocarlan. ro

Pentru mine acest roman este cel mai frumos roman de dragoste. Aceşti ochi minunaţi, plini de iubire, descoperă adevăratul Izvor nesecat de putere, care ne poate umple de liantul minunat, atât de necesar celor ce îşi doresc să vieţuiască în împărăţia Tinereţii fără bătrâneţe şi a Vieţii fără de moarte.

Părintele Ioan Şişmanian

Sergiu Ciocârlan este, de departe, cel mai valoros autor religios român din noua generaţie pe care l-am descoperit până în prezent.

Danion Vasile

O carte este semnificativă dacă reuşeşte să ne adune în noi înşine şi să ne pună în cumpăna Duhului, recuperând în inimile noastre

acele cuvinte fără de care nu putem exista.

Acele cuvinte sunt Hristos, Ortodoxie, România, adică valori pândite astăzi de tot felul de primejdii şi de care noi trebuie să ne agăţăm cu o înverşunare tot atât de mare ca a celor care vor să le distrugă. Nu există decât o singură Cale cea a luptei nepotolite, pe viaţă şi pe moarte, pentru ca astfel de cuvinte să nu dispară, ci să ne facă vii. Dar pentru asta trebuie să avem un curaj nebun…

Sergiu Ciocârlan

Nu ştiu să existe o carte care să te ajute să înţelegi mai bine cum să te raportezi la problemele contemporane cu care se confruntă creştinii din România. Sub forma unui roman, care are în fundal o sensibilă poveste de dragoste, Sergiu Ciocârlan reuşeşte să strige cu glas puternic multe lucruri despre care de obicei se vorbeşte în şoaptă…

Editorul sergiuciocarlan. ro

Difuzare:

Tel. 0753 35 93 66 comenzi@areopag. ro http://www.areopag. ro